Oplaag 15000 Ex.

Firma M. L. DE LANGE
AMSTERDAM, DEN HAAG, SCHEVENINGEN — ROOMBOTER en KAAS — RITUEEL

Nieuw Israelietisch Weekblad

לחדיעך קשט אמרי אמת
Om U met de echte leer der waarheid bekend te maken

Oplaag 15000 Ex.

75e JAARGANG No. 6 — 9 JUNI 1939 - 22 SIWAN 5699 — 75ste Jaar — UITGAVE JOACHIMSTHAL'S BOEKHANDEL, UITGEVERS- EN DRUKKERIJBEDRIJF N.V.

TROUW BLIJVEN AAN DE GELOOFSPRINCIPES

Door AKIBA FRANK

שלח לך

ויקרא משה להושע בן נון יהושע

Mozes noemde Housjei'ang bin Noen: Jehousjoeang

UIT een werk van een Engelschen schrijver herinneren we ons de woorden: What is in a name? handsome is, what handsome does, oftewel, „wat komt het erop aan, hoe iemand heet, de waarde van een mensch is afhankelijk van zijn doen en laten: mooi is, wat mooi doet". Het nuchtere verstand en de ondervinding zullen ons het standpunt van dezen litterator wel doen deelen. Het is zeer wel te begrijpen, dat wij aan de burgerlijke zoowel als aan de Joodsche namen, die sinds het geboorteuur door ons en onze medemenschen gedragen worden, geen bijzondere waarde hechten ten opzichte van het wel en wee, dat ons te wachten stond en nog staat. Het piëteitsgevoel, dat de ouders beweegt, hun kind met den naam van een der grootouders, een ander familielid, of naar een hoogstaanden persoon te sieren, weten we te waardeeren. Dat de jonge moeder en vader hun lieveling een meer welluidende of liefelijker klinkenden naam medegeven, het laat zich denken en dat zij — kinderen van hun tijd als zij zijn — de voorkeur geven aan echte Bijbelsche namen ook voor de meisjes — het valt zelfs te roemen, al zullen we het de voorgeslachten niet te erg aanrekenen, dat zij hun dochtertjes, vooral, wat de Joodsche namen betreft erg mishandeld hebben. Dat een ieder vermijdt zijn telg te voorzien van een naam van één der boeswichten uit de historie, we kunnen het ons verklaren. Dat echter iemands naam invloed zou kunnen hebben ten goede of ten kwade op zijn levensloop, zijn karakter, zijn nakomelingschap, het wil er bij ons niet in. Inderdaad, het is voor òns onbegrijpelijk, maar zegt dit, dat het niet waar kan zijn? Is dan iemand alles bekend, wat invloed op onzen levensgang en daardoor op ons levenslot oefent? Wie onzer màg en kàn de autoriteit van de Heilige Schrift en in 't bijzonder van de Thora ontkennen? Dat deze op talrijke plaatsen aan de naamgeving bij de geboorte of bij andere gelegenheden zoovele woorden wijdt, spreekt toch boekdeelen. Sterker nog getuigt voor den invloed van een naam, de naamsverandering, die iemand ondergaat of de naamswijziging, die hem verleend wordt. Als het Opperwezen beslist, dat voortaan Abram Abraham, en Saraï Sara genoemd moet worden, moet dit dan geen beteekenis hebben voor hen of voor hun nakomelingen? Als Jacob ook Israël gaat heeten, zou dit dan zonder eenig nut zijn?

De afdeeling dezer week gewaagt van zulk een naamswijziging, als ze ons mededeelt: Mozes noemde Housjeiang bin Noen: Jehousjoeang. Welke invloed zou hiervan verwacht kunnen zijn?

De geschiedenis is deze. Zooals uit Deuteronomium I blijkt, was men bij Mozes gekomen met het verzoek, mannen te zenden naar het Beloofde Land, om het volk te rapporteeren omtrent de bewoonbaarheid. God verleende Zijn toestemming en 12 mannen, die hier alle met hun namen genoemd worden, werden voor het onderzoek afgevaardigd. Onder dezen nu was ook Housjeiang bin Noen. Uit de opdracht die de heeren ontvingen, valt op te maken, dat ze bekwame geleerden op velerlei gebied moeten geweest zijn: Geologen — de geaardheid van den bodem moest onderzocht worden; doctoren — de physieke gesteldheid der bewoners moesten ze beoordeelen; krijgskundigen — de sterkte en weerbaarheid van Kenaänieten moest vastgesteld worden; economen, land- en tuinbouwkundigen — omtrent het productievermogen moesten ze verslag geven. Een wetenschappelijke commissie derhalve.

In verband met een Midrasjaanteekening stel ik mij voor, dat Mozes vòòr het vertrek der mannen een onderhoud had met Housjeiang en tot dezen heeft gezegd: „Mijn leerling en vriend, uw gezelschap bestaat uit twaalf brave en eerlijke mannen, die ongetwijfeld voornemens zijn hun taak goed uit te voeren. Toch wil ik jou iets op 't hart drukken. Vergeet niet, dat het mannen van de wetenschap zijn. Je weet, dat ik onbegrensde eerbied voor de wetenschap koester en haar nut volkomen besef, ja, haar onmisbaar acht ook voor òns volk en òns geloof. Ik weet echter, dat de dragers ervan zich onfeilbaar weten en wat niet overeenkomt met de eischen, die zij stellen, vindt afkeuring bij hen. Alles moet voldoen aan hùn berekeningen. De eene groote Factor — de hand Gods — laten ze liefst buiten beschouwing. Als volgens de opvatting der krijgskundigen de bevolking te sterk is, en de verdedigingsmiddelen te machtig, dan kunnen we volgens hen het land niet veroveren. Als ze den grond te droog aantreffen, betwijfelen zij de vruchtbaarheid, maar ze bedenken niet, dat de sleutel van de regenwolken in de handen van God is. Ik heb jou vroeger Jèhousjoeang genoemd, ik heb de eerste letter van Gods heiligen naam aan die van jou toegevoegd, ik heb je daarmede een stimulans gegeven in den strijd tegen Amalek; je bent daardoor mijn trouwe leerling geworden, die van mij alle kennis omtrent God en Zijn wet hebt willen en kunnen overnemen. Blijf dien eervollen naam met eere dragen; noblesse oblige. Laat deze naam je elk oogenblik sterken, om je-zelf trouw te blijven in geloof en in vertrouwen òp God. Al sta je ook tegenover een groote meerderheid, zelfs al sta je tegenover mannen van de wetenschap, blijf je geloofs-principes trouw".

Jehousjoeang is sterk gebleven, al had hij maar één medestander: Kaleb. De wensch van Mozes: יפ ישיעך מעצת מרגלים — „God moge je Zijn hulp verleenen tegenover de meening van de andere verspieders", is vervuld.

Hij en Kaleb mochten Erets binnengaan, zij hebben er hun erfdeel gekregen. Een wijziging van een naam dus, die ook òns wat zeggen kan. Het zij zoo!

KENNISGEVING

973

De Ondergeteekende brengt ter kennis van zijn gemeenteleden, dat hij niet langer instaat voor het kasjroeth van spijzen, enz., geleverd door de Fa. H. J. CATS, N. HEERENGRACHT 81, alhier.

De Opperrabbijn der Nederl. Israël. Hoofdsynagoge alhier,
L. H. SARLOUIS.

Amsterdam, 20 Siewan 5699. 7 Juni '39.

Nieuwe Israëlietische Begrafenis-Vereeniging
Directeur: M. BOLLE Jr.
N. KEIZERSGRACHT 62 - Tel. 51362
890

BELANGRIJKE FEITEN

Jubileum van Gazzan S. de Jong ..... pag. 16
Afscheid van den Eerw. Heer F. Hoogstraal te Apeldoorn ..... pag. 14
Jaarvergadering van de Vereeniging tot Steun aan het Ned. Isr. Seminarium pag. 9
Landdag van den N.Z.B. te Amsterdam pag. 16
Inwijding van een Sefer Thouro te Haarlem ..... pag. 14
Protestvergadering tegen het Witboek te Den Haag ..... pag. 10

ARTIKELEN

Akiba Frank: Trouw blijven aan de Geloofsprincipes ..... pag. 1
Chaim Abram: Nogmaals: een strijd Lesjem Sjamajim ..... pag. 1
Buitenlandsch Overzicht ..... pag. 2
Mr. Herman Duits: „Antisemitisme en Jodendom" ..... pag. 5
Een bezoek aan de Rudelsheimstichting en het Koggerbosch ..... pag. 5
Het Joodsche leven te Rotterdam ..... pag. 11
Uit den Moppenhoek ..... pag. 13

Bevoordeelt de INDUCO-TAXI
TELEFOON 52623 en 52643
891

JOODSCH-CULTUREEL LEVEN

NOGMAALS: EEN STRIJD LESJEM SJAMAJIM

Door CHAIM ABRAM

ELDERS in dit nummer vindt men eenige ingezonden stukken, welke de redactie ontvangen heeft naar aanleiding van mijn bijdrage van de vorige week. De schrijvers van deze stukken uiten een aantal bezwaren tegen mijn artikel, welke geloof ik, als volgt zijn samen te vatten;

1. De interpretatie, welke ik van Pr.'s artikel in Pitchon Peh gegeven heb, is niet juist; het stuk is wel op het traditioneele Jodendom gebaseerd (Dr. H. Pinkhof).
2. Ook al ware dit anders, dan nog is het onjuist de persoonlijke daden en functies van Pr. in de beoordeeling te betrekken. (Verscheidenen).
3. De vraag of Pr. wel of niet geschikt is, om als Mohel en Kabran op te treden ligt alleen ter beoordeeling aan het Rabbinaat. (Mej. B. Sohlberg).
4. Ik zou Pr.'s persoonlijke goede trouw en eerlijkheid in twijfel getrokken hebben, terwijl deze in werkelijkheid boven iederen twijfel verheven is. Bovendien is het onjuist, Pr.'s Jodendom te betwijfelen, want hij is in het practische leven een voorbeeldig religieus en wetgetrouw man.
5. Het ware beter geweest, om de zaak, die door Pr. toch slechts voor een klein publiek (in getal) is behandeld, niet aan de groote klok te hangen.

De juistheid van een aantal van deze argumenten wil ik gaarne erkennen. De persoonlijke daden van Pr. heb ik niet, en zeker niet in het openbaar te bespreken. Daartoe heeft eenvoudig niemand het recht. Wat zijn persoonlijke daden betreft, is hij slechts rekenschap schuldig aan zijn eigen geweten en aan God. En het zou zeker niet te pas komen om Pr.'s goede trouw en eerlijkheid in twijfel te trekken. Dat is dan ook geen oogenblik bij mij opgekomen. En mocht ik door een minder gelukkige formuleering daartoe aanleiding gegeven hebben — en ik weet zeker, dat niet iedereen dat in mijn artikel gelezen heeft — dan schroom ik niet hiervoor mijn spijt te betuigen. Want ook voor mij staat Pr.s eerlijkheid en goede trouw boven iederen twijfel verheven. En ik heb op Joodsch religieus gebied te veel aan den persoon van Pr. te danken, dan dat ik het zou hebben gewaagd, om zijn Joods-zijn in twijfel te trekken. Laat staan, dat ik aanleiding zou hebben gegeven, tot sommige uiterst dwaze geruchten, welke ten aanzien van zijn persoon de ronde doen.

Dit veeropgesteld, wil ik thans de verscheidene punten behandelen.

De ideeën van Premsela

In den laatsten tijd heeft Pr. in Pitchon Peh, Cheroetenoe en de Joodsche Wachter e.a. een aantal ideeën ontwikkeld, die ik hier kort wil samenvatten. Zij komen op het volgende neer: Wij zijn zoozeer gegrepen door de gedachten van den tijd, waarin wij leven, dat het niet mogelijk, en bovendien niet wenschelijk is, om te trachten ons daaraan te onttrekken. De gedachten van onzen tijd leeren ons o.a. zien, dat bepaalde dingen, die men vroeger geloofde als eenvoudige waarheden, een literair-historische beteekenis hebben, die eenigszins anders is. Daarom is het nog geen leugen wanneer de Thora en de Traditie ons de mattan Thora voorstellen en beschrijven, maar wij hebben geleerd door dezen vorm waarin dat ons is overgebracht heen te zien. In werkelijkheid echter bevat de Thora en de daarmede verbonden Traditie zeer hoogstaande waarheden en levensregels. Deze zijn daarin neergelegd, nadat groote profeten ze door een Goddelijke uitstraling hadden ontvangen. Deze levensregels (mitswoth) zijn nu een religieuze belichaming van bedoelde gedachten. De bedoeling ervan is, dat zij op ons religieus inwerken. Doen zij dat niet, dan verliezen wij de innerlijke drang en noodwendigheid om deze uit te voeren. En met een groot aantal van deze mitswoth is dit het geval. Hetzelfde kan gezegd worden van liturgische uitingen. Nu ware het aan den eenen kant mogelijk, en zelfs het gemakkelijkst, om deze mitswoth dan te schrappen of hen geheel te laten vallen, zooals bijv. de reform doet. Dezen weg echter, hoe eenvoudig ook, is onjuist. Want eens in Palestina zullen wij weer een Joodsch-religieuze cultuur moeten opbouwen. En dat zal moeten geschieden met als bouwsteenen het materiaal van het huidige Jodendom. Wij kunnen nog niet beoordeelen, wat wel en niet geschikt zal zijn, en op welke wijze het bouwmateriaal zal gebruikt worden. En daarom zijn wij verplicht om zonder ook maar op een punt af te wijken, zonder iets los te laten, alle mitswoth met pijnlijke nauwgezetheid, in alle bijzonderheden in ons gemeenschappelijk en persoonlijk leven, ten uitvoer te brengen. En dit laatste is, het zij met nadruk gezegd, voor Pr. geen theorie, maar de werkelijke grondslag voor zijn leven als Joed.

Deze opvattingen zijn nu van het traditioneele Jodendom ver verwijderd. Enerzijds aanvaardt dit niet de moderne zienswijze van de mattan Thora; de traditie vraagt van ons te gelooven, dat deze mattan Thora, deze wetgeving heeft plaats gehad op de wijze, die de Thora ons verhaalt; dit is een waarheid voor alle tijden, dat God aan Mozes de mitswoth, in den vorm, zooals wij die in de Thora aantreffen; en deze opdracht aan Mozes is eenmalig („Er stond nooit een profeet als Mozes op") en dus onvergelijkelijk; en het vraagt om zich tegen de gedachten van den tijd te weer te stellen. Anderzijds leert het traditioneele Jodendom, dat de mitswoth voor alle tijden en alle milieux gegeven zijn. En ook wanneer het in een bepaalden tijd wel eens moeilijk is, die waarde te zien, doet dat aan de eeuwigheidswaarde niets af.

Dit moge dan de opvatting zijn zooals ik en anderen er die van het traditioneele Jodendom op nahouden; het is echter tevens de eenig mogelijke; ook al kan men over bepaalde punt envan meening verschillen, wie deze grondslagen ontkent of anders beschouwt; wie de Thora als iets niet-eenmaligs beschouwt, wie meent, dat de mitswoth wel aan tijd gebonden zijn; hij moge dan in de practijk de mitswoth nog zoo goed uitoefenen; hij staat niet op de basis van het tradioneele Jodendom. En als een van de inzenders (Nordheim) dan beweert, dat ook dit standpunt objectief als Joedsch traditioneel te beschouwen is; ja nog sterker, dat de door mij aangegeven grondslagen getuigen van „de assimilatorische grondslagen van de orthodoxe theologie", dan is dit niet anders te beschouwen dan als een uiting van gebrek aan voldoende zakelijke kennis. Want het Jodendom heeft het altijd zoo geleerd. En het moge dan waar zijn, dat het van niemand verlangt, dat hij zich tot deze geloofsgronden uitdrukkelijk bekend voor hij tot de religieuse gemeenschap wordt toegelaten — in zooverre zijn het dus geen „dogma's" in de christelijke en Moslemsche zin van het woord — desondanks verzet het Jodendom in alle tijden zich met kracht tegen uitingen die het tegendeel op eenig punt leeren.

Het is nu wel zonder meer duidelijk, waarom ik gezegd heb, en blijf volhouden, dat Pr. hoe een goede Jood hij in der daad ook moge zijn, niet op de basis van de traditioneele leeringen staat.

De invloed van Premsela

Met deze theorieën nu heeft Pr. in bepaalde kringen een grooten invloed weten te verkrijgen. Kringen, die op Joodsch traditioneel standpunt stonden en grootendeels door zijn invloed nu op zijn standpunt zijn komen te staan. En dat betreur ik buitengewoon en wensch ik te bestrijden. Daartoe heb ik dan in de eerste plaats trachten aan te toonen, dat zijn ideeën niet Joodsch-traditioneel zijn. En tevens heb ik er den nadruk op gelegd, dat men niet moet meenen uit de functies, die hij in onze

(Vervolg pag. 2, onderaan eerste kolom.)

Na het Witboek:
Verdubbeling van Uw offervaardigheid voor het blauwe J. N. F.-BUSJE

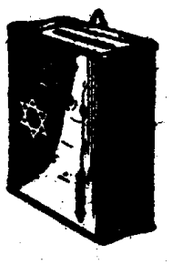

Grondaankoop in Palestina

Nieuw Israelietisch Weekblad

Uitgave van Joachimsthal's Boekhandel, Uitgevers- en Drukkerijbedrijf N.V.
J. Breestraat 63 - Amsterdam-C. - Tel. 44340-44740
Gem. Giro J. 472. Postgiro 14792.
Adres redactie: J. Breestraat 93, Tel. 31736-41838

Copie van Ingezonden Stukken, geplaatst of niet geplaatst, wordt niet terug gegeven.

ABONNEMENT bij vooruitbetaling per halfjaar voor Amsterdam ƒ 1.45, overige plaatsen in Nederland ƒ 1.65. Voor het Buitenland ƒ 6.— per jaar. Losse nummers 6 cent. — Verschijnt Donderdagnamiddags. — Brieven aan de Redactie vóór Woensdag 12 uur. Advertenties enz. voor de Administratie vóór Donderdag 12 uur v.m., Joden Breestraat 63.

ADVERTENTIES van 1—4 regels ƒ 2.—, elke regel meer ƒ 0.50. Ingezonden Mededeelingen 1—3 regels ƒ 3.—, elke regel meer ƒ 1.—. Advertenties op de 1e pag. van 1—3 regels ƒ 6.—, elke regel meer ƒ 2.—. Aanvragen en Verantwoording van Liefdegiften 50% korting. Bij contract verlaagd tarief. Dispositiekosten 10 ct. Veranderingen in Advertentiën moeten vóór Donderdag geschieden.

ZWITSERLAND

„UNION DES BANQUES SUISSES" OVER DE SITUATIE IN PALESTINA

De „Union des Banques Suisses", een der grootste Zwitsersche bankconcerns, heeft haar laatste maandbericht gewijd aan de economische situatie in Palestina. Na een diepgaande analyse van het voordeel, dat de Joodsche immigratie het land heeft gebracht, komt het exposé tot de conclusie, dat een groote immigratie een eerste voorwaarde en noodzakelijk is voor de economische ontwikkeling van Palestina. Stopzetting of beperking der immigratie is hoogst ongewenscht, omdat deze geheel in strijd is met de algemeene belangen van het land.

ROEMENIË

MINDER JOODSCHE ARTSEN BETEEKENT: MEER STERFGEVALLEN

De tegen Joodsche artsen gerichte discriminatie in Roemenië heeft een nadeeligen invloed op de gezondheid der bevolking, zoo sprak Prof. Alexander Manolescu op de vergadering van de Roemeensche Koninklijke Medische Vereeniging. Hij voegde hieraan toe, dat de toenemende sterfte der laatste jaren moet word entoegeschreven aan de kunstmatige hinderpalen, aan honderden niet-Christelijke artsen in kleine steden en dorpen in den weg gesteld. Tengevolge van anti-Joodsche propaganda, die onder de boeren wordt gevoerd, worden gekwalificeerde niet-Christelijke artsen geweerd ondanks het feit, dat geen niet-Joodsche doktoren beschikbaar zijn om hun plaatsen in te nemen. De regeering — aldus Prof. Manolescu — zal hieraan onmiddellijk aandacht moeten schenken.

(Vervolg van pag. 1, vierde kolom)

traditioneel-Joodsche gemeenschap bekleedt, het tegendeel te mogen afleiden. Niet dat ik meen, dat hij niet geschikt er toe is — dat is inderdaad mijn zaak niet. Ook niet dat ik wil zeggen, dat hij de menschen willens en wetens zand in de oogen strooit, door functies te bekleeden, welke met zijn innerlijke overtuiging niet in overeenstemming zijn. Nogmaals, wanneer ik onbewust dezen indruk gewekt heb, dan spijt mij dat. Ik heb echter dit willen zeggen: De menschen leiden uit de door Pr. ingenomen hooge plaats af, dat alle woorden die hij leert, ook Joodsch verantwoord zijn. En om dezen verkeerden indruk te vermijden, zou het juister zijn, indien Pr. deze functies neerlegde, en daarmede openlijk te kennen geeft: „Hoewel ik mij met het Jodendom onverbrekelijk verbonden gevoel, zie ik mij toch genoodzaakt uit innerlijken drang, waarheden te verkondigen, die niet Joodsch-traditioneel zijn. En hoewel ik mijzelf volkomen geschikt acht om deze mitswoth te vervullen, en ze ook met de allergrootste liefde doe, wensch ik niet dat men mij voor iets anders aanziet, dan dat ik ben. Om nu iederen verkeerden indruk te vermijden, en om de menschen niet in het geloof te laten, dat de leeringen die ik verkondig, dezelfde zijn als die van het traditioneele Jodendom, daarom doe ik terwille van de zuivere verhoudingen liever van deze functies afstand".

Dit is de daad, dien ik van Pr. gevraagd heb.

Ik kan niet inzien, dat hier iets kwetsends of beleedigends in zit. En m.i. is dit ook wel een zaak, die de openbaarheid aangaat. Want het gaat om den invloed van Pr., die moet blijven bestaan, zoolang men niet weet, dat Pr. niet op de basis staat, welke men ten onrechte, hoewel niet door valsche voorspiegelingen zijnerzijds, hem toeschrijft.

Gevolgen van dien invloed

Want dat ik dezen invloed zoozeer wensch te bestrijden, komt daardoor, dat deze zoo funeste gevolgen heeft. Hoe goed en eerlijk Pr. het ook bedoelt, onder zijn volgelingen heeft dit de noodzakelijke consequentie, dat velen het Jodendom wel practisch den rug toekeeren, of bepaalde mitswoth, die zij voor zichzelf niet religieus bindend, dat wil zeggen, uit innerlijke noodzaak voortkomend achten, verlaten. Het gaat hiermede evenzoo als met Mozes Mendelssohn: ook deze heeft theorieën verkondigd, die het voor hem zelf mogelijk deden zijn, in het practische Jodendom te blijven. Daarvoor gaf hij echter een eerlijk bedoelde, maar desondanks onnatuurlijke constructie. Het natuurlijke gevolg, dat hij absoluut niet gewild had, was echter, dat zijn kinderen en volgelingen het Jodendom den rug toekeerden. En het zelfde gevaar bestaat hier. Want de jongeren, die deze theorieën onder oogen krijgen, zien, dat de twijfel, die nu eenmaal bij jongeren altijd komt, volkomen gerechtvaardigd heet. Zij missen daardoor den innerlijken drang om hem te overwinnen. En zij moeten dan behouden worden voor het Jodendom, zoo zegt Pr., door ze er op te wijzen, dat ze tegenover de toekomst als ze iets wegwerpen. Wie kan een Jodendom, dat alleen op deze zwakke basis gegrond is, en dat in de practijk zoo moeilijk is, handhaven en levend houden?

Ten slotte: het is niet juist, dat ik de zaak aan de groote klok gehangen heb. Het is wel een kleinere dan het N.I.W., maar een groote klok is de Joodsche Wachter toch ook. En hij bengelt dikwijls op plaatsen, waar men van het Jodendom weinig anders te hooren krijgt.

Ik hoop de verschillende bezwaren, die men tegen mijn artikel geuit heeft, hiermede voldoende weerlegd te hebben. En ik kan niet anders doen, dan mijn betoog handhaven. Het spreekt natuurlijk vanzelf, dat de geestelijke problemen, die er in tot uiting gekomen zijn, op deze plaats niet voor de laatste keer besproken zijn.

van het religieuze Jodendom niet verantwoord zijn, zich daar in zware verdrukking voor geen enkelen prijs willen afwenden van het Joodsche dadenleven en het traditioneele Jodendom hoog houden.

TIJDENS een zitting van den Raad der Agoedas Jisroeil Organisaties in Engeland heeft de voorzitter der organisatie, tevens politiek secretaris van de Wereld Agoedo, Harry A. Goodman, het afwijzend standpunt van de Agoedas Jisroeil ten opzichte van het Witboek gemotiveerd. De Agoedas Jisroeil heeft het Colonial Office ervan in kennis gesteld, dat het Witboek niet aanvaard kan worden omdat het een einde maakt aan de duizendjarige verbondenheid van het Joodsche Volk met het Joodsche land, hetgeen ook reeds naar voren gebracht werd tijdens de besprekingen met het Ministerie van Koloniën. Daarin werd tevens erop gewezen, dat de toekomst van het orthodoxe Palestina niet afhankelijk is van eenigen aardschen macht. Dit land — aldus Goodman — is ons erfdeel, hetwelk ons beloofd is door den Heer der Wereld. De overtuiging, dat het Joodsche Volk voor eeuwig met het land verbonden is, is een fundamenteel principe van ons geloof; de laatste Keneissioh Gedoulo heeft dit principe luide in het openbaar verkondigd. De Britsche regeering weet, dat geen aardsche macht het Jodendom van Palestina verwijderen kan en mag.

In deze tragische oogenblikken van nood, zoo besloot Goodman waarin honderdduizenden van onze zwaar beproefde geloofsgenooten aan de poorten van Palestina kloppen, richten wij het appel tot Engeland — en een grootere vriend dan Engeland hebben wij niet — te helpen, dat de inhoud van het Boek vervuld zal worden, hetwelk het J. Volk de wereld heeft gegeven en tot wiens instandhouding het Engelsche volk op zulk 'n edele wijze heeft bijgedragen. Op duidelijke wijze heeft Goodman dus het standpunt van de Agoedo in deze naar voren gebracht, we kunnen het alleen niet met hem eens zijn, dat het Joodsche Volk geen beteren vriend bezit dan Engeland. We zouden haast zeggen: spaar ons voor onze vrienden, als wij nagaan op welke wijze Engeland een eens gedane belofte niet nakomt.

IN alle landen ter wereld, waar Joden wonen, heeft men gepoogd mede te werken aan de liquidatie van het Niemandsland, dat ontstaan is door de uitdrijving der Poolsche Joden uit Duitschland. Vele financieele offers zijn er gebracht om den Joden, die in stallen en schuren zijn ondergebracht op een stuk land, dat gelegen is tusschen de Poolsche en de Duitsche grens, 't leven eenigermate dragelijk te maken. Zelfs heeft men al enkelen kunnen verlossen uit deze hel, waarover in geheel de wereld het felst denkbare oordeel is uitgesproken. Reeds geruimen tijd gingen er geruchten rond, die melding maakten van een verdere verdrijving der Poolsche Joden uit Duitschland en met afschuw dacht men aan de mogelijkheid hiertoe, die slechts geschapen kon worden door bepalingen, genomen door menschen, die ieder begrip voor menschelijkheid verloren hebben.

Thans blijkt echter, dat men in Duitschland wederom twee duizend personen heeft bijeengedreven en getransporteerd naar het Niemandsland. Opnieuw is de situatie daar dus verergerd en zijn weer duizenden een prooi geworden van machthebbers, die slechts de vernietiging van een deel der menschheid schijnen te beoogen.

Hoe kan men deze ongelukkigen redden? Dit is het groote probleem waar zoovelen zich mee bezig houden, ongelukkig genoeg met slechts weinig resultaat tot dusverre. De oplossing is ook moeilijk, omdat de eenige uitkomst voor de Joden, Eretz Israël, door de bekende beslissing, thans ook al niet meer aanwezig is.

BUITENLANDSCH OVERZICHT

De tragedie van de St. Louis — „Gottes Segen" über Holland — Het „Schwarze Korps" contra de Joodsche Perscommissie — De orthodoxie en de uitoefening van haar dadenleven in Duitschland — De Agoedas Jisroeil en de verwerping van het Witboek — Wederom uitwijzing van Polen uit Duitschland

(Van een specialen medewerker)

Donderdagochtend.

MET den regelmaat van de deining, die de golven van de zee veroorzaken, is in de afgeloopen week het besluit tot toelating van de 900 Duitsche emigranten, die zich op de „St. Louis" bevinden, toestemmend en afwijzend gevarieerd. Het drama, dat zich thans op de wereldzeeën afspeelt, waar groote schepen bepakt en bezakt met vluchtelingen buiten de territoriale wateren der kustlanden moeten blijven, omdat beurtelings debarcatie wordt toegestaan en afgewezen, is van ontzettenden aard. Vooral de „St. Louis", die zich voor Cuba bevindt, stond deze week in het middelpunt der belangstelling, en tragisch luiden de laatste berichten, die van boord komen; men is overeengekomen, dat, indien naar Duitschland moet worden teruggekeerd, zelfmoord door deze ongelukkige verdrevenen zal worden gepleegd. Reeds zouden deze emigranten toegelaten worden, dan door dezen en vervolgens door genen Zuid-Amerikaanschen staat, maar steeds valt op het allerlaatste oogenblik een negatieve beslissing. De Dominicaansche republiek stond aanvankelijk toe, dat de 900 presonen zonder eenige borgstelling mochten landen, prompt kwam de tegenspraak, dat men dit niet kon laten geschieden. Met man en macht wordt er in de Vereenigde Staten gearbeid om een toestemming te verkrijgen; bang echter een precedent te scheppen, kan ook hier geen succes geboekt worden.

Wij vragen ons af, of al dit vluchtelingenleed niet meer spreekt tot de massa, is de menschheid dan zoo diep gezonken, dat men deze droeve tragedie zonder woord van protest laat passeeren? Spreekt deze gebeurtenis ook niet tot de Engelsche regeering en doet zij haar niet inzien, dat de passage in het Witboek, die betrekking heeft op de gedeeltelijke oplossing van het vluchtelingenvraagstuk door toelating van eenige tienduizenden emigranten in den loop van de eerstvolgende vijf jaren in Palestina een onkieschen spot drijft met de droeve werkelijkheid.

Vele van deze noodlotsschepen drijven rond op de zee, in Palestina worden regelmatig de vluchtelingen afgewezen, in het gunstigste geval ondergebracht in sterk bewaakte, afgelegen concentratiekampen, omdat deze menschen misdadigers zijn, die zich schuldig gemaakt hebben aan wetsovertreding, want... zij hebben geen papieren. Papieren, die voor Palestina en den Engelschen mandataris niets beteekenen, want zij worden geacht niet te bestaan wanneer het den Mandataris belieft.

Dobberende schepen, volgepropt met dobberende menschenlevens, want terugkeer naar het land van herkomst i.c. Duitschland, beteekent het gewelddadig einde van duizenden menschenlevens.

DE Joodsche Perscommissie voor Bijzondere Joodsche Berichtgeving heeft 29 Maart j.l. een artikel rondgezonden ter publicatie in de Nederlandsche pers, waarin wat Nederland betreft een overzicht wordt gegeven aan de hand van officieele gegevens en statistieken van de economische beteekenis der Joodsche immigratie in Nederland. Met veel welwillendheid is dit artikel door de pers ontvangen en vanzelfsprekend heeft de redactie van dit blad gaarne plaatsruimte verleend aan deze uiterst leerzame uiteenzetting.

Dat dit artikel aanleiding zou geven tot vermelding in deze rubriek, waarin de buitenlandsche gebeurtenissen besproken worden, zou men misschien niet verwacht hebben, doch nu in het officieele orgaan van de S.S. in Berlijn, het zoo langzamerhand in iederen democratischen staat beruchte „Schwarz Korps" het noodig heeft geoordeeld om aan de hand van vervalschte citaten uit dit artikel eenige kolommen aan de Joodsche vluchtelingen en hun invloed op de Nederlandsche zakenwereld te wijden, nu willen wij hierop toch even terug komen.

„Gottes Segen" über Holland, zoo luidt de titel van dit artikel. Inderdaad het is een zegen van God, dat in ons vaderland plaats wordt verleend aan de Duitsche Joden, die van huis en haard verdreven werden, omdat zij Joden waren en verder niets misdreven hadden, doch die op wreede wijze uit hun bestaan werden gestooten.

In dit artikel wordt beweerd, dat nu er honderdduizend werkloozen in immigratiebedrijven weer arbeid gevonden hebben, „b.v. te Amsterdam de criminaliteit in een mate toenam, die het best te berekenen valt, wanneer men het aandeel der Joodsche immigratie in het quadraat verheft. Hier staan de droge statistieken tegenover de bloemrijke taal van het Comité voor Bijzondere Joodsche Belangen en de keuze tusschen beiden kan voor ons, zakelijke Duitschers niet moeilijk zijn".

Ofschoon het voor het Comité bijna te veel eer is, dat aan een van zijn publicaties zoo veel ruimte in het Schwarze Korps wordt gewijd, zijn wij toch zeer nieuwsgierig naar de „droge statistieken", waaruit zich op de genoemde wijze de toegenomen criminaliteit laat berekenen.

Terwijl het bericht van de Joodsche Perscommissie wees op een verhoogde activiteit van Rotterdam als omslagcentrum ten gevolge van de vestiging van Joodsche transitobedrijven, gaat het Schwarze Korps op deze mededeeling in met de volgende zinsnede, welke voldoende schijnt voor de voorlichting van het Duitsche volk: „Nu hebben wij ook wel eens op het terras van Hôtel de l'Europe aan het Muntplein gezeten en de scheepjes aangekeken, die door de grachten varen. Joden met vilten hoeden op het hoofd en de eeuwige paraplu aan de arm holden van de eene kist naar de andere en maakten op vieze papiertjes kleine aanteekeningen. Dat deze lieden, die zelfs de grachten verontreinigen zouden, wanneer zij zich bij uitzondering eens zouden wasschen, dikke Hollandsche guldens verdienen, achten wij buiten twijfel. Waarom echter in Amsterdam handelsschepen van Hollanders stil liggen en reeds in de planken beginnen te verrotten, blijft onduidelijk..."

Het Schwarze Korps kan dit alles gemakkelijk neerschrijven; het weet immers, dat de lezers geen enkele contrôle hebben op den inhoud der gecritiseerde artikelen, omdat de organisatie der Duitsche berichtgeving erop gericht is, het groote publiek zulke berichten te onthouden. En wij meenen dan ook te kunnen volstaan met het signaleeren van dit artikel, dat geen bestrijding behoeft, omdat het duidelijk spreekt voor zichzelf en een beeld geeft van de mentaliteit van den schrijver en de beteekenis van het Schwarze Korps. Als een officieel orgaan in een staat zoo kan schrijven, weet men hoe het in zulk een „dorado" in werkelijkheid moet zijn.

SEDERT de pogroms van November j.l. maakt vooral de orthodoxie in Duitschland een ontzaggelijk moeilijke periode door. Nadat de Synagogen vrijwel allen verbrand waren, kon er van het houden van Synagogediensten natuurlijk geen sprake meer zijn. Officieel zijn de berichten omtrent de beleving van den Joodschen godsdienst dan ook uiterst schaars en ware het niet, dat wij deze week door toevallige omstandigheden eenige betrouwbare inlichtingen konden verkrijgen, dan zou men momenteel in ons land zich tevreden moeten stellen met het aanvaarden van de zekerheid, dat het met de orthodoxie zeer slecht gesteld is.

Over het algemeen kunnen wij ons bepalen tot Zuid-Duitschland en Weenen, waar op alle mogelijke manieren getracht wordt met minjan het gebed te verrichten. Dat men hiertoe zeer spitsvondig moet zijn, moge blijken uit het volgende. In Weenen heeft men na de verwoesting van alle Synagogen — zonder één enkele uitzondering — eerst getracht in particuliere huizen minjan te organiseeren, doch de contrôle van de Gestapo was zoo ver doorgevoerd, dat dit leidde tot talrijke invallen en arrestaties oftewel overbrenging naar concentratiekampen. Thans zijn er velen, die zich 's ochtends opstellen in de honderden omvattende rij van personen, die bij het Palestina-Amt wachten om een bespreking te hebben omtrent de mogelijkheid van emigratie naar Palestina. Den ganschen langen dag blijft men daar en als het tijd is om het gebed te verrichten, hoort men plotseling een aanvang daarmee maken. Er is daar altijd minjan en wanneer men geëindigd is, ziet men velen naar huis teruggkeeren, omdat hun doel slechts was het gezamenlijk verrichten van het gebed en men toch geen mogelijkheid tot emigratie zag of wenschte te bespreken.

Een veelzeggend teeken is ook de geweldige omzet, die Joodsche boekhandelaren hebben bereikt in de maanden volgende op de pogroms in diverse artikelen als talleisoth, tefillien, tefiloth e.d. Voor tienduizenden marken heeft men verkocht, omdat de orthodoxe Jood, ondanks de wreedaardige gebeurtenissen trouw blijft aan het gebed.

In Berlijn zijn thans vijf Synagogen weer geopend, doch deze zijn alle in gebruik voor de reformdiensten. De toestand van de orthodoxie is hier zeer slecht. Doch ook hier is de belangstelling voor Joodsche gebedenboeken groot en waarschijnlijk zal men binnenkort over moeten gaan tot het drukken van nieuwe oplagen van talrijke werken.

Zoo is de situatie van de orthodoxie momenteel en het is naar onze meening voor de vele niet-orthodoxen een schitterend voorbeeld, hoe de Joden

DUITSCHLAND

Met een Jood getelefoneerd...

Strafbare daad voor het gerecht

Aan de Berlijnsche „Nachtausgabe" ontleent de Jüdische Weltrundschau van 2 Juni j.l. het verslag van een terechtzitting, waar een merkwaardig misdrijf werd behandeld; het verslag luidt o.m. als volgt:

„Beklaagde behoort tot de elementen, die de strijd tegen den ontbindenden invloed des Jodendoms niet willen meedoen. In Trebbin staat hij er voor bekend, met Joden om te gaan en vriendschap met hen te onderhouden. Het voorval, dat tot indiening van de aanklacht heeft geleid, vond plaats op de dag van de vermoording van den gezantschapsraad Ernst von Rath, die in Parijs aan de kogels van den Joodsche sluipmoordenaar Grünspan ten offer viel. De verontwaardiging der bevolking uitte zich op 10 November 1938 in alle steden in de benkende spontane (!!) demonstraties tegen het Jodendom. Op dezen avond zat de beklaagde in een café te Trebbin en werd daar door een Jood aan de telefoon geroepen. Het kan zijn, dat de beklaagde aan deze oproep onschuldig was, zooals hij beweert, en dat het om een gesprek ging, dat met zijn zakelijke werkzaamheid verband hield. Een feit is het echter, dat hij den in de stad bekenden Jood aan een vrij opgestelde telefoon in het lokaal met zijn naam aansprak, waaruit de talrijke gasten moesten opmaken, dat hij zich juist op zulk een dag met een Jood vriendschappelijij onderhield. Dat zich thans de verontwaardiging tegen hem richtte, kan — aldus het verslag — niemand verwonderen, alleen de beklaagde zelf heeft het tot nu toe niet begrepen.

Het feit van zijn telefoneeren met een Jood werd den burgemeester medegedeeld met de waarschuwing, dat het den beklaagde slecht zou kunnen vergaan, wanneer de bevolking nog meer door hem zou worden geprikkeld. De burgemeester als chef der plaatselijke politie deed het eenig juiste, toen hij ter handhaving van de openbare orde den beklaagde voor een onmiddellijk verhoor door twee politie-agenten liet zoeken..."

Uit de rest van het verslag blijkt, dat deze beleediger van de Duitsche volkseer weigerde mee te gaan bij gebrek aan een schriftelijk bewijs tot voorgeleiding. Het schepenengerecht veroordeelde hem wegens deze weerstand en kwaadsprekerij tot 250 Mark boete of 50 dagen gevangenisstraf.

Men weet niet, waarover men zich meer moet verbazen, over de stijl van dit bericht of over zijn inhoud.

GEDWONGEN KOOPLIEDEN OP ZEE

Een correspondent van de Times, die een reis meemaakte aan boord van een schip, waarmede 75 Joodsche emigranten uit Duitschland naar Sjanghai gingen, deelt aan zijn blad mede, dat één dezer emigranten hem plotseling een fototoestel te koop aanbood. Bij nadere kennismaking bleek, dat de bedoeling was om vóór de aankomst in het nieuwe land nog vreemde valuta te ontvangen. De emigrant mag slechts een bedrag van 10 Mark — dus aanmerkelijk minder dan een Pond — meenemen. Wanneer hij aan boord van een Duitsch schip komt, mag hij echter voor een waarde van 500 tot 600 Mark aan coupons koopen. Deze coupons zijn waardeloos, tenzij men er de op het schip aangeboden artikelen mee koopt. Deze kunnen dan later weer worden verkocht in ruil voor buitenlandsch geld. Ook kan men deze coupons tegen sterk verlaagden prijs overdoen aan passagiers van andere nationaliteiten, die met Ponden of Dollars betalen. Een passagier, die in Bremen aan boord kwam, vertelde, dat de dag na het vertrek er nog nauwelijks iets van waarde in den winkel aanwezig was. Natuurlijk waren de fototoestellen het eerst weg, en degenen, die de coupons kochten, konden daarvoor tegen een kwart van den normalen prijs hun consumpties bestellen... Ook de Duitsche schepen ontvangen nog graag een deel van het geld der Joodsche vluchtelingen.

TSJECHISCHE BOEKHANDELAREN MOGEN GEEN JOODSCHE WERKEN ETALEEREN

De „Neue Tag", het orgaan van Baron von Neurath, adviseert Tsjechischen boekhandelaren „vriendelijk, doch dringend", geen werken van Joodsche auteurs zooals Stefan Zweig, Emil Ludwig en Jakob Wassermann te etaleeren, zelfs niet wanneer zij in het Tsjechisch zijn vertaald. In Praag koestert men algemeen de verwachting, dat er een overeenkomstig officieel besluit binnenkort zal worden uitgevaardigd. Dit besluit zal zijn gebaseerd op het Duitsche decreet, waarbij over werken van Joden als ontaard en minderwaardig de ban is uitgesproken.

Spoedig na de occupatie van Bohemen en Moravië werden de 40 Joodsche kranten en tijdschriften door de Gestapo verboden. Thans heeft zij toestemming gegeven tot het uitgeven van het eerste Joodsche tijdschrift in het Tsjechisch. Het is een weekblad, dat zal worden gepubliceerd door de Joodsche jeugdorganisatie onder de naam „Yalduth".

Ingezonden Stukken

Mijnheer de Redacteur,

Het is zeker aan uw aandacht ontgaan, welk een groote eer onze geloofs- en plaatsgenoot een dezer dagen mocht inoogsten. Alle groote dagbladen hebben er melding van gemaakt, tevergeefs hebben wij in uw geacht blad en ook in de andere Joodsche bladen er naar gezocht. Juist in onze dagen, waar onze broeders zoo belaagd worden en alle slechtheden hun worden toegeschreven, moet het immers ons aangenaam stemmen, wanneer ook eens lof en hulde aan den onzen wordt toegezwaaid.

Ik bedoel n.l., dat door H. M. de Koningin is bekrachtigd de benoeming der Kon. Ned. Akademie van Wetenschappen, afd. Natuurkunde tot correspondent: Prof. Dr. S. A. Goudsmit te Ann Arbor, Michigan U.S.A.

Het Handelsblad van 16 dezer knoopt daaraan vast de volgende levensbeschrijving:

„S. A. Goudsmit werd 11 Juli 1902 te 's Graven-
„hage geboren. Hij studeerde te Leiden en Amster-
„dam. In 1927 vertrok hij naar de Vereenigde
„Staten en in 1932 werd hij hoogleeraar in de na-
„tuurkunde aan de universiteit van Michigan te
„Ann Abor. Met L. Pouling publiceerde hij „The
„structure of line spectra", met R. F. Bacher, „Ato-
„mic energy states". Met G. E. Uhlenbeck, sinds
„1936 hoogleeraar aan de Utrechtsche universiteit,
„daarvoor hoogleeraar aan de universiteit van
„Michigan, is hij ontdekker van de z.g. „spin van
„het electron".

Voor het aanzoek zich voor de benoeming als opvolger van Prof. Zeeman te Amsterdam beschikbaar te stellen, heeft hij bedankt.

Met vriendelijke dankzegging.

Den Haag, 26 Mei 1939. v. R.

JOODSCHE DIENSTBODEN UIT DUITSCHLAND

Joodsche Vrouwenraad verzoekt om tweede quotum

IN verband met den bemiddelingsarbeid van den Joodschen Vrouwenraad in Nederland ten behoeve van plaatsing van Joodsche dienstboden uit Duitschland in Joodsche gezinnen, deelt het orgaan van den Vrouwenraad, „Ha'Ischa", het volgende mede:

Het aantal werkvergunningen, dat ons door den Rijksdienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling in eerste instantie is toegezegd, is thans opgebruikt, met dien verstande, dat het geheele aantal is aangevraagd, doch verschillende aanvragen nog loopende zijn. Wij zijn den Rijksdienst zeer erkentelijk, dat hij onze aanvragen met den meesten spoed heeft behandeld en tot dusverre slechts in één geval heeft afgewezen. Voorloopig kunnen derhalve door ons geen nieuwe aanvragen in behandeling worden genomen.

Intusschen heeft het hoofdbestuur een schrijven tot den Rijksdienst gericht met het verzoek, den Joodschen Vrouwenraad een tweede quotum toe te wijzen in verband met de vele aanvragen van Joodsche werkgeefsters, die een dienstbode zoeken.

In verband met de tallooze aanvragen om plaatsing, die ons bereiken, moeten wij mededeelen, dat, indien al een tweede quotum zou worden toegestaan:

1. Staatlooze en Tsjechische Joodsche meisjes niet in aanmerking zouden komen voor plaatsing, doch alleen zij, die in het bezit zijn van een Duitsche of Poolsche pas;

2. Alleen meisjes boven 18 jaar en weduwen of gescheiden vrouwen zonder kinderen een betrekking zouden kunnen krijgen en slechts indien zij dienstbode van beroep zijn of een huishoudelijke opleiding hebben genoten.

Meisjes, die nog in Duitschland wonen, gelieven zich, indien zij eventueel voor een betrekking in aanmerking zouden wenschen te komen, op te geven aan het nieuwe adres van de Hilfsverein der Juden in Deutschland, Abt. Frauenberatung, 48/50 Lindenstrasse, Berlin S.W. 68, onder inzending van: a. „polizeiliches Führungszeugnis"; b. gezondheidsattest; c. getuigschriften; d. twee foto's; e. levensbeschrijving.

Eventueele inlichtingen worden uitsluitend schriftelijk verstrekt door mevrouw F. Elte—van Son, Willemsparkweg 61, Amsterdam-Z.

OUDERAVOND MOGEIN DOWIED

Groot Jeugdkamp in Augustus

Ondanks het warme zomerweer hadden talrijke ouders gehoor gegeven aan de uitnoodiging voor den Ouderavond, in een der zalen van de Diamantbeurs, georganiseerd door de Joodsche Jeugdvereen. „Mogein Dowied".

De voorzitter, de heer S. van Gelder, wees er in zijn openingswoord op, dat, hoewel dit zomerweer niet de ideale atmosfeer voor een bijeenkomst is, de aanwezigheid van zoovelen blijk geeft van de belangstelling in het werk der vereeniging. Sinds den laatsten ouderavond is veel gepresteerd. Het groot concert in den Hollandschen Schouwburg was een schitterend succes en een mooi moment in de historie der vereeniging. Het kinderkoor onder leiding van den heer S. H. Englander, heeft zich op buitengewone wijze van zijn taak gekweten en spr. uit de hoop, dat de heer Englander nog lange jaren aan de vereen. verbonden moge blijven om het koor in steeds betere banen te leiden. Naast deze en vele andere wijzen waarop de vereen. naar buitenuit trad, gaat het gewone vereenigingsleven met groote regelmatigheid zijn gang. Sjabbos j.l. was het een jaar geleden, dat de sjoeldiensten der vereen. een aanvang namen. Over den loop der sjoeldiensten kan het bestuur meer dan tevreden zijn. De Joumtoufdiensten, de diensten die het vorige jaar in het kamp zijn gehouden, waren o.m. evenementen in deze reeks en het is treffend, hoe de jeugdige leden zich beijveren om in den dienst voor te gaan en afdeelingen der Sidra te lezen. De leiding van de sjoeldiensten berust thans, daar de secretaris, de heer M. H. Gans, zich wegens ambtsbezigheden daarmede niet meer belasten kan, bij den heer L. van Gelderen, wien spr. hartelijk dank zegt. Ook buiten de vereeniging zijn vele dingen gebeurd die de aandacht getrokken hebben. Zelfs ons jeugdwerk is afhankelijk van groote factoren. Als er geen rust in de wereld heerscht, is het geen goede tijd het jeugdwerk te doen gedijen. Men verwijt ons dat wij ons op een gematigd standpunt stellen wanneer het er om gaat de jeugd in de groote problemen van dezen tijd te betrekken. Wij zijn echter van plan bij ons devies te blijven en op ons standpunt te blijven staan. Spr. bepleit het de jeugd datgene te bieden, waarnaar ook wijzelf onze levenshouding hebben kunnen bepalen. Dit is het recht en de plicht van den tegenwoordigen jeugdopvoeder. De jeugd moet innerlijke overtuiging vinden bij haar leiders. Dan zal een langere vereeniging-periode voor de leden van groote innerlijke waarde zijn voor de toekomst. Wij moeten zeker trachten de jeugd een basis te geven. Het bestuur heeft thans weer

groote plannen

Dit jaar zal van 20 tot en met 27 Augustus een kamp betrokken worden in „Berg en Dal" bij Nijmegen, in een natuurrijke omgeving. Daar zullen weer in de vrije natuur diensten gehouden worden en zal ook aan de ontspanning een belangrijke plaats worden ingeruimd. Aan dit kamp kunnen leden (en ook niet-leden) tusschen 13 en 20 jaar deelnemen. Spr. wees nog op het belangrijke werk, dat de afdeeling van de vereen. „Mogein Koton" voor de jongere leden doet. Deze afdeeling staat onder leiding van een apart bestuur, bestaande uit de dames L. de Groot, H. van Polen en R. Soesman en de heeren M. van Gelder en H. Speijer. Dit bestuur tracht op alle wijzen haar mooie taak te volbrengen. Er worden elken Sjabbos cursussen gehouden, ook de gezelligheid wordt betracht. Er worden allerlei uitstapjes voor hen georganiseerd. Spr. dankt vervolgens mevr. Spiera en den heer Justus Bonn voor hun gulle bereidwilligheid, deze bijeenkomst door hun zang op te luisteren.

De heer Bonn zong op uitstekende wijze, begeleid door den heer Perlberg, eenige liederen, waarmede hij uitbundig succes oogstte. De cabaretière, mevr. Spiera, die reeds onder leiding van Max Reinhardt heeft gewerkt, wist al dadelijk het publiek voor zich te winnen door haar sprankelende humor en bonhommie. Ze zong allereerst een oud volksliedje van Kotzebue. Dit lied uit de 17e eeuw doet zien, dat men toen reeds het leed voelde, dat wij thans gevoeld hebben, voelen en wellicht zullen moeten voelen. Ook met haar andere liedjes, als „Die Gedanken sind frei" oogstte mevr. Spiera een overweldigend applaus.

De heer M. H. Gans, secretaris van „Mogein Dowied", nam nu het woord en wees op de groote problemen, die thans vooral het Jodendom beroeren. Overal is het moeilijk, overal gaat het slecht, overal heerscht nood en ellende, overal is hulp noodig. Ook de jongeren hooren ervan en lezen er over in de pers en het is dus onmogelijk en het zou ook onjuist zijn te trachten hen buiten de problemen te laten. Wat is het eerste noodig? Materieele hulpverleening? Deze is niet voldoende. Ook wij zelf, wij allen hebben hulp noodig om ons in deze moeilijke tijden staande te houden. Wij hebben geestelijken en moreelen steun noodig. Er wordt thans zooveel gesproken en geschreven over geestelijke en moreele herbewapening. Aan die idee klampen wij ons nu vast. Maar wat moet er in de praktijk gebeuren? Spr. citeert een tekst uit eicho: „Nu denkt Jeruzalem in de dagen van haar armoede en haar zwerven aan al haar kostbaarheden die er waren sinds de oudste tijden". Er ontbreekt de noodige geestelijke leiding in de wereld. Het doel moet zijn ons leven in nieuwe banen te leiden. Waar blijft, vragen wij ons af, het verantwoordelijkheidsgevoel van hen, die de jeugd moeten leiden? De jongeren vragen zich af: wat moeten wij voor onze toekomst doen? Dan is het zoo gemakkelijk de jeugd in de een of andere extremistische richting te stuwen en haar, terwijl zij de consequenties trekt uit het haar geleerde, in het openbaar een extremisme te laten botvieren, waarbij de meeste leiders, de eigenlijke stuwkrachten, zich op den achtergrond houden. Ons doel is het, de jonge menschen in onze vereeniging in rustige banen te leiden, waarbij wij de bestaande problemen niet wegcijferen en ook niet wegcijferen, dat de jeugd in dezen tijd door de omstandigheden daartoe gebracht, naar meer revolutionnair aandoende middelen zoekt, moet zoeken dan vroeger het geval was. Wij moeten ervoor zorgen, dat de jongeren zoekend een uitweg uit de moeilijkheden naar een betere toekomst gaan. Wij moeten er voor zorgen, dat wij onze toekomst hier niet ondermijnen door met den geest al te veel elders te leven. Wij zoeken naar den goeden tusschenweg. Bij de vele ontspannnig die wij bieden, vergeten wij toch de ernst van het leven niet. Maar anderzijds mogen wij ons door al die ernst niet laten overstelpen. Dat wij de gezonde ontspanning niet vergeten, wordt bewezen door het kamp, dat wij ook dit jaar weer organiseeren. Een groot voordeel van een kamp is, dat de kinderen elkaar beter leeren begrijpen. Dit is van groot belang. Spr. wil daarom zijn rede op dezen laatsten ouderavond in dit seizoen niet besluiten, zonder nog eens aan te sporen de kinderen voor het kamp te doen inschrijven (applaus).

Het koor van „Hassemeigiem Besjieriem" zong thans, onder leiding van zijn dirigent, den heer Em. Plukker, op fraaie wijze „Ma touwoe" en Psalm 127, waarin de heer J. Roos de soli zong. Na de pauze, waarvan vele ouders gebruik maakten om het bestuur te spreken, zongen de heer Bonn en mevr. Spira nog een aantal liederen. Beide moesten een toegift geven.

De Voorzitter dankte de medewerkers voor hun optreden en sprak tenslotte den wensch uit, dat de vereeniging in den waren zin des woords moge worden een „schild voor allen die op haar vertrouwen". De welgeslaagde avond werd besloten met „Zochartie log" en „Jigdal" door het mannenkoor.

Nieuwe Isr. Begrafenisvereen.

Directeur: M. Bolle Jr.

Zondagavond j.l. heeft de Nieuwe Isr. Begrafenisvereeniging in het A.O.F.-gebouw alhier haar 48e jaarl. alg. vergadering gehouden.

De Voorzitter, de heer G. de Vries, herdacht in zijn openingswoord wijlen mr. G. Tabak, wiens bezadigde en van helder verstand blijk gevende adviezen voor het Bestuur van groot nut zijn geweest en wiens nagedachtenis lang in eere zal worden gehouden. Op spr.'s verzoek verhieven de aanwezigen zich van hun zetels voor eenige minuten van eerbiedige herdenking.

Met de bij enkele candidaatstelling plaats gehad hebbende herkiezing als bestuurslid van den heer I. van Esso Bzn. wenscht de Voorzitter zichzelf en de Vereeniging geluk.

De Secretaris, de heer B. Zeckendorf, las de notulen, die goedgekeurd werden en bracht het jaarverslag uit, waaruit blijkt, dat de Vereeniging 9337 leden telt en dat 200 leden haar door den dood ontvielen. Er hadden 69 aangenomen begrafenissen plaats. Het reservefonds is met *f* 5000 toegenomen en bedraagt thans *f* 262000. De toevoeging zou hooger zijn geweest, ware er geen *f* 4000 uitgegeven voor de restauratie van het huis. De gang van zaken geeft reden tot tevredenheid, dank zij den ijver, de toewijding en de plichtsbetrachting van allen, die een taak bij de vereeniging te vervullen hebben onder de beproefde leiding van den zeer gewaardeerden Directeur.

Aan de rek. en verantwoording van den Penningmeester, welke hierna aan de orde kwam, ontleenen we, dat aan contributie *f* 96821 is ontvangen en aan aangenomen begrafenissen *f* 31152. Uitgegeven is o.a. aan de Ned. Isr. Hoofdsynagoge *f* 33135, aan de Port. Isr. Gemeente *f* 545, aan emolumenten *f* 13126, aan zerken *f* 12677, aan salarissen *f* 20631, aan verplichte uitkeering leden *f* 19929. Het huis staat voor *f* 17500 op de balans.

Namens de commissie van verificatie heeft de heer Jb. Prins rapport uitgebracht, waarna den penningmeester voor zijn beheer décharge werd verleend. Van den accountant, de heer A. van der Kar, was een verklaring ingekomen, dat hij de balans accoord heeft bevonden. Tot leden der nieuwe kascommissie benoemde de vergadering de heeren mr. dr. G. Cahnter, M. Heijmans en I. A. van Collem.

Bij de rondvraag klaagde de heer Koopman, dat hij de graven van zijn ouders te Muiderberg niet kan benaderen, omdat er boomen over heen zijn gegroeid. Spr. vraagt of het Bestuur niet kan zorgen, dat aan dezen misstand een einde komt.

De Voorzitter zegt, dat de Directeur bereid is, er de aandacht op te vestigen. Overigens heeft spr., die tal van begraafplaatsen in het buitenland heeft bezocht, niets dan lof voor die te Muiderberg. Door de rust en den eenvoud, welke haar kenmerkt, mag zij tot een der meest indrukwekkende gerekend worden.

De vergadering werd hierna gesloten.

TAXI? Bel op: 36326
'T AMSTERDAMMERTJE.
Ook trouwrijden. 894

BAZES OP ZIJN BEST

De vereeniging Bazes, opgericht met het doel wat zonneschijn te brengen in ziekenhuizen en sanatoria, heeft Donderdagavond 1 Juni j.l. aan patiënten en oude lieden, die van de goede zorgen van het Ned. Isr. Armbestuur genieten, een prettigen avond verschaft. Zulk een talrijk gezelschap hebben de actieve bestuurders der Vereeniging tot optreden bereid weten te vinden, dat de velen, voor wie deze artisten en musici geheel belangloos hun talenten ontplooiden, bijna geen gelegenheid hadden om hun indrukken te verwerken. Pas waren de toejuichingen na het eene welgeslaagde nummer verklonken, of een ander, van niet minder gehalte, hield weer de aandacht geboeid. Dat de oudjes zich amuseerden, bleek ook uit het meezingen van het refrein van de meer populaire liederen. Tot de medewerkenden behoorden de dames Pauline Hervé, Greta Schley en Willy Susan en de heeren Maloits, Teun Klomp en zijn makker, Louis Noiret, Alex de Haas en de King Boys, die allen op vocaal gebied hebben uitgemunt, en de heer Antonini, die zich een voortreffelijk goochelaar toonde. Als conferencier fungeerde de heer Jan Brink, voor de begeleiding hebben de heeren Henk Neef en Jules Susan gezorgd, terwijl het ensemble Leo Heilbron gedurende de pauze zijn muzikale medewerking verleende.

In zijn dankwoord voor het succes van den avond heeft de Voorzitter van Bazes, de heer G. Lampetje, niet te veel gezegd, toen hij verklaarde, dat het slechts zelden gelukt een uitgelezen gezelschap als dit bijeen te krijgen.

Dr. J. de Hartog Jr., die met mevrouw S. Levison—Asscher, dr. S. Kroonenberg en Directrice S. van Esso door zijn aanwezigheid van zijn belangstelling blijk gaf, heeft de gevoelens van het Ned. Isr. Armbestuur vertolkt. Wat Bazes gepresteerd heeft, zal de genezing van de patiënten en het lang leven der oude lieden bevorderen. Een extra woord van hulde richtte spr. tot de artisten, voor wier prestaties hij niets dan bewondering heeft.

Ook de versnaperingen, patiënten en ouden lieden in de pauze aangeboden, heeft Bazes verzorgd. Voor hen, die de Vereeniging in staat willen stellen, haar sympathiek werk te blijven voortzetten, zij hier medegedeeld, dat zij onder no. 142326 bij de postgiro is aangesloten.

RECTIFICATIE

In het artikel van Rabbijn J. H. Dünner, dat wij de vorige week publiceerden, is een zeer storende correctiefout geslopen in de tweede alinea. Deze moet echter als volgt luiden:

Zwaar getroffen door zooveel ondank, uit het evenwicht geslagen zelfs, door zoo weinig begrip, dat zijn volgelingen toonen, na alle wonderen, die zij hebben aanschouwd en ondergaan, schijnt Mozes de taak, hem door God opgelegd, te zwaar.

COLLECTE VOOR HET KINDERHUIS

Weer staat een collecte voor de deur. Weer heeft de Vereeniging Zuigelingen-Inrichting en Kinderhuis dringend collectanten, véél collectanten noodig om de collecte te doen slagen.

Het wordt steeds moeilijker, de noodige geldmiddelen te krijgen, maar wie deze inrichting in de Plantage Middenlaan 31 kent, waar dagelijks 130 kinderen van alle gezindten volledige voeding en verzorging krijgen, zal overtuigd zijn, dat alle krachten moeten worden ingespannen, om het noodige geld te verschaffen. Nu het niet meer mogelijk is, groote bedragen te innen, moeten vele kleintjes één groote maken. De collecte is bepaald op 14 Juni a.s.

De K.L.M. is zoo vriendelijk geweest een vrije rondvlucht te geven voor de(n) collectant(e) met den hoogsten businhoud.

De Commissie vertrouwt, dat nog velen zullen besluiten zich als collectant op te geven.

Hiervoor is het adres: Mevrouw J. Hartogh—Fuld, van Eeghenstraat 74, Tel. 20261.

Complete Meubileeringen
Uitknippen en bewaren
Zijn je meubelen plotseling aan brokken,
Ga dan rustig eens kijken bij STOK en....
Je slaagt er zoo waar,
Niemand wordt 't gewaar.
En je hoeft ook niet
daad'lijk te dokken.
Onze afdeeling Meubelen, Utrechtschestraat 136-138
STOK 100%
Zendt ons goede puntdichten elk geplaatste krijgt 'n geschenk
845

Foto SCHAAP & Co. (W. H. BRANDSMA)
Camera's — Kino's — Foto-artikelen
AMSTERDAM Centrum
903 ROKIN 106

AGOEDAS JISROEIL

In aansluiting aan de laatste Sjabbosavond-bijeenkomsten in het bijlokaal van de Synagoge Jac. Obrechtplein, houdt b.g. organisatie dezen Sjabbosavond een bijeenkomst, waar de weleerw. heer Rabbijn Cohen Jehoram het woord zal voeren. Aanvang 9 uur. Introductie gaarne toegestaan.

Jongerengroep „Hagesjer"

Maandagavond 29 Mei j.l. hield b.g. vereeniging een bijeenkomst in Huize Westeinde, welke door een weliswaar klein doch select aantal leden werd bijgewoond.

De heer Volcani uit Rechowoth, geboren in Palestina en thans voor studiedoeleinden in Nederland, vertelde een en ander omtrent de studieinrichtingen in Erets Jisraeel. Hij prees in het bijzonder de technische school in Haifa, welke zich met de beste inrichtingen op dit gebied in Europa meten kan. Daarna weidde spr. eenigen tijd uit over de Hagana, de zelfverdediging der Joden in Palestina.

Na het referaat van den heer Volcani sprak mevr. mr. I. Kisch—Houthakker, die zoo juist van een vacantiereis naar Erets Jisraeel teruggekeerd is, over haar indrukken. Met veel verve beschreef spr. den toestand van burgeroorlog, waarin zich het land thans helaas bevindt, waarvan men in Tel Aviv weinig, maar op het land zooveel te meer merkt. Spr. was vol lof over de Joodsche autobuschauffeurs, die onder de grootste gevaren er steeds op uit zijn, te zorgen, dat de toerist niets van wat er te zien is, mist en daarbij steeds het belang van de Joodsche gemeenschap in het oog houden. De manier, waarop alles in Erets Jisraeel tot stand komt, is niets minder dan fantastisch, van de oprichting van een particulieren dierentuin in Tel Aviv tot de stichting van het nieuwe ziekenhuiscomplex op den Scopus. Het leven in de kwoetsah acht spr. buitengewoon moeilijk en het verwondert haar niet, dat velen naar de kolonies, waar particulier bedrijf mogelijk is, trekken. Het is een wonder, zooals de Joden van de steenachtige woestenijen bloeiende velden maken. Natuurlijk zijn hiermede jaren gemoeid, doch de oudere kolonies bewijzen, dat het mogelijk is. En al is het leven zwaar, het geeft een ontzaglijke voldoening. De kolonisten kunnen a.h.w. van iedere spriet, die er groeit zeggen: „dit is onze spriet"!

VEREENIGINGSLEVEN

AGOEDAS JISROEIL JEUGD ORGANISATIE. Cursussen als gewoon; Sjabbosmiddag van 1—2 u. gemoro „Beizo" o.l.v. den heer J. Goldschmidt; Zondag- en Woensdagavond van 9—10 uur Gemoro Sanhedrin o.l.v. den heer W. Biologlowsky, Tintorettostraat 33; alle cursussen zullen binnenkort in ons nieuw lokaal plaats vinden, Huize Westeinde, Westeinde 3. Nadere mededeelingen volgen.

AHAWAS ACHIEM. Sabbathmiddag een half uur voor den dienst Gemara, Tractaat Soekkah; Sabbatmiddag 12.45—1.30 Rasjie op Thora; iederen werkdag een kwartier voor den dienst Misjnajoth.

AHAWOH WEACHAWOH. Sjoel Da Costakade 132: Vrijdagavond 6.45 uur; Sjabbosmorgen 8.30 uur; Sjabbosmiddag 1.30 u. leeroefening door den heer M. Haalman; 2 uur Mincho-gebed.

BACHOERIJ MEWAKSHIJ JAUSHER. Iederen avond cursussen van 7.45—8.45 en van 8.45—9.45 uur in gebouw „de Leeuw", Valkenburgerstr. 149; Maandag- en Woensdagavond bibliotheek; Woensdagavond Hebr. zang; Vrijdagavond 7.45 u.; Sjabbosmiddag 2 uur; alle andere clubs gewoon; inschrijving nieuwe leden op Maandagavond.

BEIS JISROEIL. Sjoeldiensten: Vrijdagavond 8 uur, Sjabbosmorgen 8.15 uur, Sjabbosmiddagbijeenkomst 1.30 uur; Zondag moeten de deelnemers voor het reisje om 9.45 uur aan ons gebouw aanwezig zijn; Dinsdag reis voor leden van de moederclubs; clubs en cursussen gaan gewoon door; uitleenbibliotheek Dinsdagavond; Woensdagavond buitenspel op het Parkschouwburgterrein.

Afd. Oost, Polderweg. Maandag-, Woensdag- en Donderdagavond meisjes- en jongensclubs; Donderdagavond uitleenbibliotheek.

Indische Buurt. Dinsdagavond clubs en uitleenbibliotheek.

BENEI TEIMON. Voor elken ochtenddienst Misjnajot „Bechorot"; na den dienst Sjoelchan Aroech; Sabbathmorgen 7.15—8.15 uur Gemara „Sjabbat"; Sabbathmiddag 12.30—1.30, Kitsoer Sjoelchan Aroech; Sabbathnamiddag 9.15 u. lezing van Opperrabbijn Ph. Frank; Dinsdagavond 7—8 uur Torah met Rasjie; Donderdagavond 8.15—9.15 uur Gemara „Berachot".

J.V. BETSALEL (afd. Groot-Betsalel). Sjabbosnamiddag 8 uur bijeenkomst in Reisjies Gochmoh, spreker de eerw. heer M. de Bruin, onderwerp: „Valsche Messiassen"; Maandagavond voortzetting lezing van Rabbijn Dr. M. de Hond, na afloop gezellig samenzijn.

Afd. Jong-Betsalel. Cursus als gewoon.

CHEWRO SCHAS. Iederen avond 8.15 u. leerbijeenkomst Synagoge Kehillas Jangakouw.

FEDERATIE VAN JEUGDSJOELEN. Jeugdsjoel Centrum (Plant. Parklaan 9): Vrijdagavond aanvang van den dienst te 8 uur; Sjabbosmorgen te 8.15 uur, Sjabbosmiddag te 1.30 uur; idem Plan-Zuid (Lekstraat): Vrijdagavond aanvang van den dienst te 8 uur, Sjabbosmorgen te 8.30 uur, Sjabbosmiddag te 1.30 uur; idem Oost (Kraaiennest): Sjabbosmorgen aanvang van den dienst te 8.15 u., Sjabbosmiddag te 2 uur, Oneg-Sjabbos-bijeenkomst te 7.15 uur; idem Zuid (Jacob Obrechtplein): Sjabbosmorgen aanvang van den dienst te 8.15 uur, Sjabbosmiddag te 1.30 uur.

JOODSCHE BOEKERIJ, Coöperatiehof 16, Zuid. Kosteloos toegankelijk v. 10—12.30, 2—5 en 7—10 uur; gesloten: Maandagochtend, Dinsdagmiddag, Woensdag- en Zaterdagavond; uitleenen van boeken na inschrijving bij den bibliothecaris.

JOODSCHE GEM. ZANGVER. „CON BRIO". Repetitie iederen Zondagavond in Huize Atlantic, Westeinde, van 8.30—10.30 uur, na afloop gezellig samenzijn.

DE JOODSCHE INVALIDE. Iederen werkdag leeroefening in de Synagoge des ochtends te 6.45 u.

JOODSCHE VER. ZUID (Syn. Jac. Obrechtpl.) Sjabbosmiddag van 12.45—1.30 u. Raschie-cursus; Maandagavond 8.30 uur cursus „De gebeden en hun geschiedkundige ontwikkeling"; Dinsdagavond 8.15—9.15 uur Gemorocursus; Donderdagavond van 8.15—9.15 uur Misjnajouscursus.

J.T.C. Woensdagavond 7.30—8.30 uur meisjesadspiranten; 8.30—9 uur dames; daarna heeren.

KADIMAH. Societeit Zondagmiddag in Café de Poort van Weesp, Sarphatistraat, van 3—6 uur; gelegenheid tot bridgen, whisten, ping-pong enz. Dinsdagavond turnen in de Dintelschool, Dintelstraat 7-9, dames 8.30—9.30, heeren 9.30—10.30 u.

MEWAKSHIJ JAUSHER. Sjabbos een half uur voor nacht voordracht van den eerw. heer Akiba Frank.

MOGEIN DOWIED. Vrijdagavond 8 uur sjoeldienst, Sjabbosmorgen 8.15 uur; Sjabbosmiddag te 1.15 uur cursussen; 2 uur Mincho, daarna cursussen en bijeenkomst; Zondag groote algemeene uitgangstocht voor alle leden; Maandagavond handwerkcursus meisjes boven 12 jaar; Dinsdagavond 7 uur gemeenschappelijke zangrepetitie; Woensdagavond 7 uur handwerkcursus meisjes onder de 12 jaar; verder cursussen als gewoon.

NACHALIEL (Tuindorp) Sjoeldiensten Vrijdagavond te 8 uur; Sjabbosmorgen 8.30 uur, Sjabbosmiddag 5 uur, Zaterdagavond 10.21 uur; Sjabbosmiddag van 12.30—1.30 uur Thouro met Raschie door den WelEerw. heer L. Hirschel, in het vereenigingslokaal; Sjabbosnamiddag 9.15 uur vragenavond, spr. Rabbijn I. Vredenburg in het vereenigingslokaal; Zondagavond van 8—9 uur cursus in het Nieuw Hebreeuwsch, ten huize van den heer I. de Roos, Pythagorastraat 51; Dinsdagavond van 8.15—9.15 u. Misjnajoth-Sjabbos door den heer L. Israëls, in het vereenigingslokaal.

RECHOUWOUS. Sjoeldiensten: Sjabbosmorgen 8.30 uur, werkdagen 8 uur 's avonds; cursussen: Sjabbosmiddag 1 uur Raschie-verklaring; een half uur voor nacht leerrede; Dinsdagavond 7.30 uur cursus; Woensdagavond te 7.45 uur Sjoelchan Ngoroeg.

Tsengierei Rechouwous. Sjabbosmiddag 2 uur bijeenkomst voor jongens en meisjes van 8 jaar en ouder in gebouw „Archipel", Minahassastraat 1.

REISJIES GOGMO. Sjabbosmiddag 12.30—1.30 uur Thouro met Rasjie en Bioer door den eerw. heer H. van Gelder, daarna Mincho; Zondag- en Dinsdagavond 8.30—9.30 uur Bowo Metsiengo 80 b door den heer L. Teichholz; Maandagavond 8.30—9.30 u. Mischno door den heer I. Bachrach; Woensdagavond 8.30—9.30 uur Tenag met commentaren door den heer S. Pakter; Donderdagavond 8.30—9.30 uur Schoelgon Ngoroeg met Baeir Heiteiw door den heer S. E. de Jong.

REISJIES TOUV. Sjabbosnamiddag een half uur vóór nacht voordracht door den heer I. Noot, onderwerp: „Herinnering".

SJOLOUM WEREINGOES (over 't IJ). Sjabbosmiddag 12.30—1.30 uur Thouro met Raschie; Pirkei Owous een half uur vóór nacht.

SYN. MONTEFIOREPARK. Sjabbosmiddag te 1 uur Sjoelchan Ngoroeg; 1.30 uur Mincho.

TACHRIECHIEM GEWRE. Bijeenkomst Maandagmiddag vanaf 1 uur.

TALMUD TORA. Sabbathmiddag te 1 uur godsdienstvoordracht door den eerw. heer J. S. Roos in de gehoorzaal.

TIFERETH BACHOERIM (Misjnajoth Gewre), Nw. Amstelstraat. Sjabbos 12—1 uur Thouro met Oukelos en Rasjie; Zondag 9—10 uur en Donderdag 8—9 uur Misjna met Bartinoro; Maandag van 9—10 uur Gemoro met Rasjie (Tractaat Joumo); Dinsdag 9—10 uur Touro met Oukelos en Rasjie; Woensdag 8—9 uur Sjoelchan Oroech met Baeir Heiteiw.

TOUROH OUR. Sjabbos voordracht ter Nieuwe Synagoge van 1—2 uur; Woensdagavond Tefillocursus in het Beth Hamidrasch van 8.30—9.30 u.; cursus volwassenen als gewoon.

TOUTSEOUS CHAJJIEM. Sjabbosmiddag van 12.45—1.30 uur cursussen; 1.30—2.15 uur Rasjiecursussen; 2.15 uur Mincho; Zaterdagavond 7.30—8.30 u. Jesajacursus, daarna spreker; met nacht Mangariew; Zondagavond 7.30—8.30 uur Gemoro- en andere cursussen; 8.30 uur algem. bijeenkomst; Dinsdagavond 7.45—8.45 uur meisjescursus.

KALENDER

9 Juni 1939—15 Juni 1939
22 Siwan 5699—28 Siwan 5699

Vrijdag . . . . Begin van den Sabbath te 8 uur.
Zaterdag ..... פ׳ שלח לך, פרק ג׳

Inzegening van het Nieuwemaansfeest.

Einde van den Sabbath

in District	I	te 10	uur 27	min.
„ „	II	te 10	„ 21	„
„ „	III	te 10	„ 17	„
„ „	IV	te 10	„ 14	„
„ „	V	te 10	„ 10	„

Donderdag ..... יום כפור קטן

Voor de betrouwbaarheid van spijzen, dranken, enz., die in advertentiën worden aanbevolen, staat de Redactie niet in. Men wende zich dienaangaande tot zijn Opperrabbijn.

Voor het Reisseizoen

Credietbrieven	Accreditieven
Zwitsersche Reis- en Postcheques	
Reischeques in goedkoope Marken, Lires, Prager Kronen, Dinars	
Vreemd Bank en Munt	Traveller's cheques
Tijdelijke opberging van Waarden - Safeloketten	

Inlichtingen bij al onze kantoren. - Onze brochure „Reisseizoen 1939" wordt op aanvrage gaarne gratis verstrekt.

DE TWENTSCHE BANK N.V.
AMSTERDAM
70 KANTOREN IN NEDERLAND

AMSTERDAMSCHE BANK N.V.
AMSTERDAM

Onze diensten en die van onze bijkantoren, - 11 te Amsterdam, 59 verspreid door het land, - staan óók ter beschikking van **winkeliers en kleine industrieelen.**

929

ALLE BANKZAKEN
N.V. BANK VOOR DEN DIAMANTHANDEL
897 SARPHATISTRAAT 44-46 TELEF. 55422-50801
DE VOOR U GESCHIKTE BANK

N.V. ARNHEMSCHE HYPOTHEEKBANK
Hyp. Kapitaal beschikbaar
tegen uiterst billijke voorwaarden.
De Directie: Mr. J. F. VERSTEEVEN
Mr. H. G. VAN EVERDINGEN
880

REISBUREAU „CENTRA ZUID"
's-GRAVENHAGE ANNA PAULOWNASTRAAT 44
TEL. 395968 TELEGR. ADRES: „CENTRAZUID"
Verzorgt reizen naar en verblijf in CENTRAAL- EN ZUID-AMERIKA
Vervult alle formaliteiten, ook voor Buitenlandsche Joodsche reizigers.
867

89
ANNO 1906
NEDERLANDSCHE GRONDBRIEFBANK N.V.
AMSTERDAM
Heerengr. 495
4%
GRONDBRIEVEN
tegen beurskoers.
852

H. DRUKKER & Co.
Pretoriusstraat 12
Nwe Keizersgracht 84—86
Telefoon 50982—52596
RIJWIELEN
vanaf **50** ct. p. w.
12 MAANDEN GRATIS VERZEKERD
865

C. DOGGER & Zn., Amstelveld
Anthraciet en **Brechcokes** uit de beste mijnen
HIER IS ZONNEWARMTE
Tel. 32911 en 20304
Let s.v.p. op de juiste telef. nrs.
861

Stort 40 ct.
op ons Gironummer 21248 en wij zenden U franco 1 ponds pot ECHTE PALESTINA HONIG.
S. SCHAAP
633 **ROTTERDAM**
BOTER en KAAS O.R.T.
Engros. En detail.
Nauwe Kerkstraat 6, Telef. 56093.
W. v. Haemstedestr 21, Tel. 31594
Na 7 uur 's avonds 41888

Als U een Radion-was vergelijkt met goed, gewassen in gewone zepen en zeeppoeders, begrijpt U, dat alleen Radion het wasmiddel is om *hagelwit* goed te krijgen. Door haar gecombineerde zeep- en zuurstofwerking maakt Radion het goed volkomen schoon; elk spoortje vuil wordt zorgvuldig verwijderd. Alleen door een behandeling met Radion wordt Uw goed volkomen schoon — en daardoor prachtig *wit*!

Enorme prijs-verlaging ~~22½~~ 15 ct

RADION wast witter

RAD 82-091

Eerste Nederlandsche Overdekte Markthal
„DE PASSAGE"
922
Gerard Douplein 24 Alb. Cuypstraat 153
TELEFOON 97859
Het Paradijs voor de zuinige Huisvrouw!

Wij geven van f 10.- tot f 80.- voor Uw oude kachel, stofzuiger, radio of waschmachine
Oudste adres in Amsterdam voor B.K. Keukenuitrustingen.
RUBLI en ERRES STOFZUIGERS in prijzen van f 38.— tot f 90.—
Importeur van de beste Amerik. Waschmachines „Speed Queen"
Desgewenscht regelen wij de betaling met U. 866
KRAMER van Rapenburg
RAPENBURG 31-33 Telefoon 30118
CEINTUURBAAN 139 Telefoon 92938
PRETORIUSSTR. 5 Telefoon 53706

Een keur van heerlijk verfrisschende vruchtendranken!

ATS Auto technische school 883
leidt U op voor **AUTO HANDEL**
Intern — Extern
Desgew. Ritueel
Prosp. of inl. A.T.S. APELDOORN
Amersfoortscheweg 17-19. Telef. 5380

Onze GIRONUMMERS zijn:
Gem. Giro Amsterdam J 472
Rijksgiro 14792

Trenshuis - Trenshut
Ver. voor Isr. Voorb. Scholen en Kinderbewaarplaatsen te A'dam.
JAARLIJKSCHE ALGEMEENE VERGADERING
op WOENSDAG 21 JUNI 1939, 4¼ uur, ten kantore van den Heer E. v. DIEN, Sarphatistr. 5.
Namens het Bestuur:
L. H. SARLOUIS, Voorz.
943 L. v. GELDEREN, Secr.

De van ouds bekende STALLING en REPARATIE-INRICHTING
H. KLASEN
v/h Swammerdamstraat h/1e Boerhaavestraat is wegens uitbreiding VERPLAATST naar
Swammerdamstraat 20
Ruime stalling voor 300 Rijwielen 50 ct. p. maand, 15 ct. per week.
Desgewenscht termijnbetaling. 824

„Celtha"
„WALA" Corsets
KOUSEN - LINGERIES
AMSTERDAM: 855
Kalverstraat 55.
Koninginneweg 101.
Beethovenstraat 68.
Rijnstraat 3.
Adm. de Ruyterweg 81.
DEN HAAG:
Laan v. Meerdervoort 274.

Advertenties
plaatst zonder prijsverhooging voor dit blad, Haagsche- en andere bladen
S. JACOBSON
PAVILJOENSGRACHT 9 B—11
TELEF. 112656 — DEN HAAG
Levering van HEBREEUWSCHE BOEKWERKEN
Kantoorbenoodigdheden - Pakpapier - Touw - Drukwerken. Losse nummers
NIEUW ISRAEL. WEEKBLAD 7 cent

J. LABOYRIE PARAPLUIES EN WANDELSTOKKEN
PASSAGE 5 - TELEFOON 112744 's-GRAVENHAGE
900

Geeft ook uw motor de juiste smering: de superieure:
901
"Arnoco"
MOTOR-OIL
SOLVENT-PROCES
„Arnoco" Oils, the finest that can be produced!
ARNOCO Luxe kwaliteit (Solvent-proces) onovertrefbaar in het genre van speciale dure oliën
ARNOCO Standaard kwaliteit (Solvent-proces) onovertrefbaar in het genre van prima standaard-oliën
ARNOCO Diesel en Tractor oliën worden niet alleen voorgeschreven door diverse fabrikanten, doch eveneens samengesteld volgens specificaties der diverse merken
JAMES ARNOTT & SONS LIMITED — FOR ECONOMY DURABILITY AND GENERAL EFFICIENCY — ARNOCO LUBRICANTS ARE UNSURPASSED — NEWCASTLE-ON-TYNE
'n Ruim 60-jarige ervaring!

RIJWIELEN? AVIA
De grootste speciaal-zaak voor RIJWIELEN in Amsterdam. Atlantic rijwielen geheel compl. met terugtraprem, kettingkast, bagagedrager enz. f 25.75. Avia Sportfietsjes f 49.—. Onverwoestbare Avia jongens- en meisjesrijwielen v.a. f 25.75. Avia rijwielen in luxe uitvoering geheel compleet f 29.75. 937
Ook voor Magneet sportrijwielen naar Avia! Prijzen vanaf f 49.—
AVIA - Ceintuurbaan 394-6-8. AVIA - De Clercqstraat 16-18.
AVIA - Amstelveenscheweg 131. AVIA - 1e v. Swindenstraat 10

HADASSAH TOLL — Wasmij Oudegemmel
HET KWALITEITSMERK
BRINKERS' Tel. No. 4, Zoetermeer
ROOMBOTERFABRIEKEN N.V.
ROOMBOTER 896
ONDER RABBINAAL TOEZICHT
ZOOWEL VERPAKT ALS IN FUST
LEVERING UITSLUITEND aan den HANDEL en INSTELLINGEN

893
CLICHE-FABRIEK **„CORRECTUM N.V."**
RAPENBURG 26 LEIDEN TEL. 2257

Gevaert ROLFILMS
PANCHROMOSA
31° Sch.
BELGISCH FABRIKAAT
685

NEEM TELEFOON

Inlichtingen: Heerengracht 295, A'dam, Telefoon 42404-30004

Tarief f 5.- per maand
2 cent per gesprek

Recht van aansluiting (éénmaal te betalen) f 7.50

8962

Vereeniging tot Steun aan het Ned. Isr. Seminarium

Moré J. d'Ancona over: Geestelijke stroomingen bij de Joden te Amsterdam tot pl.m. 1660

In de vergaderzaal der Ned. Isr. Hoofdsynagoge alhier, heeft j.l. Zondagmiddag de Vereeniging tot Steun van het Ned. Isr. Seminarium haar jaarvergadering gehouden, welke door afgevaardigden van de afd. Amsterdam, Noord-Holland, Den Haag, Rotterdam en Groningen werd bijgewoond.

Openingswoord

De Voorzitter, de heer E. van Dien, heette de aanwezigen welkom, in het bijzonder dr. H. Pinkhof, Voorzitter van Curatoren, de afgevaardigden en den spreker, den weleerw. heer J. d'Ancona, waarna hij het Kerkbestuur dankte voor het afstaan van de vergaderzaal. Spr. deelde voorts mede, dat het legaat door wijlen den heer L. Spier onder last van vruchtgebruik aan de Vereeniging vermaakt, vrij is geworden, waardoor een bedrag van *f* 820 aan haar ten goede is gekomen. Spr. brengt hulde aan de nagedachtenis van den overledene en hoopt, dat diens edel voorbeeld navolging moge vinden. Vervolgens wenschte spr. den weleerw. heer Ph. Coppenhagen, die tot spr. leedwezen hier niet aanwezig kon zijn, geluk met zijn 60sten verjaardag, bij de viering waarvan hij de gelukkige gedachte heeft gehad een bedrag van *f* 100 van de te zijner beschikking gestelde som gelds voor de Vereeniging te bestemmen. Het was April van dit jaar

100 jaar geleden

dat het Seminarium in het tegenwoordige gebouw werd gevestigd. Oorspronkelijk lag het in de bedoeling fondsen tot een bedrag van *f* 100.000 bijeen te brengen voor de stichting van een nieuw gebouw. Tengevolge van de droeve tijdsomstandigheden moest hiervan worden afgezien. Toch heeft het Hoofdbestuur het feit niet geheel onopgemerkt willen laten voorbijgaan, het heeft daarom op kleine schaal actie gevoerd. De tot nu ingekomen giften bedragen ongeveer *f* 1500. Hiervoor zullen voor eenige kamers van het Seminarium nieuwe meubels worden aangekocht en eenige verbeteringen aan het gebouw worden aangebracht. Spr. beveelt de Vereeniging voor verdere giften aan en brengt dank aan allen, die reeds bijdragen geschonken hebben, in het bijzonder aan den heer Coppenhagen, die als het ware als gangmaker heeft gediend. De Voorzitter deelde vervolgens mede, dat van de heeren mr. E. A. L. Boas, A. B. N. Davids en S. J. S. Hirsch, leden van het Hoofdbestuur, bericht van verhindering was ingekomen. Spr. constateert met genoegen, dat mr. Boas weer geheel is hersteld. De oudste der afgevaardigden, de heer I. Minkenhof, Amsterdam, is verhinderd, omdat hij zijn 64-jarige echtvereeniging herdenkt. Op spr. voorstel wordt besloten hem vanwege de vergadering een gelukwensch te zenden.

De door den heer J. Denneboom gelezen notulen werden goedgekeurd.

Het jaarverslag van den Secretaris, den heer M. B. Nijkerk, en dat van den Penningmeester, den heer E. Asscher Ezn., wordt voor kennisgeving aangenomen. Namens de commissie ad hoc heeft de heer S. Parsser goedkeurend rapport uitgebracht en tot het verleenen van décharge geadviseerd, waartoe werd besloten. Drie leden van het bestuur der Amsterdamsche afdeeling zullen het fin. beheer over 1939 controleeren. De aftredende leden van het H.B., de heeren Boas, Nijkerk en Rob. Kan werden herkozen. De voorstellen van het H.B. om *f* 2000 ter beschikking van Curatoren te stellen en de R. Jesaja Kleerekoperstichting een subsidie van *f* 800 te verleenen, werden aangenomen. Voor het beschikbaar stellen van een bedrag voor studiebeuren werd wederom een memoriepost uitgetrokken.

Rondvraag

Bij de rondvraag beveelt de heer I. N. de Vries, Naarden, een breed opgezette actie aan voor het verkrijgen van gelden ter gelegenheid van het door den Voorzitter gerelaveerde feit. Ook dringt spr. op nieuw, modern propaganda-materiaal aan. Tot de godsdienstleeraren in den lande zou spr. het verzoek willen doen richten om leden voor de vereeniging aan te werven.

De Voorzitter acht de tijdsomstandigheden voor een door den heer de Vries bedoelde actie nog altijd niet gunstig. In beperkten kring worden echter de pogingen voortgezet. Wat ter zake van propagandageschriften kan worden gedaan, zal door het H.B. worden nagegaan. De medewerking van de godsdienstleeraren is reeds vroeger ingeroepen, echter zonder resultaat. Het H.B. zal ook dit nog eens overwegen.

De heer Parsser zegt, dat ter vergadering der afd. Amsterdam de opmerking is gemaakt, dat noch in Friesland, noch in Drenthe sinds verscheiden jaren een afdeeling is gevestigd. Spr. vraagt of het H.B. niet de bemiddeling van den ressortalen Opperrabbijn wil inroepen, om deze afdeelingen weer te doen functionneeren. Dan is in bedoelde vergadering de wensch geuit, niet op een mooien zomerschen Zondagmiddag te vergaderen en niet steeds in het centrum van Amsterdam, doch ook eens in Zuid, Plan-Zuid of Oost. Dit zou aan de propaganda ten goede kunnen komen.

De Voorzitter zegt, dat de ressortale Opperrabbijn geen kans ziet de afdeelingen weder in het leven te roepen. Het H.B. zal overwegen, wat in deze nog gedaan kan worden. Ook de afdeelingen in de andere provincies tellen betrekkelijk weinig leden. Amsterdam en Noord-Holland maken in verhouding het slechtste figuur. Spr. wekt de besturen tot het voeren van krachtige propaganda op.

De heer S. M. Koekoek, Den Haag, beveelt aan een verzoek te richten tot alle Kerkbesturen in den lande om ter Synagoge gelegenheid te geven voor de Vereeniging te offeren.

De Voorzitter zegt, dat in verschillende gemeenten, ook te Amsterdam, voor het Seminarium kan worden geofferd. Het zou te omslachtig worden als ook nog voor de vereeniging gevraagd werd, terwijl de mogelijkheid bestaat, dat lidmaatschappen zullen worden opgezegd, wanneer men kleinere bedragen voor het doel kan offeren.

De heer L. D. Staal geeft in overweging, een eventueele aanvrage om medewerking rechtstreeks tot de godsdienstleeraren te richten en niet, zooals vroeger is geschied, de bemiddeling van den Bond Achawah daarvoor in te roepen.

De heer A. Wagenaar, Den Haag, vraagt gegevens betreffende de afd. Den Haag, die hem door den Voorzitter worden toegezegd.

Na een korte pauze was het woord aan den weleerw. heer J. d'Ancona, tot het houden van zijn rede, getiteld

Geestelijke stroomingen bij de Joden te Amsterdam tot ± 1660 [1])

Bij zijn bespreking van de geestelijke stroomingen bij de Joden te Amsterdam in de eerste helft van de zeventiende eeuw, wil spr. niet naar volledigheid streven; zoo zal hij de Hoogduitsche gemeente, die tot 1660 al een zekere beteekenis gekregen had, buiten beschouwing laten.

Wel zal hij moeten spreken over Asjkenazische Joden; het is immers van algemeene bekendheid — reeds De Barrios, de oude geschiedschrijver van de Portugeesche gemeente wijst daar al op — dat Chagam Monteira, die van 1618—1660 bij de Portugeesche Joden te Amsterdam als rabbijn gefungeerd heeft en die in weinig levensbeschrijvingen van Spinoza ontbreekt, van Asjkenazische afkomst was. Spr. gebruikt hier dit woord Asjkenazisch, misschien ware het evenwel verstandiger te spreken van niet-Sefardisch, indien men het woord Asjkenazisch althans als synoniem beschouwt met Oost-Joodsch en kabbalistisch, zooals in de kringen van degenen, die de philosophie van Spinoza bestudeeren, in navolging van den bekenden Spinoza-vorscher Carl Gebhardt, vaak geschiedt. Spr. hoopt van harte, dat de voorstelling van Monteira als den „Asjkenazischen, kabbalistischen, Oost-Joodschen rabbijn" voorgoed naar het rijk van de fabelen moge verhuizen.

Ook in ander opzicht is spr. tot geheel andere resultaten gekomen dan Gebhardt. Het probleem, zooals Gebhardt het gesteld heeft, is het volgende: wij zien, dat in de zeventiende eeuw nog steeds in Portugal Marranen leven, die zich blijkbaar niet assimileeren kunnen aan de Katholieke omgeving, die zich liever blootstellen aan gevangenis, foltering of desnoods brandstapel, dan afstand te doen van hun Jodendom, zooals zij dat nog in het geheim hadden kunnen bewaren. Wij zien anderzijds, dat deze zelfde Marranen, eenmaal in de gelegenheid dat Jodendom in volle vrijheid te kunnen belijden, het ontrouw worden. Bewijzen daarvoor meende Gebhardt te moeten vinden in het ontstaan in 1618, zeer kort na de eerste vestiging van Marranen te Amsterdam, van een splitsing in één der gemeenten, naar men in zijn tijd algemeen aannam, in Nevé Sjalom, waaruit een derde gemeente, Beth Israël, ontstond, die naar hij meende, vrijzinniger was dan de andere twee. Voorts in het feit, dat de Amsterdamsche Portugeesche gemeente een Spinoza heeft voortgebracht, die, hoezeer ook in de philosophische wereld geëerd, voor zijn Jodendom als een verloren zoon te beschouwen is. Gebhardt kwam daardoor tot zijn theorie van „die Spaltung des Bewusstseins": „die Marannen waren Katholiken ohne Glauben, Juden ohne Wissen". Volgens Gebhardt was de geschiedenis dezer gemeente „ein fortschreitender Aschkenasierungsprozess". De verklaring van Gebhardt, voorzoover betreft de splitsing van het bewustzijn, gaat misschien wel op voor de min of meer op zichzelf staande gevallen van Uriël da Costa en Dr. Juan de Prado. Maar deze gevallen kunnen niet in verband gebracht worden met geestelijke stroomingen te Amsterdam. Wat Uriël da Costa betreft, het staat wel vast, dat hij eerst in 1623 in Amsterdam gekomen is en dat hij toen al reeds te Hamburg en te Venetië in de ban gedaan was. Zijn ontwikkeling kan dus niet te Amsterdam beïnvloed zijn. Dat hij volgelingen gehad heeft te Amsterdam, is evenmin te bewijzen. Omtrent Dr. Juan de Prado is nog veel minder met zekerheid bekend, dan omtrent Da Costa. Er is alle reden te gelooven, dat hij eveneens vanuit Hamburg naar Amsterdam is gekomen. Dat hij invloed gehad zou hebben op Spinoza, is allerminst bewezen.

J. D'ANCONA

Blijven dus over als bewijzen voor een „Spaltung des Bewusstseins" het conflict van 1618 en Spinoza. Het is spr. gelukt, voortbouwend op de ijverige naspeuringen van vroegere onderzoekers, belangrijke ontdekkingen omtrent deze twee punten te doen. Wat het conflict van 1618 aangaat, spr. heeft reeds eerder eenige vondsten daaromtrent bekend gemaakt, doch nader onderzoek stelde hem in staat, de toen gegeven schets nog nader aan te vullen en te herzien. De stroomingen, die bij dit conflict te onderscheiden zijn, zou hij als volgt willen karakteriseeren:

1. een strooming, die tegen de kabbala gekant is, die zich bezig houdt met bestrijding van de Christelijke leerstellingen, de Agada op allegorische wijze verklaart, orthodox is en tot de aanhangers van de philosophische leer van Maimonides behoort; tot deze richting rekent spr. den Venetiaanschen rabbijn Leon de Modena, Chagam Morteira, beiden niet van Sefardische afkomst, voorts Dr. David en Abraham Pharar en Dr. Elia Montalto, den bekenden lijfarts van koningin Catharina de Medici.

2. Hiertegenover staan de Sefardische rabbijnen Josef Pardo en Isac Uziel, later ook Chagam Aboab, die zich kenmerken door hun ultra-orthodoxe beginselen en door hun voorliefde voor de kabbala.

Naast deze beide treedt later nog een derde strooming, die sterk onder den invloed van de leer van Averroës is, vrijzinnig, assimilatorisch. Hiertoe behoort de geleerde Joseph Sjelomo Delmedigo, Spinoza voor de verbanning van 1656 en misschien ook Menasseh ben Israel..

Spr. behandelde vervolgens uitvoerig het conflict van 1618, aan de hand van door hem nieuw gevonden gegevens. Daaruit blijkt o.a., dat de rabbijnen van het echt Sefardische centrum Saloniki in deze zaak de partij kozen van de kabbalistische rabbijnen Pardo en Uziel, terwijl daarentegen de Venetiaansche rabbijn Leon de Modena op de hand van de groep van de Pharars en Morteira was. Deze laatste behield tot 1660 de overhand, was echter, zooals spr. aantoonde, in de practijk van het Jodendom even wetsgetrouw als de andere richting. Spinoza's naaste familieleden waren zeer bevriend en verwant met de vooraanstaande personen der rationalistische richting.

Een beslissende invloed op Spinoza's vorming is evenwel volgens spr. uitgegaan van de geschriften van den geleerde Joseph Sjelomo Delmedigo, die te Amsterdam van 1626—9 rabbijn van de gemeente Beth Jisraël en die niet van Sefardischen oorsprong was. Hij was in schijn voorstander van de kabbala, in waarheid echter een fel tegenstander, en aanhanger van de philosopihe van Averroës. Hij had te Padua eenige jaren college geloopen aan de Universiteit, waar toen Cremonini, één van de laatste volgelingen van het Averroïsme, naast Galileï als professor fungerde.

Delmedigo had te Wilna in correspondentie gestaan met den Karaiet Zerach bar Natan, die hem een twaalftal vragen stelde inzake mathematische, astronomische, doch ook philosophische en theologische onderwerpen. Toen Menasseh ben Israël in 1629 deze correspondentie wilde publiceeren, werd hem door de autoriteiten van de drie gemeenten, die het oordeel van een commissie van rabbijnen ingewonnen hadden, verboden, de antwoorden van Delmedigo op de vragen inzake kabbala, theologie en philosophie te drukken. De vragen van den Karaiet zijn wel volledig afgedrukt. Naar spr. aantoonde, is er een onmiskenbaar nauwe relatie te vinden tusschen de eerste zeven hoofdstukken van Spinoza's oudste geschrift, de „Korte Verhandeling", waarin hij zijn metaphysische denkbeelden ontwikkelt en de in zeven paragrafen verdeelde twaalfde vraag van Zerach en wel ten aanzien van de behandelde onderwerpen, hun volgorde en de indeeling der hoofdstukken. Dit laatste is vooral van belang, omdat men wel eens gemeend heeft, dat ondeskundige leerlingen van Spinoza de hoofdstukken van zijn dictaat verkeerd gerangschikt zouden hebben. Tenslotte ging spr. na, in hoeverre Menasseh ben Israël eenerzijds beïnvloed zou kunnen zijn door Delmedigo, anderzijds invloed zou kunnen gehad hebben op Spinoza. Dit laatste achtte spr. nog niet bewezen.

Aan het slot van zijn voordracht wees spr. erop, dat, al kan men ook niet zeggen, dat de ontwikkeling van de Portugeesche gemeente „ein fortschreitender Aschkenasierungsprozess" is, er toch een gunstige wisselwerking tusschen de Portugeesche en de Hoogduitsche gemeente bestaat. Spr. is zelf een leerling van het Port. Israël. Seminarium, doch heeft niettemin veel nut gehad van den vriendschappelijken omgang met leeraren, studenten en afgestudeerden van het Ned. Isr. Seminarium. Gaarne wekt hij dan ook op tot steun aan het schoone doel van deze vereeniging; hij besloot met de beste wenschen te uiten voor haar bloei en voor die van de door haar gesteunde verdienstelijke instelling.

De zeer belangrijke, van veel studie getuigende rede, vond een aandachtig gehoor en werd aan het slot met een welverdiend applaus beloond.

In zijn dankwoord herinnerde de Voorzitter aan de vruchten, waaraan men den boom kan leeren kennen. De Vereeniging heeft weinig contact met het Port. Isr. Seminarium, de nu gemaakte kennismaking was van voortreffelijken aard. De wijze, waarop de heer d'Ancona zijn onderwerp behandeld heeft, strekt deze Instelling tot groote eer. Zijn diepgaande, zeer belangrijke studie legt van de opleiding, welke haar leerlingen ontvangen, een vleiend getuigenis af. Wanneer niet alles spr. even klaar is geworden als de geachte inleider gewild zal hebben, dan ligt dit niet aan hem, maar aan spr. Alleen groote geesten zijn in staat zich oorzaken en gevolgen van wat 300 jaar geleden is gebeurd, zoo duidelijk voor oogen te stellen als de heer d'Ancona heeft gedaan. De kennismaking met dezen leerling van het Port. Isr. Seminarium is van zeer aangenamen aard geweest. Dat de heer d'Ancona bereid was de resultaten van zijn studie voor de Vereeniging bekend te maken, stelt spr. zeer op prijs. (Toejuichingen).

De vergadering werd hierna gesloten.

[1]) De heer d'Ancona is voornemens, een gedeelte van de gegevens, in deze voordracht verwerkt, uitvoeriger te publiceeren in een „Geschiedeis van de Joden in Nederland", die op het oogenblik ter perse is.

RECHOUWOUS

Sjabbos j.l. had in de Synagoge van b.g. vereen. een kleine plechtigheid plaats. Voor het Moesaf-gebed sprak n.l. de voorlezer der vereen., de heer S. Verdoner, den heer H. de Vries, voorzitter der vereeniging, toe, in verband met het feit, dat hij 25 jaar geleden als bewaarder van de begraafplaats Zeeburg werd aangesteld. Hij overhandigde den jubilaris namens bestuur en occupeerders een souvenir. Na den dienst sprak ook Rabbiner Isr. Zelmann den heer de Vries toe, naar aanleiding van de sidro.

Zeer getroffen dankte de heer de Vries voor deze spontane en onverwachte hulde.

ZILVERTAX
uw wagen, dag en nacht
TELEFOON 31011-33117
895

EEN BELANGRIJKE DAG VOOR O.Z.M.A.

OPENING VAN EEN NIEUW KANTOOR MET AMBTSWONING

Het nieuwe vereenigingslokaal van de Isr. Begrafenisvereeniging „Ohabe Zedaka Menachem Abelim" aan de Swammerdamstraat 16 alhier, is j.l. Zondagmiddag officieel geopend in aanwezigheid van den weleerw. heer I. Vredenburg, vertegenwoordiger van het Rabbinaat, dr. D. M. Sluys, id. van het Kerkbestuur, dr. J. de Hartogh Jr., Voorzitter van het Ned. Isr. Armbestuur, de eerw. heeren S. Hammelburg en Akiba Frank, leeraren der Vereeniging, vertegenwoordigers van het Doodgraverscollege van de Menachem Abelim begrafenisvereenigingen, van Kennis en Godsvrucht, de heer J. Zwaneweber, oud-voorzitter van Ozma en vele andere belangstellenden. Fraaie bloemstukken gaven het mooie lokaal een feestelijk aanzien.

De Voorzitter, de heer Is. de Vries, wees er in zijn openingswoord op, dat de Vereeniging pas na een ruim 41-jarig bestaan er toe is overgegaan om een eigen kantoor met ambtswoning in te richten. Overhaasting zal men het bestuur dus niet kunnen verwijten. Toch is het besluit pas na lang wikken en wegen genomen. Het votum van de laatste algemeene vergadering tot aanstelling van een ambtenaar, maakte het inrichten van een kantoor met ambtswoning noodzakelijk. Het waren 6 leden van de vereeniging Sjomerei Mitswous, die in 1898 Ozma oprichtten.

Reeds na een jaar was het ledental tot 2000 aangegroeid en in 1906 waren er 6400 leden en bedroeg het aantal begrafenissen 25. De Vereeniging beschikte toen over een reserve van *f* 2184. Nu telt zij ruim 20.000 leden d.i. driemaal zooveel als in 1906, maar is het aantal sterfgevallen tot 150 of zesmaal zooveel als in 1906, gestegen. Het reservefonds beschikt echter over een kapitaal van *f* 290.000, een heel bedrag, maar dat de wiskundigen nog niet hoog genoeg achten, zoodat getracht moet worden het hooger op te voeren. Het zal de vraag zijn of dit met handhaving van al de voorrechten aan het lidmaatschap verbonden, gepaard zal kunnen gaan. Over de prestaties der boden heeft spr. niets dan lof, ook de samenwerking met den heer Reens, den nieuwen administrateur, laat niets te wenschen over. Hun rechtspositie is zoo goed mogelijk verzekerd. Dat alles zoo goed marcheert, pleit voor het afgetreden bestuur. De strubbelingen, die het tot aftreden dwongen, waren louter van administratieven aard. Financieel was alles uitstekend in orde, waarvoor spr. het een woord van dank niet wil onthouden. Het nieuwe bestuur, welks leden hun functies geheel belangloos waarnemen, werkt op prettige wijze met de zustervereenigingen samen. Een ervan, Poale Zeedek, bestaat heden 35 jaar, met welk feit spr. haar van harte gelukwenscht, evenals de heeren S. Bonn en van Tijn, die 25 jaar in het bestuur zitting hebben. Spr. hoopt, dat de pogingen om tot een federatie van de Menachem Abelimvereenigingen te komen, spoedig met succes bekroond zullen worden. Velen hebben hun medeleven met de opening van het nieuwe kantoor door bloemen vertolkt, o.a. de besturen der zustervereenigingen, K. en G., de Commissie van Verificatie, Amst. Bank, Induco en vele anderen. Van de firma Kleinkramer ontving de Vereeniging een fraaien gevelnaamplaat en van de firma De Haan een mooie ets. Voor al deze blijken van sympathie zegt spr. namens het bestuur dank. Met den wensch, dat onder bescherming van den Almachtige de Vereeniging moge groeien en bloeien, verklaarde spr. het kantoor voor geopend.

IS. DE VRIES

De hulde van het personeel

De administrateur, de heer B. Reens, bood hierna, mede namens de boden, gelukwenschen aan. O.Z.M.A. wordt in den regel de sociale gewre genoemd, zeker omdat zij matzous verstrekt en zich met kewoeras hamijs bezig houdt, de voornaamste sociale plichten, welke het Jodendom kent. En onder dit mooie sociale werk heeft het bestuur zijn schouders gezet, zonder voor de moeilijkheden, die er aan verbonden zijn, terug te deinzen. Gaarne verklaart spr., dat het bij de volvoering van deze taak op de medewerking van de boden en van spr. rekenen kan. Als geschenk bieden zij een electrische klok aan, met den wensch, dat deze spoedig het uur moge aanwijzen, waarop de idealen, die het Bestuur zich gesteld heeft, in vervulling zijn gegaan.

De gelukwenschen van het Kerkbestuur

Dr. D. M. Sluys sluit zich namens het K.B. der Ned. Isr. Hoofdsynagoge bij de goede wenschen aan. Van een Menachem Aweilimstemming is bij deze bijeenkomst geen sprake. Met voldoening vernam spr. uit het openingswoord van den Voorzitter van het streven tot het leggen van een federatief verband tusschen de M.A. vereenigingen. Een dusdanige federatie is er reeds geweest, maar zij heeft slechts kort bestaan. Spr. is blij, iets tot de stichting ervan bijgedragen te hebben, hij hoopt, dat de herleving zich niet al te lang zal laten wachten. De positie der M.A. vereenigingen gaat het K.B. en de Gemeente zeer ter harte. In het bekende rapport zijn de grondslagen, waarop de federatie tot stand is te brengen, neergelegd, zijn ook de maatregelen ter saneering van de fin. positie der gewres aangegeven. Dat het goed functioneeren der gewres de leden ervan ter harte gaat, is ook bij de jongste bestuurscrisis in O.Z.M.A. gebleken. Na afloop der vergadering, waarin het Bestuur zijn mandaat ter beschikking stelde, is spr. na het middernachtelijk uur eerst door een dame en een kwartier later door een heer opgescheld, die beiden zich ongerust maakten hoe het nu met de rechten der leden zou gaan. Gelukkig was het afgetreden bestuur bereid de loopende zaken af te doen, zoodat geen maatregelen behoefden genomen te worden. Toch blijkt hieruit de verantwoordelijkheid, die de Besturen der gewres op zich hebben genomen. Spr. hoopt, dat de in uitzicht gestelde samenwerking er spoedig komen zal en strekken moge tot bloei der begrafenisvereenigingen en de Nederl. Israël. Hoofdsynagoge.

Ook het Rabbinaat geeft van zijn medeleven blijk

De weleerw. heer I. Vredenburg heeft uit het interessante openingswoord van den Voorzitter vernomen, dat O.Z.M.A. ontstaan is uit een conflict in Sjomerei Mitswous. Het stemt tot voldoening, dat wanneer de nieuwe vereeniging de woorden Sjomerei Mitswous niet in haar naam heeft overgenomen, dit niet beteekent, dat het begrip ervan bij haar verloren is gegaan. Spr. behoeft niet te zeggen, welk groot godsdienstig belang door een begrafenisvereeniging gediend wordt. Bij het Amsterdamsche Joodsche publiek is het oud religieus bewustzijn „lid van een gewre" te zijn steeds krachtig blijven bestaan, het wordt door de gewres voortdurend wakker gehouden. Daarom vervult ook O.Z.M.A. Joodsch sociaal werk in den besten zin van het woord, zij bewijst zedaka, broederlijke liefde, aan de afgestorvenen en ook aan de levenden. Namens het Rabbinaat zegt spr. haar daarvoor dank en biedt hij gelukwenschen aan met het betrekken van het nieuwe lokaal. Moge de Vereeniging haar diensten als menageim aweiliem zoo zelden mogelijk behoeven te vervullen, het onmiddellijk gevolg er van zal zijn, dat het reservefonds zal blijven groeien.

Verdere gelukwenschen

Namens de vier Menachem Abelim-vereenigingen heeft de heer S. Bonn gelukwenschen aangeboden en het Bestuur van O.Z.M.A. gehuldigd voor wat het in korten tijd tot stand heeft weten te brengen. Dat het met de zustervereenigingen wil samenwerken om de belangen der leden beter dan tot dusver te verzekeren, constateert spr. met genoegen. Het is noodig de handen ineen te slaan, wil men het voortbestaan der vier vereenigingen consolideeren. Bij de pogingen daartoe kan O.Z.M.A. op aller medewerking rekenen.

De eerw. heer S. Hammelburg heeft mede namens zijn collega, den eerw. heer Akiba Frank, het woord gevoerd. Twijfel omtrent de vraag, wat van het nieuwe bestuur verwacht mag worden, is — zoo die heeft bestaan — weggenomen, nu de Voorzitter in zijn openingswoord de koers, waarin de Vereeniging voortaan gestuurd zal worden, duidelijk heeft aangegeven. Dat de administratie van de particuliere sfeer naar neutraal terrein is overgebracht, is zeker toe te juichen. Waar de bijeenkomst als een ginnoeg is te beschouwen, wil spr. een Tourowoord niet laten ontbreken. In de afdeeling van j.l. Sjabbos lezen we, dat G. iets van den geest, die op Mozes rustte, heeft afgezonderd en op anderen heeft gelegd. De last was Mozes te zwaar geworden, personen, op dezelfde wijze als hij geïnspireerd, zouden een deel ervan te dragen krijgen. Mozes werd de hoofdleider, maar bleef aller voorbeeld, bereid op hetzelfde niveau met zijn helpers samen te werken. Het deed aangenaam aan uit den mond van den Voorzitter te mogen vernemen, hoezerr het Bestuur de prestaties van de ambtenaren der ver. waardeert en zich voorstelt met hen samen te werken, voorts dat het hun positie in elk opzicht geregeld heeft. Spr. weet ook de gevoelens van zijn collega te vertolken, wanneer hij er den wensch aan toevoegt, dat ook weldra de positie van de leeraren der vereeniging onder het oog zal worden gezien. Het bestuur heeft zich in korten tijd in de geheele materie, die het te behandelen kreeg, ingewerkt. Moge het onder Hoogeren bijstand spoedig bereiken, wat het zich voor oogen heeft gesteld.

Na een korte pauze, waarin versnaperingen werden aangeboden, hebben nog enkelen het woord gevoerd, waarna de Voorzitter dank betuigde voor de goede wenschen en de geanimeerde bijeenkomst sloot.

UIT DE RESIDENTIE

Protestvergadering tegen het Witboek

Naar aanleiding van het Witboek der Engelsche Regeering inzake de Palestina-politiek, was Donderdagavond 1 Juni in de groote zaal van Diligentia een groote Palestina-demonstratie belegd door de Haagsche afdeelingen van den N.Z.B., de Nederl. Mizrachie, Poalé Zion, Joodsche Vrouwenvereen. voor Practisch Palestinawerk, Kolénoe, Maccabi, Keren Hajesod en de Joodsche Jeugdfederatie.

Sprekers van dezen avond waren Opperrabbijn A. B. N. Davids, mevr. A. Schwimmer—Vigeveno in de plaats van mr. A. J. Herzberg, die ongesteld was, de heeren mr. M. L. Kan en S. Lissauer.

Het Kerkbestuur was vertegenwoordigd door de heeren M. Joëls Jr. en mr. C. B. van Baren, voorts waren aanwezig o.a. Rabbijn I. J. van Gelder, A. Simons Mzn. en mr. J. Weyl, resp. Voorzitter en vice-voorzitter van den Kerkeraad. Van Opperrabbijn I. Maarsen was bericht van verhindering ingekomen.

De heer mr. Em. Hertzberger, voorzitter der Haagsche afd. van den N.Z.B., opende met een welkomstwoord, nadat de jeugdvereenigingen met banieren voorop waren binnengemarcheerd onder het zingen van het lied „'Am Jisraeel Chaj". Spreker wees er op, dat, hoewel direct na het verschijnen van het Witboek te Amsterdam reeds protest-vergaderingen belegd waren, de betreffende besturen de noodzakelijkheid hebben ingezien, om ook te Den Haag een vergadering te organiseeren.

Opperrabbijn Davids achtte het zéér noodig, dat ook Den Haag ingelicht zou worden omtrent de door de Joden te voeren politiek. De Britsche legatie heeft reeds tweemaal via het A.N.P. inlichtingen aan de pers verstrekt, wat een niet alledaagsch verschijnsel is. Bij ieder die rechtsgevoel heeft, heeft het Witboek groote verontwaardiging gewekt, maar helaas is de Engelsche legatie er ten deele in geslaagd, het opstandige gevoel te sussen. De pers toonde geen verontwaardiging, eerder een toegeven. De kwestie werd van politiek standpunt en niet juridisch bekeken. Velen raden ons aan de illusie van Palestina maar op te geven. Dit is immers altijd een ongeluk voor ons geweest! Als men recht wil praten wat krom is: het zij zoo! Als men zegt: politiek is politiek: het zij zoo! Maar als men ons wil voorstellen, Palestina maar op te geven, dan moeten wij dat beslist van de hand wijzen! Wat zou men in Nederland zeggen, als men de Nederlanders zou aanraden, hun zelfstandigheid prijs te geven? Zelfverloochening is een schoone deugd, maar zichzelf verraden kàn men niemand ondwingen! Zelfs een dagblad, dat anders een goeden naam heeft, wil ons dit aanraden! Daarom is het goed en noodig, hier uiteen te zetten, wat men ons aan wil doen. Alle Joden zijn vervuld van maar één gedachte, één verlangen leeft in hen: om eens vrij en zelfstandig te kunnen leven. Het Witboek is een Séfer Laban ha'aramie. Ook Laban heeft gepoogd, het Joodsche volksbestaan te vernietigen. Over 10 jaren mag geen Jood meer Palestina binnenkomen. Wij blijven een minderheid. Grondaankoop is dan ook vrijwel geheel verboden. Terugkeer tot een normale volksstructuur en tot een eigen volksgeest wil men onmogelijk maken; men wil ons in eigen land geestelijk vernietigen. De Engelsche Regeering zegt: wij kunnen op geen andere wijze tot rust komen met de Arabieren. Als dit waar zou zijn, waarom is dan reeds bij voorbaat de verhouding 1:2 vastgesteld? Waarom geen gelijkberechtiging? Het is wel zeer moeilijk te gelooven, dat de agenten der Arabieren, die achter de schermen werken, voortaan zullen zwijgen. Immers, van bepaalde richting uit wordt stelselmatig munitie aan de Arabieren verstrekt. Het stoken zal in Palestina niet ophouden. Het lot van het Joodsche volk is wel zeer tragisch: enerzijds vervolgd tot aan den dood en anderzijds door de tegenstanders der totalitaire staten onrechtmatig behandeld. Wij zullen echter blijven strijden, omdat wij weten, dat niet de regeeringen, dan toch de democratische volksmassa's achter ons staan, die het rechtsgevoel nog niet verloren hebben. Eens zal de dag komen, dat de volkeren ons zullen geven wat wij verlangen: vrijheid van geest en idealen in een eigen land, het land der vaderen en het land der toekomst. Im esjkacheich Jeroesjolojim esjkach jemienie. Touw lachasous Adousiem mibtoach bo'odom en: mibtoach bindiewiem. Israël staat tegenover de wereld als David tegenover Goliath. Zoo zal eens het Godsvertrouwen de overwinning behalen op het geweld. Tallooze Joden, die met idealen naar Palestina gingen, zijn reeds ten offer gevallen. Lemangan Tsioun lou échessé oelemangan Jeroesjolajim low esjkout ngad jeitsei kewougang tsidko. Tot eens het licht der vrijheid zal ontvlammen! Zoo zij het! (Aapplaus).

De heer S. Lissauer (Poalé Zion) citeerde allereerst de woorden, die de koning van Engeland in een rede te Ottawa gezegd heeft: zonder vrede kan geen duurzame vrijheid en zonder vrijheid geen duurzame vrede bestaan. Niet van de vrijheid van één volk of een individu is hier sprake, maar van de geheele wereld. Meerdere volkeren verlangen reeds sinds 1918 zelfbeschikkingsrecht. Ook het Joodsche volk strijdt er voor, maar evenals b.v. de Tsjechen tevergeefs. Hetgeen geschiedt uit angst voor het fascisme. Er is thans t.a.v. de Balfour-declaratie woordbreuk gepleegd en nog wel door een niet-fascistische staat. Het is een bewijs te meer, dat de democratie nergens ter wereld veilig is onder een conservatieve regeering. Aan ons is de in de declaratie neergelegde belofte zwart op wit gegeven. Ware dit niet het geval geweest, dan nog hadden wij verwacht, dat de gentleman zijn belofte zou nakomen. Het door ons aan Engeland gegeven voorschot heeft een dikke rente opgeleverd. Erets was eerst tohoe wabohoe. Ontzaggelijk veel is sindsdien tot stand gekomen, waarmee bewezen is, dat de Jood nog wel iets anders kan dan sjacheren en sjnorren! Alle Joden verrichten hun arbeid met de grootste liefde ten behoeve van de gemeenschap. Tegen elken tegenstand en terreur in zijn wij voortgegaan, dunam voor dunam te ontginnen, de spade in de eene, het geweer in de andere hand. Wij brachten welvaart voor Joden èn Arabieren. De gematigde Arabieren zijn steeds op onze hand geweest (applaus). Maar nu heeft onze partner ons een stevige trap gegeven, die ons even buiten bezinning bracht, maar al spoedig in ons het gevoel deed opkomen: dit laten wij ons niet welgevallen!

Vele protestvergaderingen zijn reeds gehouden, maar resultaat levert het slechts op, als er tevens een daad op volgt. Zoo heeft Amerika een groot bedrag voor grondaankoop bijeengebracht. Ook wij moeten zooveel geven als in ons vermogen ligt. Wij moeten krachtig vereend zijn, om invloed uit te oefenen op de uiteindelijke beslissing, die in Augustus a.s. te Genève zal vallen: het antwoord moet luiden neen!, neen en nog eens neen! Wordt allen lid van den N.Z.B. en verwijt ons niet dat wij zoo weinig bereikt hebben. Het zijn de buitenstaanders die critiek uitoefenen. Hadden de Duitsche Joden jaren geleden het Zionisme gesteund, dan zou Hitler thans hun milliard niet hebben gekregen! In Erets hebben we onze jeugd, die door zal werken, ook als de immigratie zou zijn stopgezet. T.a.v. de immigratie is één clausule: over 10 jaar zal, als geen goed resultaat bereikt is, nog wel verder worden gezien. Op ons rust een drievoudige taak: 1e. wij behooren eensgezind te staan achter onze kameraden van de Jisjoew en geven ons nooit over; 2e. wij dienen de Zionistische organisatie zoo sterk mogelijk te maken, zoodat dit instituut recht van spreken zal krijgen; 3e. wij moeten blijven strijden tegen het fascisme, dat o.a. de hegemonie over de Middellandsche Zee wil hebben. Moge, hetzij met of zonder oorlog, de waarachtige democratie uiteindelijk overwinnen. Zonder vrijheid geen duurzame vrede, zonder vrede geen duurzame vrijheid! (Applaus).

Na de pauze sprak eerst mevrouw Schwimmer—Vigeveno. Wij protesteeren over de geheele wereld tegen het „Zwartboek", zooals wij reeds 3 jaren protesteeren tegen de Arabische terreur. Het Zionisme wil ons land herbouwen met eigen lot in eigen hand. De Balfour-declaratie maakte het sprookje van Herzl tot werkelijkheid, die nu echter met voeten wordt getreden. Wij mogen slechts $^{1}/_{3}$ der bevolking vormen, terwijl er nog zooveel grond ter beschikking is. Het is onze laatste levenskans. Groot is ook in psychisch opzicht het leed der Joden in Niemandsland. Krachtens het recht maken wij aanspraak op Palestina; illegale immigratie kennen wij niet! De economische opname-capaciteit moet de maatstaf vormen. Spr. beschrijft het vele, dat reeds bereikt is. Doch overal sleepen de Joden het Joodsche vraagstuk met zich mee. In de plaats van het Witboek, te beschouwen als een vodje papier, stellen wij den niet meer weg te denken wil tot opbouw van Palestina. Met Herzl zegt spr.: Zoo gij wilt, behoeft het geen sprookje te zijn. (Applaus).

Mr. M. L. Kan wijst erop, hoe men overal spreekt over de door Engeland gepleegde woordbreuk. Ons was een nationaal tehuis beloofd. Wat is een tehuis? En moet een ander bepalen, hoe ik in mijn tehuis wil leven? Hoe kan Palestina ooit een tehuis worden, als de Arabieren steeds een tweemaal zoo groote meerderheid zullen blijven vormen? Door anderen wordt onze toekomst bepaald. Velen zeggen tegen de Joden „gij wordt hier slechts geduld". Anderen zeggen weer: Gaat hier vandaan! Er mogen nu nog maar 75000 Joden in 5 jaren binnenkomen. Dáárvoor hebben wij Palestina niet opgebouwd! Het is dus geen opbouw, het is slechts een nieuw galoeth geworden, wat wij hebben opgebouwd, zelfs mede ten bate der Arabieren! Hiervoor hebben wij ons bloed, arbeid en energie gegeven! Het bericht door de Britsche legatie aan het A.N.P. verstrekt, is een bewijs ervan, dat Engeland zijn zwakheid erkent. Vorige protesten kwamen door ondervonden leed en wekten rachmonoes. Doch thans staan wij in ons recht! Het effect van ons protest zal van onszelf afhangen. Het heele Joodsche volk moet zich aaneen sluiten. Het recht heeft nog altijd gezegevierd. Wat is een tehuis? Datgene wat men er zelf van maakt. En niet, hoe anderen 't ons voorschrijven! (Applaus).

Nadat de voorzitter eenige woorden van opwekking had gesproken, werd de avond met het zingen van Hatikwah besloten. Er gaven zich vele nieuwe leden op.

HOTEL KEIJL
SCHEVENINGEN O.R.T.
TOT 1 JULI VOORSEIZOENPRIJZEN 919

Kiesvereeniging „Het Joodsche Gemeentebelang"

Herdenking 30-jarig bestaan

Maandagavond hield de Kiesvereeniging „Het Joodsche Gemeentebelang" onder voorzitterschap van den heer M. Bloemkoper een buitengewone algemeene vergadering voor de verkiezing van definitieve candidaten voor de a.s. periodieke Kerkeraadsverkiezing op Maandag 12 Juni. De vergadering werd bijgewoond door de kerkeraadsleden de heeren M. Bloemkoper, I. H. v. d. Horst, Z. Schmerler en ir. G. Beerenborg.

Nadat de notulen van den Secretaris, den heer I. van Rijs, waren goedgekeurd, deelde de Voorzitter mede, dat van de aftredende kerkeraadsleden de heeren S. M. Bolle, D. Hamme, I. H. v. d. Horst, S. A. Levisson, dr. L. Loeb, E. Polak, Z. Schmerler, M. Speijer en J. E. v. d. Wielen bericht was ingekomen, dat zij zich bereid verklaarden een voorloopige candidatuur van deze kiesvereeniging te aanvaarden. De Voorzitter wees erop, dat het bestuur het niet noodig had geoordeeld, de aftredende kerkeraadsleden expres uit te noodigen, omdat hun standpunt jegens onze Gemeente bekend is. Na een zeer korte bespreking werden hierop al de aftredende kerkeraadsleden tot definitieve candidaten voor de a.s. kerkeraadsverkiezing gekozen verklaard. De mogelijkheid is niet uitgesloten, dat de verkiezing bij enkele candidaatstelling zal afloopen, zoodat geen stemming gehouden zal worden.

Herdenking 30-jarig bestaan

De Voorzitter wees daarna op het zeer belangrijke feit, dat de Kiesvereeniging het vorige jaar 30 jaar bestond. Evenals toen was er ook nu nog geen gelegenheid, om dit feit feestelijk te herdenken, in verband met den erbarmelijken toestand, waarin het Jodendom verkeert en waarvan hij hoopte, dat deze met de hulp van God ten spoedigste verbeterd zou worden. Spr. wil het 30-jarig bestaan toch memoreeren om hulde te brengen aan die mannen, die destijds de vereeniging als een noodzakelijke behoefte voor de Joodsche Gemeente hebben opgericht en waarvan velen reeds het eeuwige leven zijn ingegaan. Aan de nagedachtenis van deze overledenen brengt hij eerbiedige hulde. Dank, zeer veel dank is de Kiesvereeniging verschuldigd aan den Secretaris, den heer I. van Rijs, die op 5 Maart 1910 tot bestuurslid gekozen, onafgebroken 29 jaar de functie van secretaris — eerst als tweede, later als eerste — heeft waargenomen, en zulks op een wijze, die eerbied en respect afdwingen. Critiek is hem niet gespaard gebleven. Maar trots alles heeft hij altijd met kracht en ijver en met opoffering van vele moeiten en zorgen doorgewerkt, daarbij alleen en uitsluitend het belang der Gemeente op het oog houdend. Bijna alle verkiezingen, die in de afgeloopen jaren hebben plaats gevonden, werden door hem geleid en vaak met zeer groot succes. Moge God hem de kracht geven, nog vele jaren zijn functie met opgewektheid te vervullen. Aan de hand van de feiten toont spr. aan, hoe noodig het is, dat deze vereeniging blijft bestaan. In verband hiermede wijst hij op het succes dat de vereeniging heeft behaald bij de laatste periodieke verkiezing, waarbij de heer L. van Lier na een krachtige verkiezingsstrijd weer als kerkeraadslid werd herkozen. Hij wijst tevens op het succes van de verkiezing van den heer ir. Beerenborg, die getoond heeft, de rechte man op de rechte plaats te zijn. Spr. hoopt, dat de vereeniging nog lang zal blijven bestaan en dat de leden hun onmisbaren steun zullen blijven schenken.

De Secretaris, de heer I. van Rijs, dankt voor de sympathieke woorden tot hem gericht en voor de lof en hulde, hem gebracht. Hij is geen egoïst en wil daarom deze lof en hulde niet uitsluitend voor zich opeischen, maar deze verdeelen met de bestuursleden en leden, die hem steeds, vooral bij zware kerkeraadsverkiezingen, ter zijde hebben gestaan. Hij beschouwt het als een bewijs van groot vertrouwen, dat hij bij elke periodieke verkiezing als bestuurslid altijd of met algemeene- of met groote meerderheid van stemmen werd herkozen. Op initiatief van den heer L. Koekoek werd destijds de vereeniging opgericht, o.m. met het doel: afschaffing der immatriculatie en uitbreiding van het actief en passief kiesrecht. Met hem, vormden het eerste bestuur wijlen de heeren H. v. d. Wielen, A. de Leeuw, mr. S. Franzie Berenstein, B. Meerlo, Jac. N. van Gelder en J. van Son en de heeren M. Bloemkoper en D. T. van Gelder. De Joodsche Gemeente telde toen 6000 gemeenteleden met 400 kiezers, waarvan slechts 200 verkiesbaar waren voor den kerkeraad. Thans bedraagt het aantal zielen 16000 met 1686 kiezers. De jubilaresse kan met gerechtvaardigden trots een terugblik in het verleden werpen. De mannen die zij steeds naar den kerkeraad heeft afgevaardigd, waren immer berekend voor hun taak. Naast tegenslagen, die iedere vereeniging vaak ondervindt, kan zij ook op groote successen bogen. Bij alle acties, die ondernomen werden, stond 't belang van de Gemeente steeds op den voorgrond en nooit op persoonlijke, maar altijd op zakelijke gronden. Spr. is verheugd, dat de verkiezing bij enkele candidaatstelling zal plaats hebben. Strijd zal daardoor worden vermeden. Het besluit van de vergadering, om alle aftredenden weer candidaat te stellen en op geen van hen het uitsmijtingssysteem toe te passen, ligt geheel in de lijn der vereeniging. Zij, die altijd in het belang der vereeniging hebben gehandeld, behooren zonder strijd herkozen te worden. Spr. feliciteert reeds bij voorbaat den heer I. v. d. Horst, die 20 jaar en den heer Z. Schmerler, die reeds 12 jaar lid van den kerkeraad zijn. Met grooten ijver en nauwgezetheid hebben zij zich steeds van hun taak gekweten. Hij spreekt den wensch uit, met volle instemming der vergadering, dat het hen gegeven moge zijn tot in lengte van dagen deze taak met eere te vervullen.

De heeren v. d. Horst en Schmerler danken voor de zeer waardeerende woorden van den Secretaris en hopen naar beste krachten werkzaam te blijven voor onze dierbare Kille.

Na besprekingen van eenige zaken van huishoudelijken aard, werd de vergadering gesloten.

MET KLEM

dringen wij er op aan, dat onze lezeressen vooral aandacht zullen schenken aan deze annonce. Het is in Uw eigen belang. Na kennisname kunt ge Uw ritueele spijzen voordeelig en smakelijk bereiden naar de recepten van den 7den verb. druk van het Oorspronkelijk Israëlietisch Kookboek van S. Vos, verbeterd en bijgewerkt door den bekenden Cuisinier H. J. Cats. Prijs ƒ 2.50. Verkrijgbaar bij den Uitgever Joachimsthal's Boekhandel N.V., A'dam, Telefoon 44340 en 44740, Postgiro 14792 en bij alle Boekhandelaren in Nederland

SIMCHO voor de Boterham
BROCHO (minnich) voor Uw Maaltijden
888

LUGANO (Zwitserland)
HOTEL KEMPLER כשר
Comfortabel huis aan het Meer. Alle kamers met stroomend water of bad tegen matige prijzen. Bekend wegens voortreffelijke keuken. 841

Hulp in Nood (Ngouzeir Daliem)

Op Woensdag 31 Mei had de 68ste Jaarvergadering plaats onder leiding van den Voorzitter, de heer J. Huisman.

In zijn openingsrede gewaagde hij van de groote zorgen onzer geloofsgenooten over de grenzen en dientengevolge van velen hunner, die naar ons land gevlucht zijn en ook een beroep op de vereeniging doen. Voorts de groote economische nood, die hier te lande heerscht, wat ook ten gevolge heeft, dat de aanvrage om hulp veel grooter is dan alle voorgaande jaren. Spr. dankt zijn medebestuurders voor de aangename wijze van samenwerking. Voorts herdacht hij die leden, die in het afgeloopen jaar door den dood zijn heengegaan, in het bijzonder den heer A. Koekoek, die mede-oprichter was, gedurende 53 jaar penningmeester en eerelid. De Secretaris, de heer S. Ikkersheim, gaf in zijn uitvoerig jaarverslag een overzicht over de aangename samenwerking met het N. I. Armbestuur en in het bijzonder met den heer E. Katan, den Voorzitter; voorts aan de Dames Bridgeclub „W.M.L.B." en de Joodsche Tooneelvereeniging „Kunst naar Krachten" en ook met de verschillende niet-Joodsche Instanties. Uit het jaarverslag van den Penningmeester blijkt, dat de uitgaven het afgeloopen jaar de inkomsten (ƒ 576.68) hebben overtroffen. Terwijl het batig saldo door „Kunst naar Krachten", afgedragen aan de vereeniging, ƒ 404.37 van haar uitvoering, gegeven ten bate der vereeniging, bij de ontvangsten waren inbegrepen. (Nadien is nogmaals door K. n. K. ruim ƒ 200.— afgedragen.) De ontvangsten over 1938 waren ƒ 3439.14 plus het bedrag van „Kunst naar Krachten"; de uitgaven ƒ 4420.19.

De heer C. Boon bracht namens de commissie van verificatie rapport uit en dankte den penningmeester voor zijn accuraat beheer. De heeren J. Huisman, B. Levits en Sal. Hakker, alle aftredende bestuursleden, werden herkozen. De heeren Engers, C. Poons en J. de Vries werden benoemd tot commissieleden voor het nazien der boeken over 1939.

Besloten werd een groote propaganda-actie te houden ter bekoming van meerdere kasmiddelen.

JOODSCHE PADVINDERSGROEP T.O.P.

Woensdagavond 14 Juni a.s. belegt b.g. Joodsche groep om 9.30 uur een propaganda-avond in Hof van Holland, Wagenstraat, Den Haag, waarin de Jamboree-film vertoond wordt. Ouders van kinderen, die deel uit kunnen maken van de groep, worden gaarne verwacht, om eens met het opvoedende, practische werk der Padvinderij kennis te maken.

FEUILLETON

DE MOOIE JODIN

ROMAN NAAR HET ENGELSCH VAN B. L. FARJEAN

50

„Dat is onmogelijk. Laat deze angst varen. Als de handen van alle menschen zich tegen je opheffen, zou ik als een schild voor je staan en ze zouden het niet wagen je aan te raken. Zoo lang jij aan mijn zijde bent, ben ik gelukkig en tevreden".

„Lieveling, je geeft mij nieuwe hoop. Maar een geheim, dat mij drukt, kan ik je vanavond niet openbaren. Nu moet ik met je praten over andere zorgen, het overige zal ter gelegener tijd volgen. Rachel, twintig jaren lang heeft de hemel mij gezegend, al mijn ondernemingen gelukten en ik heb hooren zeggen: „Alles wat Aron Cohen aanpakt, wordt geld". Het was werkelijk zoo. Ik verwierf een groot vermogen en met deemoed zeg ik het — niemand verloor daardoor. Maar een ademtocht kan verstoren, wat een levenslange arbeid opgebouwd heeft. Rachel, als zulk een ongeluk mij zou treffen, hoe zou jij dat dan opnemen?"

„Zonder te mokken", zei ze, terwijl ze hem naar zich toe trok en op de mond kuste. „Ik zou slechts een ding betreuren, dat ik voor jou niet kan werken, zooals jij voor mij gewerkt hebt. Maar ook dat is Gods wil en ik heb nooit geklaagd. Wie waagt het Zijn wijsheid in twijfel te trekken? Zijn naam zij geloofd, voor immer en eeuwig!"

„Amen! In ons oude huis in Gosport was je gelukkig".

„Ik ben nooit gelukkiger geweest, Aron. Ik was vaak trots op je successen, maar dat is zeker te vergeven. De liefde is het kostbaarste bezit, dat het leven geven kan. Al het andere beteekent niets. Het is het leven van onze ziel en sterft niet met het lichaam".

„Je bent niet gehecht aan geld, Rachel?"

„Alleen vanwege het goede, dat het anderen bewijzen kan, niet vanwege het goede ten eigen bate, vanwege het lijden dat het verlicht, vanwege de zegen, die het den ongelukkige brengen kan."

„Geliefde, je verlicht mijn last", zei Aron. „Ik werd gezegend toen ik jou kreeg. Luister, Rachel, heden is het een duistere dag voor velen, die van hun hooge voetstuk naar beneden storten. In dit uur stijgt in vele huizen de vertwijfeling."

„Maar niet in het onze, Aron, wat er ook gebeurd mag zijn."

„Gode zij dank! Ik leef in het gelukkige geloof, dat dit voor ons geen duister uur is. Rachel, het was mijn plan om mij geheel van mijn zaken en uit het openbare leven terug te trekken en daartoe benutte ik jouw afwezigheid om mijn affraires te regelen. Mijn besluit werd door het geheim beinvloed, dat, al heb ik je het nog niet medegedeeld, door je houding toch minder zwaar voor mij is. Als het ter kennis der openbare meening komt, hetgeen helaas onvermijdelijk is, dan zal men oogenblikkelijk oordeelen, dat ik niet de geschikte persoon ben om als leider en leeraar op te treden. Te weifelen, totdat dit oordeel wordt uitgesproken, beteekent de situatie verergeren en ik besloot, eerder te zijn dan het verdict, door te bedanken voor de eerefuncties, die mij werden opgedragen. Dat heb ik gedaan en weerstond den druk, die op mij werd geoefend. Een onderzoek naar mijn financieele positie wees mij uit, dat ik in het bezit was van 100.000 Pond Sterling. Ik deelde dit bedrag in drie deelen; een deel dacht ik te behouden om onze verdere levensjaren rustig te gebruiken, een tweede deel gaf ik de weldadigheidsinstellingen, het derde deel moest eenigermate dienen om de fout, die ik gemaakt had weer goed te maken."

Nadat hij deze laatste woorden met afgewend gezicht gesproken had, keek hij Rachel aan. Zij zag er volkomen onveranderd uit. Haar gezicht was vol van medelijden en het licht van haar ziel straalde er als het ware van af.

„Kun je dit billijken, Rachel?"

„Volkomen. Geef mij je hand."

„Het geld, dat ik voor ons eigen gebruik bestemde", ging hij voort, „werd bij een bank gedeponeerd en van deze bank heb ik aandeelen. Gisteren bracht Moss mij het bericht van een paniek, die mijn..."

„Spreek verder, lieve man, ik ben op het ergste voorbereid."

„Die het volkomen verlies van mijn vermogen beteekende. Vanmorgen vroeg overtuigde ik mij ervan, dat het bericht juist is".

„En wij weer arm zijn", zei Rachel met zachte stem.

„En wij weer arm zijn. Alles is verloren. Ik weet niet precies in hoeverre ik aansprakelijk ben door de aandeelen, maar het is zeker, dat dit huis en wat daarin is, nauwelijks toereiken kunnen. Rachel, meer heb ik je niet van mijn financieele zorgen te vertellen."

„Geliefde man", zei Rachel zacht, de armen om hem heen geslagen, „het is een kleine zorg, die wij dapper onder de oogen zullen zien. Van ganscher harte zal ik je daarbij helpen. Wij kunnen hier niet blijven, de uitgaven zijn te groot."

„Je herhaalt mijn eigen woorden, Rachel. Ik heb de bedienden al ontslagen en hun betaald, wat hen toekomt. Morgen gaan ze weg en wij moeten tevreden zijn met een bescheiden woning."

„Ik zal er gaarne mee tevreden zijn", zei Rachel. „Ik ben gelukkig. Wij hebben elkaar. Wat heeft Prissy wel gezegd?"

„Zij wil ons niet verlaten. Met of zonder mijn toestemming wil ze onze armoede deelen."

„Trouw lief meisje! Laat haar blijven, zij zal voor ons beiden een troost zijn".

Zij hield even op voordat zij verder sprak en toen zij dit deed, beefde haar stem van ontroering.

„Wij vangen morgen een nieuw leven aan. Aron, trouwe echtgenoot, mijn hart doet me pijn, niet omdat we arm zijn, niet vanwege mijzelf, maar wegens jou, mijn hart! Aron, je hebt niets van Ruth gezegd. Maak vandaag nog een eind aan je zorgen en laat mij ze met je deelen. Het is de gedachte aan Ruth die je drukt. Ik voel het, ik weet het al lang, maar ik durf er niet over te spreken. Vertrouw geheel op mij, ik ben gezond, ik ben sterk. Er is niets dat ik niet voor je eigen bestwil zou kunnen verdragen!"

Hij kon hier geen weerstand bieden. Met een stem, die beefde gelijk de hare, bekende hij zijn zonde, en geen oogenblik terwijl hij sprak liet zij zijn hand los. Toen zijn biecht geëindigd was, drukte zij hem tegen haar hart en mengde haar tranen met de zijne.

„Kun je me vergiffenis schenken, Rachel?"

„Zegenen, niet vergeven moet ik", snikte ze. „Voor mij ben je gestruikeld, voor mij heb je geleden. Troost dit verwonde hart, o God, Die ziet en richt! En Aron, geliefde man, wij hebben nog een zoon, die onze dagen mooier maakt."

XXXVIII. EEN VERGIFTIGDE PIJL

Indien de openbare meening niet belangrijkere gebeurtenissen gehad had om zich mede bezig te houden, dan zou Aron Cohen's particuliere aangelegenheden een verlokkend onderwerp voor de sensatie-journalisten geweest zijn, maar thans werd hij eenigermate door de paniek in financieele kringen beschermd. Hij zou blij geweest zijn, indien hij geheel onopgemerkt in het donker zou kunnen terugtreden.

Hij had een bittere vijand — Poynter — die zich verheugde over zijn val en geen gelegenheid voorbij liet gaan, om vergiftigde pijlen op zijn vroegeren rivaal af te schieten. Toen de door de paniek veroorzaakte opwinding geluwd was, werden de pijlen talrijker en Aron's naam werd vaak op onaangename wijze vermeld in bladen van tweeden en derden rang, wier kolommen maar al te gaarne open stonden voor persoonlijken haat en boosheid. Hij zag slechts enkele van deze attaques en zij raakten hem niet; eenige van zijn vrienden — want niet allen hadden hem verlaten — drongen er bij hem op aan om te antwoorden, maar hij schudde het hoofd en zei:

„Is er iemand, die geen vijanden heeft?"

(Wordt vervolgd)

Joodsche Leidersconferentie

Eindelijk zou de vergadering dan plaats hebben, op 3 Siwan j.l. Aan de stations hadden wij reeds verkenners geplaatst, om onze gasten op te vangen en naar ons groepshoofdkwartier te geleiden. Dit was inmiddels reeds aardig opgemaakt en het was er een drukte van belang. Er zat spanning in de lucht. Langzamerhand druppelden de deelnemers binnen en bij het gebruiken van een kopje koffie werd de onderlinge kennismaking gemaakt. Daarna verzamelde iedereen zich aan een kouden maaltijd, welke door de leidsters van onze groep zelf werd verzorgd. Om 14 uur waren alle deelnemers — na een stevige wandeling van de Balistraat — in het Administratiegebouw der Ned. Isr. Gemeente aan de Nieuwe Molstraat, alwaar in een door het Kerkbestuur welwillend afgestane zaal de vergadering een aanvang nam.

De groepsleider der groep 28 (T.O.P.-groep der Nederl. Padvinders), hopman L. Polak, opende deze vergadering, waarbij hij iedereen welkom heette. Hij bood zijn verontschuldigingen aan voor het feit, dat deze bijeenkomst pas heden heeft kunnen plaats vinden. In dit verband wees hij op de voor ons zoo critieken toestand aan de Oost-grenzen. Hij vestigde er voorts de aandacht op, dat deze conferentie in een behoefte wil voorzien, om het contact tusschen de Joodsche padvindersleiders te krijgen, meer Joodsche groepen te helpen oprichten en de Joodsche traditie in de groepen te helpen bewaren en handhaven. Met deze openingsrede van den voorzitter werd deze conferentie voor geopend verklaard.

Spreker heette voorts Opperrabbijn Maarsen, voorzitter van het eere-comité der T.O.P.-groep, namens de aanwezigen hartelijk welkom. Hij meende het te mogen toejuichen, dat er vanwege de Joodsche Overheid zulk een groeiende belangstelling mocht worden ondervonden. Ook de heer S. A. Levisson was ter vergadering verschenen, evenals de heer Colthof, godsdienstonderwijzer hier ter stede. De pers was vertegenwoordigd door den heer Van Rijs. Opperrabbijn Davids uit Rotterdam had in een brief bericht van verhindering gezonden en blijk gegeven van hartelijk medeleven in ons streven tot het krijgen van meer voeling tusschen de Joodsche padvindersleiders. Van de heeren Joëls, Simons en L. Hamme was tevens een bericht van verhindering gekomen.

Na ampele gedachtenwisselingen werd overgegaan tot de vaststelling der leden, die zitting zullen nemen in een contact-commissie. Het zijn de heer Goldenberg, Holendrechtstraat 27, Amsterdam-Z.; hopman Prins, Bergstichting, Laren N.-H.; hopman Loeb, Voorstraat 85 bis, Utrecht; hopman Cohen, Hamelstraat 28 A, Groningen; V. T. Mesritz, Schieweg 15, Rotterdam; oubaas Gompers, v. Limburg Stirumstraat 32, Den Haag.

Bij acclamatie werd Oubaas B. Gompers gekozen tot afgevaardigde van deze contact-commissie bij het Nationaal Hoofdkwartier der Nederlandsche Padvinders, te 's-Gravenhage.

De vergadering stelde voorts voor, den Raad van Rabbijnen in Nederland te verzoeken, de eischen te willen vaststellen voor het behalen van verschillende Joodsche vaardigheids-insignes. De groepsgeestelijke in elke groep zou dan fungeeren als beoordeelaar.

De heer Goldenberg uit Amsterdam gaf in overweging, zich in verbinding te stellen met den heer de Bruin. Deze, zelf oud-padvinder, is een deskundige op dit gebied en is zeer zeker in staat om deze eischen althans te kunnen concépieeren en deze ter goedkeuring door te zenden aan den Raad van Rabbijnen in Nederland. Dit voorstel werd aangenomen.

Voorts vestigde oubaas Gompers er de aandacht op, dat de oprichting van Joodsche padvindersgroepen in den lande, geheel op het standpunt der Ned. padvinders zal moeten geschieden. Er werd voorts overeengekomen dat de volgende vergadering zal worden gehouden op 3 September a.s. in Laren (N.-H.) Hiervoor stelde hopman Prins zich geheel beschikbaar om alles te regelen.

Daarna werd deze eerste vergadering door den voorzitter — na de rondvraag, waarbij meer technische aangelegenheden werden besproken (o.a. een event. te houden gezamenlijk kamp enz.) — besloten. Hij dankte alle aanwezigen voor hun aanwezigheid en sprak verder de hoop uit, dat deze conferentie in de toekomst vruchtbare resultaten zal mogen dragen.

Na deze vergadering vereenigden de deelnemers zich aan een warmen maaltijd, welke in „Het Joodsche Tehuis" door de T.O.P.-groep werd aangeboden. In de beste stemming gingen de deelnemers toen na afloop huiswaarts en — naar wij mogen hopen — met gedachten en aanwijzingen verrijkt.

De Joodsche Kiesvereeniging

Onder voorzitterschap van Arts E. Polak vergaderde Maandagavond „De Joodsche Kiesvereeniging". Bij de opening deelde de Voorzitter mede, dat hij de jaarvergadering bij deze verkiezingsvergadering gemakshalve heeft doen aansluiten. Daardoor werd in deze vergadering door Dr. E. A. M. Speijer het jaarverslag uitgebracht over 1938 en werd eveneens door de kascommissie rapport uitgebracht over de rekening van den penningmeester, den heer S. A. van der Wielen, welke werd goedgekeurd. Tot kasnazieners voor het volgende jaar werden benoemd de heeren J. B. Joëls, M. Speijer en J. Viskoper. Van de aftredende kerkeraadsleden waren behalve de Voorzitter, Dr. Polak mede aanwezig de heeren S. M. Bolle, M. Speijer en J. E. van der Wielen Hzn., terwijl de heer D. Hamme bericht had gezonden, niet aanwezig te kunnen zijn.

Aan de eigenlijke candidaatstelling gingen, wat men zou kunnen noemen, algemeene beschouwingen vooraf, waarop werd aangedrongen de principieele houding, neergelegd in het program van actie, meer naar voren te brengen bij candidaatstellingen, waarop de Voorzitter antwoordde, dat zulks bij vacatures inderdaad ook geschiedt, maar niet bij periodieke verkiezing. Verder werd opgemerkt, dat de kerkeraad in zijn geheel, waarbij de heeren Polak en Schmerler lof werd toegezwaaid voor hun houding, voortgaat met de tastbare verwaarloozing van artikel 23 en 27 van het kerkreglement door de beschikbaarstelling van de beruchte 2000 gulden aan het kerkbestuur, hetgeen in breede kringen ontstemming tegenover de gemeente verwekt. Verder werd er opgewezen, dat in het algemeen vele leden van den kerkeraad al zeer weinig besef hebben van de plichten, die op hen rusten, behalve het bijwonen van die paar vergaderingen van den raad in het jaar. Zoo ontbraken zeer velen bij den plechtigen dienst ter synagoge ter eere van het regeeringsjubileum van H. M. de Koningin en nog veel meerderen bij de protestdemonstratie tegen het Engelsche witboek, waar o.a. Opperrabbijn Davids sprak. Het Kerkbestuur was daarbij wel vertegenwoordigd, maar behalve de Voorzitter en de vice-Voorzitter der Gemeente, was geen enkel kerkeraadslid zichtbaar. Het werd noodig geoordeeld, dat hun belangstelling zich ook waar de belangen van het geheele Jodendom in het geding komen, zich uitstrekke en tot uiting komt. Verder werd scherpe afkeuring uitgesproken over het feit, dat in het semi-officieel orgaan van de Gemeente, „Haámoed", in het nummer van 24 Maart zonder eenig commentaar een lang stuk was overgenomen uit de N.R.C., dat in dezen tijd en in „Ha'amoed" als een dolksteek in den rug kan worden beschouwd. Eerst nadat de Voorzitter van de Gemeente en de Voorzitter van de Haagsche afdeeling van den N.Z.B. ter plaatse een scherp protest hebben doen hooren, is een 14 dagen later het antwoord van Mr. Abel Herzberg opgenomen. Ook hier is van eenige spontane verontwaardiging van de zijde van den Kerkeraad of van zijn leden niets gebleken. De Voorzitter antwoordde, dat „Ha'amoed" in geen enkel verband staat met de gemeente, hetgeen van verschillende zijden werd ontkend, waarbij er op gewezen werd, dat het meerdere malen met gelden van de gemeente op pooten is gezet of gesteund. Het ontbreken van de noodige belangstelling bij vele kerkeraadsleden in de zaken van de gemeente of het Jodendom, werd toegegeven. Uit de vergadering werd verder nog gewezen op een zekere verwaarloozing van de Joodsche belangen in Scheveningen, waarop de Voorzitter opmerkte, dat zulks op den weg ligt van kerkvoogden, om daarin verbetering te brengen en ook op de vraag van de dure grafsteenen gaf deze een antwoord, door te wijzen op mogelijkheden van goedkoope steentjes. Daarna werd overgegaan tot candidaatstelling, waarbij de aftredende leden S. M. Bolle, D. Hamme, I. H. v. d. Horst, S. A. Levisson, E. Polak, Z. Schmerler, M. Speijer en J. E. van der Wielen werden gecandideerd. Dr. L. Jumpertz Loeb, die niet de beleefdheid heeft gehad om op een zelfde herhaald verzoek om zich wederom beschikbaar te stellen, te antwoorden, werd niet meer candidaat gesteld. Hierna werd de vergadering, die goed bezocht was, door den Voorzitter gesloten.

PENSION IVRIA
כשר Lausanne (Zwitserl.)
8, Av. Florimont b/d Synagoge, Tel. 3.44.36
Mooie kamers met str. water en balkon.
Prima verzorging. 847
AANGENAAM TEHUIS VOOR SCHOLIEREN.

MEKOUR CHAJIEM

Den tweeden dag Sjowoengous sprak voor b.g. vereeniging de eerw. heer S. M. Koekoek. Het lokaal was geheel bezet toen de voorzitter der ver. den heer Koekoek verwelkomde, in het bijzonder erop wijzende, dat de ver, den heer Koekoek zeer erkentelijk is voor de vele spreekbeurten die gen. heer houdt.

Als onderwerp had spreker gekozen de sjoeldiensten en iedereen was reeds dadelijk geboeid door de aangename voordracht. Ruim een uur wist de spreker zijn aandachtig auditorium bezig te houden.

Voor indeeling van het programma van de leeroefening wordt verwezen naar in dit blad voorkomende opgave onder „Vereenigingsleven". A.s. Sjabbosavond om 8 uur alleen voor senioren, spreker in het lokaal Sjoelplein.

TSEIREE MIZRACHIE

A.s. Zondag organiseert b.g. vereen. een wandeltocht naar Marlot. Om 1 uur verzamelen voor het Beth-Am, Nieuwe Molstraat. Voortaan is iederen Woensdagavond sport in het Westbroekpark om 8 uur.

VEREENIGINGSLEVEN

Damesver. ter beoefen. van Joodsche Letterk. en Geschiedenis. Maandagavond 8.15 uur cursus van den heer S. A. Levisson in het Israël. Weeshuis, Pletterijstraat.

Agoedas Reingiem. Sjabbosmiddag 12.55—1.55 uur Rasjie door den heer S. A. Levisson; Sjabbos te 7.30 uur n.m. Gemoro door den eerw. heer Ch. Ullmann; Zondag 4—5 uur Sjoelchon Ngoroech door den weleerw. heer I. J. van Gelder; Donderdagavond 8.30—9.30 uur Misjnajous door den eerw. heer A. Dwinger.

Agoedas Jisroeil (Meisjes-afdeeling). Cursussen: Zondagavond van 7.30—8.30 uur Dertien Geloofspunten door den heer S. Gazan, Pletterijstraat 148; Maandagavond 8.45—9.30 uur Pirkei Owous door den heer B. Colthof, Spaarnestraat 42; Sjabbos als gewoon.

Mekour Chajiem. Leeroefeningen en cursussen: Sjabbos van 12.45—1.30 uur L. Reens over geschiedenis; 1.30—2 uur Mincho gebed; 2.30—3.30 uur lajencursus; Zondag van 7.15—8 uur Rabbijn I. J. van Gelder, beurtelings Sjoelchon Ngoroeg en Tehillim; 7.15—8.15 uur M. van Tijn over Ijob (alleen senioren); Dinsdag van 7.30—8.30 uur I. H. v. d. Horst over Sjoelchan Ngoroeg, daarna pingpong; Woensdag 7.15—8.15 uur H. Legrand over Sjoelch. Ngoroeg (Darchei Noungam); 9.30—10.30 stenografiecursus. Secr.: Oranjelaan 24. Cursuslokalen de Sjoelplaats en Nieuwe Molstraat 13, 2de étage.

Misjngenes Zekeniem. Sjabbosmiddag 1 u. leeroefening, daarna Mincho; Zondagavond 7—8 uur leeroefening.

Reisjies Chogmo. Zondagavond een uur vóór nacht Gemoro door Opperrabbijn I. Maarsen; Maandagavond 7.15 uur Misjnajous door den eerw. heer Ch. Ullmann; Dinsdag- en Donderdagavond 7.15 uur Gemoro door Rabbijn I. J. van Gelder; Woensdagavond 7.15 u. Gemoro door den heer N. Abrahams.

Tseiree Mizrachie. Sjabbosmiddag 12.30 uur cursus van den heer S. M. Koekoek.

Beëzrath Hascheim (vergaderzaal Synagoge-Carpentierstraat). Iederen Sjabbos van 12—1 uur cursus voor de kinderen; van 1—2 uur Gommeisch met Rassjie; 2.30—3.30 uur cursus voor meergevorderde kinderen, allen te geven door de eerw. heerN. v. Leeuwen; Sjabbos een uur voor nacht, Jesaja door Rabbijn I. J. van Gelder; Maandagavond 7.45—8.45 uur, Misjnajous door den heer N. v. Leeuwen; Woensdagavond 7.45—8.45 uur, Sjoelchan 'Oroeg door den eerw. heer B. I. Colthof.

ST. MORITZ
BERMANN'S
Hotel Edelweiss
verwacht U! 840
Prachtige natuur - Heerlijke wandelingen

Uit de Maasstad

„Montefiore" in 1938

Dinsdag j.l. hield „Montefiore", Vereeniging tot Ondersteuning van Behoeftige Passanten te Rotterdam, in haar kantoor aan de Van Speijkstraat haar jaarvergadering onder voorzitterschap van arts M. Hertzberger.

Aan het jaarverslag, uitgebracht door den administrateur, den heer B. J. Stein, ontleenen wij het volgende:

Herhaaldelijk werd de wereld in 1938 opgeschrikt en geschokt door nieuwe en maar al te zeer gelukte aanslagen op de vrijheid van volken en individuen. Het noemen van de annexatie van Oostenrijk en van de November-pogroms is reeds voldoende om ieder voor den geest te roepen de zee van ellende, die uitgestort werd over een onnoemelijk groot aantal van onschuldige menschen. Nieuwe scharen van radelooze en van alles beroofde vluchtelingen voegden zich bij de massa der reeds vroeger uitgewekenen en zochten een veilige schuilplaats in de aangrenzende landen of aan de andere zijde van den Oceaan.

Onder deze buitengewone en uiterst moeilijke omstandigheden mocht het zeker een uitkomst en een voorrecht voor de havenstad Rotterdam genoemd worden, dat deze in de vereeniging „Montefiore" een organisatie bezat, die met haar ervaring van ruim een halve eeuw, haar geoefend personeel en haar localiteiten onmiddellijk in staat was en gereed stond om de hulpverleening ter hand te nemen en in goede banen te leiden. Hoe zwaar en omvangrijk deze taak was, kan men gemakkelijk begrijpen, wanneer men bedenkt, dat niet alleen de schepen der Holland—Amerika-Lijn van Rotterdam vertrekken, maar ook vele lijnen naar Zuid-Amerika, Zuid-Afrika, Autralië, China, Siam e.a. deze haven aandoen. Een zeer groot percentage van de passagiers dezer lijnen wendt zich tot „Montefiore", hetzij voor financieelen steun, hetzij voor onderdak en voeding tijdens het oponthoud te Rotterdam. Voor dat laatste worden zij ondergebracht in particuliere pensions, welke door een Damescommissie gecontroleerd worden. Ook wordt er zorg voor gedragen, dat de emigranten aan het station c.q. het vliegveld afgehaald worden, waarvoor zich een aantal dames en heeren beschikbaar hebben gesteld.

Naast den arbeid voor deze transmigranten rustte ook op ons de taak om steun te verleenen aan vele andere vreemdelingen, die voor een korter of langer verblijf naar Rotterdam kwamen.

Afgezien van de materieele hulpverleening had „Montefiore" zich ook onledig te houden met het geven van mondelinge en schriftelijke adviezen in veelal ingewikkelde vluchtelingenkwesties, terwijl ook ons contact met den Vreemdelingendienst, met Scheepvaartmaatschappijen en Consulaten zeer levendig was en een belangrijk deel van onzen tijd opeischte. Door al de genoemde werkzaamheden werd het Bureau van „Montefiore" zoo zeer met werk overladen, dat tot uitbreiding van kantoorruimte en -personeel moest worden overgegaan.

Het spreekt vanzelf, dat er ten opzichte van de vluchtelingenhulp een zeer nauwe samenwerking bestond tusschen „Montefiore" en het Rotterdamsche Vluchtelingencomité, evenals met het Comité voor Bijzondere Joodsche Belangen te Amsterdam.

Uit de in het verslag vermelde cijfers blijkt, dat in 1938 materieel gesteund werden 1358 vreemdelingen, (tegen 423 in 1937). Van deze waren 1128 vluchtelingen (v. j. 168).

Steun in geld werd verstrekt aan 941 (v.j. 344). reisbiljetten aan 104, logies en voeding aan 719 (v.j. 60). Het aantal verstrekte nachten logies bedroeg 6688 (v. j. 1177), dat der dagen voeding 6399 (v. j. 897).

In de slotbeschouwing van het verslag wordt erop gewezen, dat de massa van hen, die genoodzaakt zijn het land hunner inwoning op korten termijn te verlaten, steeds grooter wordt. Honderdduizenden wachten vurig op de mogelijkheid om naar een overzeesch land, wáár ook gelegen, te emigreeren. De beteekenis van de Rotterdamsche haven voor deze emigratie is reeds boven in het licht gesteld. Hieruit volgt, dat de omvang van het werk van „Montefiore" en de prestaties, die van deze Vereeniging geëischt zullen worden, nog lang op zijn minst gelijk zullen blijven aan die van het afgeloopen jaar. Hoe hoog de uitgaven in dat jaar waren, blijkt wel uit de mededeeling van den Penningmeester, den heer Leo I. Akker, dat alleen aan ondersteuning uitgegeven werd *f* 14645.30 tegen *f* 2667.51 in 1937.

De periodiek aftredende bestuursleden, de heeren Hk. Cohen, L. Israels en Mr. Martin Levie, werden herkozen.

S. A. Rudelsheim-stichting

Maandag 5 Juni is onder voorzitterschap van den heer N. S. Frenk de jaarlijksche algemeene ledenvergadering gehouden van de afd. Rotterdam van de S. A. Rudelsheimstichting.

Aan het jaarverslag van den Secretaris, den heer E. Roos, ontleenen wij:

Het is een aangename taak voor den secretaris van een Joodsche vereeniging, om onder de tegenwoordige omstandigheden een verslag uit te brengen over hetgeen in het afgeloopen jaar geschied is. De algemeene vernietiging, waaraan een groot deel van onze geloofsgenooten bloot staat, mist niet alleen zijn uitwerking op het individu, doch treft natuurlijk evenzeer de gemeenschap en hare organisatie. De S. A. Rudelsheimstichting ondervindt de directe gevolgen van de huidige situatie. De stichting is er toe overgegaan, aan Duitsche zwakzinnige kinderen asyl te verleenen. Maar ook onze afdeeling ondervindt den terugslag van den toestand. Niet alleen dat voor doeleinden, die leniging van den ernstigen Jodennood nastreven, veel gevraagd wordt, maar ook het voeren van acties, zooals het organiseeren van feesten, uitvoeringen, e.d., bleven in het afgeloopen jaar door de tijdsomstandigheden achterwege. Als een lichtpunt voor de afdeeling kan worden medegedeeld, dat het ledental slechts weinig terugliep, n.l. van 340 tot 336, terwijl het aantal geplaatste busjes van 319 tot 330 steeg. Omtrent de bestuursmutaties vermelde het verslag, dat de heeren L. Cohen en Dr. H. Littaur werden herkozen en dat in plaats van den heer L. Speelman, die zich niet herkiesbaar stelde, gekozen werd de heer M. v. d. Heyden, die echter, wegens verandering van woonplaats, inmiddels uit het bestuur is getreden. In de vacature Hausdorff werd de heer A. L. van Dam gekozen. Aan den heer L. Speelman, die ook ontslag nam als voorzitter van de Propaganda-commissie, werd in het verslag dank gebracht voor het vele door hem in beide functies voor de afdeeling en voor de Stichting gedaan. De heer Speelman bleef lid van het Hoofdbestuur. Een in het begin van het jaar gehouden prikdoosjes-actie bracht *f* 179.59 op. Op 30 Juni werd een bijeenkomst gehouden, waar door den heer Denneboom, Directeur der Stichting, het een en ander omtrent de Stichting werd medegedeeld. Aan het eind van het verslag vestigde de secretaris er den nadruk op, dat het van groot belang is, dat de vaste inkomsten toenemen, teneinde aan de stijgende exploitatie-kosten het hoofd te kunnen bieden. Een beroep werd daarom gedaan op aller medewerking om het aantal contribuanten op te voeren.

Aan het financieel verslag van de Penningmeester, den heer J. Frank, ontleenen wij, dat aan contributies werd ontvangen *f* 1314.25, aan busjesopbrengst *f* 36.48 en aan giften *f* 10.—.

Aan den algemeen penningmeester werd afgedragen *f* 1350.—.

Na voorlezing van het rapport der kascommissie werden de verslagen goedgekeurd.

De periodiek aftredende bestuursleden, de heeren J. Frank, Mr. I. Labzowski en N. S. Polak werden herbenoemd. Een voorstel, om de vacature N. S. Frenk (de heer Frenk had zich niet herkiesbaar gesteld) onvervuld te laten, werd aangenomen. In de vacature v. d. Heyden werd de heer A. Zwarenstein gekozen, die tegelijkertijd tot afdeelingsvoorzitter werd benoemd.

De heer E. A. v. Esso zegde namens het Dag. Bestuur van de Stichting den afgetreden voorzitter dank voor het vele en belangrijke werk door dezen in het belang van de Stichting en het Joodsche, zwakzinnige kind verricht, waarbij spr. den wensch uitsprak, dat de heer Frenk, ook als gewoon lid, de Stichting dezelfde liefde zal blijven toedragen. De heer Frenk betuigde zijn erkentelijkheid voor deze woorden en zeide, dat, indien noodig, altijd op zijn medewerking kan worden gerekend.

Nadat de afgetreden en de nieuw-benoemde voorzitters hun zetels hadden verwisseld, heeft de heer E. A. v. Esso, namens het Dag. Bestuur, den heer Zwarenstein gefeliciteerd met zijn eervolle benoeming.

De Voorzitter dankte voor het vertrouwen in hem gesteld en bracht eveneens dank aan zijn voorganger voor het ontzettend vele door hem verricht. Spr. beloofde alles te zullen doen, wat noodig is, om een goed voorzitter te zijn, hierbij een beroep doende op aller medewerking.

Tot afgevaardigden naar de alg. ledenvergadering te Hilversum werden gekozen de heeren Mr. I. Labzowski en M. Meiler, tot leden in de kascommissie de heeren S. J. Koppelman, J. Akker en B. M. Slagter.

De beschrijvingsbrief voor de algem. vergadering leverde eenige discussie op, waarna de vergadering door den Voorzitter met dank voor de opkomst werd gesloten.

JUBILEUM

De heer J. Krant alhier zal op 15 Juni a.s. den dag herdenken, waarop hij voor 25 jaar in functie trad bij den Gemeentelijken Motor- en Vervoerdienst, alhier.

BOUW NIEUWE JEUGDSJOEL

GRONINGEN In onze gemeente is onlangs een belangrijk besluit genomen. Na moeizame en langdurige voorbereidingen heeft de Kerkeraad besloten over te gaan tot den bouw van een nieuwe Jeugdsjoel annex godsdienstschool. Hiermede is een lang gekoesterde wensch in vervulling gegaan. Het nieuwe gebouw zal verrijzen in de Folkingedwarsstraat, alwaar bereids met de uitvoering der werkzaamheden een begin is gemaakt. Met den bouw zal ongeveer 5 à 6 maanden zijn gemoeid, zoodat mag worden verwacht, dat de nieuwe sjoel circa begin volgend jaar in gebruik kan worden genomen.

N.Z.B.

— In een goed bezochte bijeenkomst van den N.Z.B. sprak j.l. Donderdagavond in Hotel Hoogstraal dr. M. Vromen, Leeuwarden, over het onderwerp: „De Joden in den Spaanschen tijd". Zijn van studie getuigende rede viel zeer in den smaak en werd met een hartelijk applaus onderstreept.

LEZINGEN OPPERRABBIJN S. DASBERG

— Evenals voorgaande jaren zal Opperrabbijn S. Dasberg op bepaalde Sjabbosnamiddagen in het gebouw Ets Haiem voor de leden van alle Joodsche Jeugdvereenigingen alhier lezingen houden over het onderwerp: Joodsche gebruiken en voorschriften bij het gebed en bij bijzondere gedeelten van het gebed. De bijeenkomsten, welke beginnen om half negen, worden gehouden op 10 en 24 Juni, 8, 15 en 29 Juli en 5 Augustus.

MATSEIWO L. A. COHEN z.g.

— In aanwezigheid van familie en enkele genoodigden is j.l. Zondagmiddag de steen onthuld op het graf van wijlen den heer L. A. Cohen, in leven sjoucheit en adjunct-voorzanger der Ned. Isr. Gemeente alhier.

Aan het graf werd het woord gevoerd door Opperrabbijn S. Dasberg, die aan de hand van de op de Matseiwoh gebeitelde woorden het leven en werken van den overledene, in dienst van de Joodsche gemeenschap, schetste en door den heer S. v. d. Kaars, die den nadruk legde op hetgeen wijlen de heer Cohen voor de familie heeft beteekend.

Een schoonzoon van den overledene, de heer I. Cohen, Amsterdam, dankte voor de betoonde belangstelling.

JOODSCH GEMEENTEBELANG

— De Kiesvereen. „Joodsch Gemeentebelang" vergaderde j.l. Zondagmorgen onder voorzitterschap van den heer H. Sanders. Het belangrijkste punt der agenda was de regeling van het geschilpunt of een eventueel bestaande familie- of dienstbetrekking een beletsel mag vormen voor de verkiesbaarheid tot lid van het bestuur. Hieromtrent waren de meening nog al verdeeld. Na langdurige besprekingen, waarbij het vraagstuk, zoowel door de voor- als tegenstanders van verschillende zijden werd belicht, werd tenslotte op voorstel van de heeren J. A. Velleman en S. H. Aptroot besloten dit punt aan te houden tot een volgende vergadering, zoomede de hieraan verbonden bestuursverkiezing ter voorziening in de vacature, ontstaan door het bedanken van den heer J. Leefsma.

ROERMOND Maandag 29 Mei was de Opperrabbijn in onze gemeente. Bij de schoolinspectie betuigde z.weleerw. zijn tevredenheid met de resultaten. 's Avonds na den dienst in de Synagoge verklaarde hij in een predikatie de beteekenis van het Sjowoengousfeest. De aanwezigen waren over het gesprokene zeer voldaan. Den volgenden ochtend inspecteerde z.eerw. op het slachthuis den sjoucheit.

Verrukkelijk! DRIESSEN CHOCOLAAD CARRO'S 848

Het Joodsche leven in onze stad

HET is bemoedigend en stemt tot voldoening, wanneer blijkt, dat rekening wordt gehouden met hetgeen we zoo nu en dan, in deze rubriek te berde moeten brengen in het belang van de Joodsche zaak en dat aan onze wenschen betreffende het hoog houden, van wat wij achten te behooren tot het ideëele van het Joodsche leven in onze stad, wordt voldaan.

In onze Synagogediensten gedurende de laatste feestdagen, is dat voldoende gebleken.

We zijn dus dankbaar, maar... nog niet voldaan en dat behoeft ook niet, want er moet steeds een streven blijven en een zoeken naar verbetering.

Nu weten we wel, dat dit eigenlijk de taak is van den Kerkeraad, aangezien echter deze slechts weinig vergadert, zullen we maar aannemen, dat hier voor de behandeling van dergelijke dingen geen gelegenheid is, hetgeen aan de belangrijkheid van die dingen niets afdoet.

Wat we nu nog wenschen:

In de eerste plaats, dat er ook in de dagelijksche sjoeldiensten in eenig opzicht verbetering kome; we zeggen dit vooral met het oog op het *leeren in de sjoel* na afloop van den eigenlijken dienst, zooals dat iederen morgen geschiedt, al kunnen we ons niet vereenigen met de keuze van behandelde stof — de Agaddate's uit den Talmoed mogen interessant zijn, we achten een Rasjie-verklaring, sjoelchanngoroech voor het groot publiek van meer practisch nut en voor de groote massa meer begrijpelijk; al laat ook nu de deskundige toelichting niet te wenschen over, toch ware het beter van deze voorlichting te kunnen profiteeren op een meer populair terrein; en desnoods niet alleen na den ochtenddienst maar ook b.v. 's middags.

Juist in den zomer leent zich de sjoel daarvoor uitstekend, want oorspronkelijk was de Synagoge toch, zooals de naam aanduidt, een leerschool — en het is juist het bezoek aan deze „school", dat we nuttig achten, waar dan te gelijkertijd de godsdienstoefening kan worden waargenomen.

Bij velen wordt het sjoelbezoek beschouwd op dezelfde wijze als de kerkgang van andersdenkenden, „als men maar naar sjoel is geweest, heeft men aan zijn verplichtingen voldaan en is men verder van alles af".

Zoo is het bij ons nu eenmaal niet — we willen hierover in deze rubriek niet verder uitweiden, maar er slechts even op wijzen, hoe het sjoelbezoek dienstbaar kan worden gemaakt aan: vermeerdering van kennis der Joodsche geschriften, dus een concentratiepunt van Joodsche studie, zooals het vroeger was en nog is in sommige gemeenten in het buitenland.

Men wil hier wel „leeren" in Rotterdam, als er maar voldoende gelegenheid wordt geboden, en als dit van bovenaf maar voldoende wordt aangemoedigd, met dit van „bovenaf" bedoelen we alleen het administratief beheer van onze gemeente.

Het is nu zoo nieuw en schitterend gehuisvest in de bijna gereed gekomen gebouwen, de verschillende dienstafdeelingen zijn er zoo goed ondergebracht, dat de daar werkende ambtenaren uit dankbaarheid toch zeker niet zullen vergeten om ook de Synagogediensten in de week bij te wonen; terwijl het beis-hamidrasj, dat daar ook is gevestigd ook zeer goed den leerdienst der Synagoge zou kunnen overnemen, wanneer b.v. de winter te streng zou zijn, maar dat is van latere zorg.

Voor het oogenblik verlangen we alleen: meer sjoelbezoek in de week, ook in het belang van *het leeren:* opdat als resultaat worde verkregen

בחכמתך ובתבונתך עשית לך חיל

Hoofdstuk 28 vers 4 van

EZECHIEL.

952

ZONDAG 18 JUNI

FEESTELIJKE HERDENKING

van het 75-jarig bestaan der Synagoge te Zaltbommel

RECEPTIE VAN 14 TOT 16 UUR IN 'T NUTSGEBOUW. EXTRA SYNAGOGEDIENST 16.15, waarbij voorgegaan wordt door den Eerw. Heer ROKACH, Oppervoorzanger te Rotterdam. (Tijdens den dienst deuren gesloten).

's Avonds 20 uur **GROOTE FEESTAVOND** met medewerking van JO TOFF's Cabaretgezelschap te Amsterdam.

NA AFLOOP BAL

918 Opgeluisterd door „SPIERO BAND".

ORTHOPEDARIUM
voor alle voetgebreken 836
ROKIN 101 - AMSTERDAM

g. herz
ELECTRO TECHNISCH BUREAU
TOONK. VOOR MODERNE VERL.
GELEENSTR. 5, AMSTERDAM-Z., TELEF. 95592
911

ROGGE BROOD 864
O. R. T.
en dan van
DE GEKROONDE LEEUW
in iedere goede Joodsche winkel verkrijgbaar.
Ook Duitsch brood in iedere gewenschte soort.

Camajo
Bittere Chocolade
Marsepein
Nougat
Pepermunt
Verzending door het geh. land
Slaakstraat 10, Amsterdam-Zuid, Telefoon 93388
870

GEVESTIGD:
J. H. HORA ADEMA,
Oogarts.
DE LAIRESSESTR. 44, Tel. 97155
Spreekuren: 1½—3 n.m. dagel. en volgens afspr. Minderverm. Do. 7—8 n.m., Za. 2½—3½ n.m. Ziekenf.leden Ma., Woe., Za. 9—10 v.m.
827

כשר 884 **O. R. T.**
Hoe grooter de hitte Hoe verscher zijn bij BIER de worstjes
alleen JODEN BREESTRAAT 91
in Zandvoort: Dr. Metzgerstr. 84

Oef! Wat is het warm. Had ik maar een lekker luchtig pak!! Kijk eens bij Spits! U vindt daar een groote verscheidenheid in
976
ZOMER-COSTUUMS
U kunt ze zoo aantrekken en de prijzen zijn billijk.
MAURITS SPITS
REGULIERSBREESTRAAT 36

„HET PORSELEINHUIS"
Alléén - het aangewezen adres voor al Uw Huishoudelijke artikelen
HAVENSTRAAT 99, TEL. 4490, HILVERSUM
803

CITY-THEATER
Kleine Gartmantplansoen

Vrijdag 9 Juni en volgende dagen
PREMIERE VOOR AMSTERDAM
van een humoristische detective-film met als hoofdvertolkers
JOAN BLONDELL
als „de geëmancipeerde vrouw", en
MELVYN DOUGLAS
ALTIJD DIE VROUW
(L.C.B. Columbia-Film)
Een dolgeestig filmverhaal vol onverwachte wendingen en tal van geniale vondsten
VOORAF ACTUEEL EN VERZORGD BIJPROGRAMMA
Toegang 18 jaar

MOTGEVAAR!
MOTTENGAS, per ½ p. ... 20 ct.
NAFTALINE, p. p. ..... 20 ct.
MOTTENDOOD, 100 gr. ... 15 ct.
MOTZAKKEN vanaf ..... 45 ct.
FLIT, SHELLTOX, enz., bij
Drogisterij E. Fransen
MAASSTRAAT 37, TEL. 25985
822

Asthmalijder

Evenals vorige jaren zou ik den huisvader **eenige weken naar buiten willen zenden.** Het is gebleken dat 4—6 weken boschlucht zijn gezondheid gedurende vele maanden ten goede komt.

Ik doe een beroep op de talrijke onbekende vrienden van den patiënt, die mij, naar ik hoop, weer in staat zullen stellen, hem eenigen tijd naar buiten te sturen. S. KULKER, Keizersgracht 810, Amsterdam-C. 936

Een doos **BROCHES** *verhoogt Uw reisgenot.*
882

Wondermooie en hoogst bekoorlijke
Zomerschoentjes
onweerstaanbaar lage prijzen

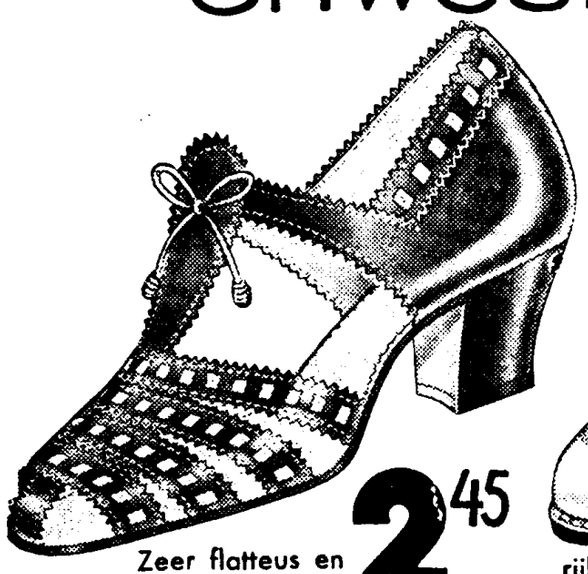
2.45 Zeer flatteus en heerlijk luchtige dracht. In fijne combinatie rood-wit en blauw-wit

2.75 Sportief en rijk bewerkt in prachtige cederkleur met pastel-rood, blauw en blauw-wit

2.75 Een prachtig, jeugdig model, zeer chique bewerking. Iets aparts. In wit

3.90 Sportief en fleurig in zeer aparte combinatie wit en blauw. Jeugdige chic

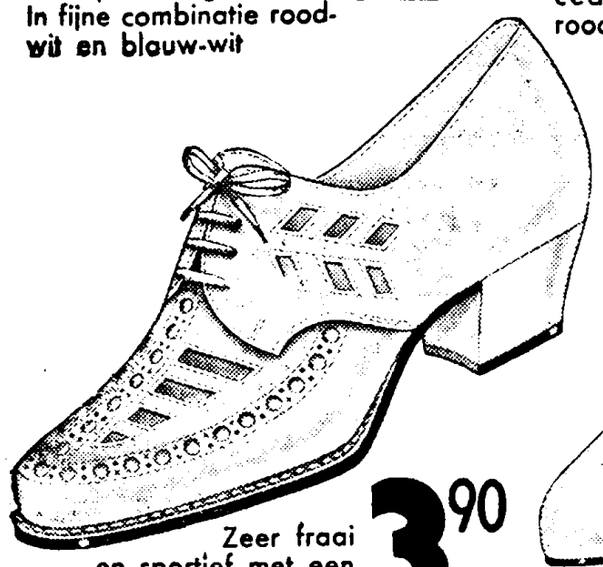
3.90 Zeer fraai en sportief met een uitzonderlijk mooi bewerkt voorblad. In diep cederbruin, blauw en wit

4.90 Bijzonder chic en sierlijk. In wit, blauw, zwart en prachtig wijnrood. Zeer apart

95 ct maat 18
Grieksche Sandaal, met of zonder neus, in bruin en wit, prima pasvorm, vanaf,

85 ct maat 18
Kinderschoentjes in wit en alle mooie tinten, allerleukste uitvoeringen, vanaf

van **Haren**
SCHOENFABRIEKEN WAALWIJK

3.90 Schitterend geslaagde molière met prachtige en luchtige perforatie. In zeer fijne combinatie London Tan en mooi bruin

3.90 Buitengewoon mooie collectie in Heerenschoenen. Zeer fijne uitvoeringen in zwart, oxblood en London Tan. Het schitterende handwerksysteem 4.90

KALVERSTRAAT 153-155 - DAMSTRAAT 7
FERD. BOLSTRAAT hoek 1e Jan Steenstraat
KINKERSTRAAT 139-141 - KINKERSTRAAT 316-318 - VAN WOUSTRAAT 123 hoek Kuiperstraat - 1e VAN SWINDENSTRAAT 87

De ondergeteekende maakt hierbij bekend, dat alleen die winkels

IN DEN HAAG EN SCHEVENINGEN

onder **Rabbinale contrôle** staan, welke in het étalageraam een kaart hebben, waarop het jaartal 5699 (1939) en de **handteekening** van ondergeteekende. 819

De Opperrabbijn van het Ressort 's-Gravenhage:
I. MAARSEN.

's-Gravenhage, 1 Juni 1939. / 14 Siewan 5699.

STELT UW GEZIN OPEN VOOR DE JOODSCHE VLUCHTELINGETJES

Binnen zeer korten tijd zullen de kindertehuizen, thans in gebruik voor vluchtelingetjes uit Duitschland, ontruimd worden om plaats te maken voor de Nederlandsche jeugd. De daar vertoevende Joodsche kinderen worden ondergebracht in gezinnen, waar zij tot hun 14e jaar kunnen verblijven.

Waar de Nederlandsche bevolking telkenmale de grootst mogelijke gastvrijheid heeft betoond ten opzichte van uitgewekenen, speciaal kinderen, waarvan ook in November een sprekende getuigenis werd afgelegd door de duizenden gezinnen, die zich destijds beschikbaar hebben gesteld voor het opnemen van een vluchtelingetje, wagen wij het thans wederom een dringend beroep op deze bereidwilligheid te doen.

Vrij plotseling zijn wij voor de taak gesteld binnen enkele weken kinderen onder 14 jaar in een passend gezin onder te brengen. Wij vertrouwen bij deze taak de steun te mogen ondervinden van de geheele Nederlandsche bevolking en verzoeken diegene, die zich beschikbaar wil stellen, hiervan zoo spoedig mogelijk opgave te doen aan „Het Kinder-Comité", Heerengracht 466 te Amsterdam, alwaar desgewenscht nadere inlichtingen worden verstrekt.

Moge deze oproep door tal van gezinnen beantwoord worden, onze aloude traditie van gastvrijheid getrouw!

„Het Kinder-Comité".
„Comité voor Bijzondere Joodsche Belangen".
„Joodsche Vrouwenraad in Nederland".

* * *

Hoewel wij ervan overtuigd zijn, dat de oproep van het Kinder-Comité weerklank zal vinden bij onze lezers, wenschen wij toch nog te wijzen op de plicht, die rust op de Joodsche huisgezinnen om Joodsche vluchtelingetjes op te nemen. Met den meesten spoed melde men zich aan om deze Joodsche kinderen een Joodsch onderdak te bezorgen.

Een bezoek aan de Rudelsheimstichting en het Koggerbosch

VOOR eenige weken publiceerden wij een artikel betreffende de verzorging van volwassen Joodsche zwakzinnigen. Zooals wij toen meldden, had het Kerkeraadslid, Mr. A. B. Gomperts tijdens de begrootingszitting inlichtingen verzocht in verband met de bespreking tusschen het Kerkbestuur en den Raad van Beheer der Stichting „Joodsche Psychopathen- en Krankzinnigenzorg" te Amsterdam. Het Kerkbestuur heeft in zijn praeadvies een afwijzend standpunt ingenomen om in het Koggerbosch een tehuis voor Joodsche zwakzinnigen te vestigen.

Voordat deze belangrijke kwestie in de eerstvolgende Kerkeraadsvergadering aan de orde komt, heeft het bestuur van bovengenoemde Stichting gemeend de leden van den Raad de gelegenheid te moeten verschaffen, zichzelf op de hoogte der feiten te stellen. Te dien einde is Zondag j.l. een bezoek gebracht aan de Rudelsheimstichting en het Koggerbosch, waarbij ook de pers was uitgenoodigd.

Het doel dezer excursie was tweeledig. Allereerst wilde men door een bezoek aan de Rudelsheimstichting aantoonen, hoe ordelijk zwakzinnigen zich onder bevoegde leiding gedragen, in het Koggerbosch kon men zich op de hoogte stellen van de hoedanigheid van een enorm stuk land, dat thans braak ligt, en waar een ideaal huis kan worden gebouwd.

De opzet van dit plan lijkt ons volkomen geslaagd. In de Rudelsheimstichting werd ons onder de deskundige leiding van de heeren A. van Dam en J. Denneboom alles getoond, wat in deze buitengewone inrichting te zien is. De Voorzitter der Rudelsheimstichting, de heer Henri Gomperts, heette de heeren leden van den Kerkeraad van harte welkom. Hij meende, dat deze stichting kon aantoonen, welke enorme resultaten men onder bekwame leiding met zwakzinnigen kan bereiken. Het speet hem slechts, dat zoo weinig leden van den Raad aan den oproep hadden gevolg gegeven.

Na de bezichtiging der Stichting ging men gezamenlijk naar het Koggerbosch te Muiderberg.

Het bezoek aan de Rudelsheimstichting en het Koggerbosch heeft ons in onze meening ten zeerste gesterkt. Wij gelooven, dat het geheel in het belang van de N. I. Hoofdsynagoge en van de Joodsche Psychopathen- en Zwakzinnigenzorg is, indien in het Koggerbosch een tehuis voor zwakzinnigen zal verrijzen. Wij zijn er van overtuigd, dat de Zondag j.l. aanwezige Kerkeraadsleden dezelfde meening zijn toegedaan en wij wachten met belangstelling op hun gesties in de eerstvolgende Kerkeraadszitting.

JUBILEUM S. E. GOMPEN

Zondag 11 Juni a.s. zal in de regentenzaal van het Ned. Isr. Jongensweeshuis het feit herdacht worden, dat de heer S. E. Gompen 25 jaar geleden als regent werd geïnstalleerd.

BETH HAMIDRASCH

In de gehoorzaal van Beth Hamidrasch, Rapenburgerstraat 109, alhier, zal SSjabbos a.s. weder een namiddagbijeenkomst plaats hebben. Aanvang van het minchogebed te 8.45 uur. Als chazzan fungeert de heer J. Rabbie, solist in het koor ter Groote Synagoge, met medewerking van het Hasskoor, onder leiding van dirigent, Em. Plukker. Joodsch-populair-wetenschappelijke voordracht door den weleerw. heer Rabbijn G. de Lange. Onderwerp: „De Ster der Hope". Joodsche zang van Hassemeigiem Besjieriem. Met nacht mangariewgebed.

NACHALIEL

Op a.s. Sjabbosnamiddag te 9.15 uur zullen in b.g. vereeniging de ingekomen vragen beantwoord en behandeld worden door adj.-Rabbijn I. Vredenburg. Toegang vrij voor dames en heeren.

Mr. HERMAN DUITZ:

„Antisemitisme en Jodendom"

II.

NA de algemeene beschouwingen, die wij in ons vorig artikel aan dit boek gewijd hebben, zullen wij nu op een enkele van de bijdragen iets nader ingaan. Wanneer wij sommige van de opstellen niet afzonderlijk bespreken, is dat zeker niet, omdat wij hen voor minder belangrijk houden dan de andere; wij handhaven volkomen ons oordeel, dat *elk* artikel van den bundel: den lezer een *objectieve* uiteenzetting te geven van de beteekenis van antisemitisme en de beteekenis van het Jodendom. Juist het feit, dat elk artikel waardevol is, maakt het onmogelijk ze alle te bespreken: onze recensie zou daardoor een te grooten omvang krijgen. Gebrek aan waardeering is dit echter niet. Aan den anderen kant willen wij evenmin zeggen, dat wij met alles instemmen, dat hier niet vermeld wordt. Zooals vanzelf spreekt, is er meer dan eens verschil van meening mogelijk omtrent een door een der schrijvers geuite opinie. In dit verband wijzen wij er b.v. op, dat zij niet den maatstaf van het Jodendom plegen aan te leggen bij de beoordeeling van personen en richtingen. En al juichen wij het terwille van de noodzakelijke objectiviteit van harte toe, dat zij ook tegenover de Joden critisch staan, dit brengt niet mee, dat wij nu ook iedere critische stelling onderschrijven! Maar in een bespreking kunnen wij natuurlijk niet iedere onjuistheid aanwijzen en weerleggen.

Dr. J. v. d. Spek schrijft over „het antisemitisme als psychologisch verschijnsel". Dit artikel zou misschien tot misverstand aanleiding kunnen geven. Het feit, dat de Schr. zijn medewerking aan dit werk gegeven heeft, is het beste bewijs, dat hij den Joden niet slecht gezind is. Men zou een oogenblik anders kunnen denken, wanneer men zijn bijdrage leest. In werkelijkheid is het zoo, dat hij aangeeft, welke verschijnselen door antisemieten als motiveering voor hun antisemitisme aangevoerd worden, terwijl hij zelf zoo duidelijk mogelijk schrijft, dat deze verschijnselen (voor zoover aanwezig) géén grond voor antisemitisme mogen zijn. Indien 5 % der Joden zich misdraagt, is het immers onrechtvaardig door antisemitisme hiervoor 100 % der Joden te laten boeten. Psychologisch is het zoo goed te verklaren, dat het antisemitisme steeds latent aanwezig is: de Jood is nu eenmaal anders dan anderen, het antisemitisme heeft zich eeuwenlang vrij en ongehinderd tegen hen kunnen uiten en — zoo gaat de Schr. voort — de Jood heeft nu eenmaal de reputatie van een geldzuchtig woekeraar.

Nogmaals, de samenhang van dezen bundel is op zichzelf reeds een afdoend bewijs, dat Dr. v. d. Spek geen antisemitiesch artikel heeft willen schrijven. Er zijn genoeg aanhalingen uit het artikel te doen, die dit eveneens buiten twijfel stellen. Des te meer is het te betreuren, dat het óók opmerkingen heeft, die den indruk kunnen wekken, dat de Schrijver zelf niet geheel aan de gevaren is ontkomen, die hij zoo juist beschreven heeft. Wij geven twee voorbeelden: op p. 44 wijst hij erop, dat reeds in den tijd van de Romeinen, toen de Joden nog in hun eigen land woonden en vrije beroepskeuze hadden, toen zij nog wel een landbebouwend volk konden zijn, zij den geldhandel in handen hadden. Dit is een zeer onjuiste opmerking: zelfs indien wij toegeven, dat zij den geldhandel inderdaad beheerschten, moeten wij tevens constateeren, dat *zij zich toen voornamelijk met landbouw en industrie bezig hielden.* Ook spreekt de Schr. van „het Joodsche kapitaal, dat oorlogen financiert"; het is moeilijk te gelooven, dat hij, die er immers toe wil bijdragen, dat men een onbevooroordeelde opinie omtrent de Joden zal kunnen hebben, niet weet, dat het „Joodsche kapitaal" (vanwaar die generaliseering, waarom niet „het kapitaal der Joden?) geen monopolie heeft gehad voor het financieren van oorlogen.

Dr. H. van Oyen behandelt „de Joodsche geest en de ethiek". Dit artikel geeft zeer lezenswaardige, met kennelijk enthousiasme voor het onderwerp geschreven beschouwingen over elementen van de Joodsche ethiek en over den invloed, dien zij op de niet-Joodsche cultuur heeft gehad. De Schr. sluit zich nauw aan bij Hermann Cohen en Leo Beck, die voortdurend worden geciteerd. Wellicht hangt het hiermee samen, dat hij welbewust „de ceremonieele en ritueele gebruiken van het orthodoxe type van het Jodendom" niet behandelde. Wij meenen, dat hij daardoor wel degelijk iets „structueel-Joodsch" (een term van den Schr., H.D.) buiten beschouwing heeft gelaten, maar wij stellen gaarne vast, dat de wèl besproken ideeën bijzonder belangwekkend behandeld zijn.

Wouter Paaps artikel over „den Joodschen geest en de muziek" bestaat uit twee onderdeelen. In het eerste bespreekt hij het aandeel van de Joden aan de Europeesche muziekcultuur en de pogingen om een eigen Joodsche muziek op te bouwen. Het tweede betreft de Synagogale muziek; hierin wijst de Schr. o.a. op de assimilatie, waaraan deze in het Goloes heeft blootgestaan, op een mislukte poging tot reactie in de tweede helft van de vorige eeuw en op het groote werk, dat Idelsohn ten deze heeft verricht. In dit verband kent hij ook groote waarde toe aan den bundel „Sjire Kodesj", die Sim. Gokkes in 1938 heeft gepubliceerd, daar deze z. i. zoowel vakkundig als uit een oogpunt van Joodsche muziektraditie gunstig afsteekt bij de meeste hedendaagsche Synagogale muziek. (Voor eenige weken is het werk van den heer Gokkes ook in dit blad gunstig beoordeeld.) Schr. verwijt den meesten Chazzoniem, dat zij — overigens met instemming van de Synagoge-bezoekers — geen *stijl* hebben en dat slechts aandacht aan de stem wordt besteed.

Hoe gaarne wij ook nog meer uit dezen bundel zouden willen mededeelen — soms ook om onze eigen opvatting daarnaast te plaatsen —, wij moeten thans onze bespreking eindigen. Wij hopen, dat de lezers zich aangespoord zullen gevoelen om kennis te nemen van dit boek; niet, omdat zijn inhoud woord voor woord juist is, maar omdat het eerlijk en leerzaam is.

TENTOONSTELLING
Alles voor het interieur
MEUBELEN — STOFFEN
SIERKUNST
INTERESSANTE
CADEAUX
ASSCHER
APOLLOLAAN 83a
181

PROMOTIE WETHOUDER E. BOEKMAN

Dinsdagmiddag vond in de aula van de Amsterdamsche Universiteit de promotie plaats van Wethouder E. Boekman tot doctor in de letteren en wijsbegeerte op een proefschrift getiteld: „Overheid en Kunst". Paranimfen van den promovendus waren Mr. S. Mok en Dr. E. van Hinte. Onder de talrijke aanwezigen bevonden zich Prof. Dr. J. R. Slotemaker de Bruïne, minister van Onderwijs, Prof. Dr. G. A. van Poelje, secretaris-generaal van Onderwijs, burgemeester Dr. W. de Vlugt, de wethouders Van Meurs, Rustige, Baas en Kropman, de Gemeentesecretaris Mr. S. J. van Lier, de garnizoenscommandant overste Boswijk, de hoofdcommissaris H. J. Versteeg en vele politieke vrienden van den heer Boekman.

Het bijzondere van deze promotie was wel, dat Boekman's proefschrift zeer gunstig beoordeeld wordt in de pers en dat zijn paranimfen, evenals hij hun studie hebben moeten voltooien tijdens hun maatschappelijke bezigheden.

Dr. Boekman heeft ook ditmaal met zijn boek een groot succes behaald en met eere mag gememoreerd worden, dat hij, die aanving met zelf den tekst te zetten van boeken, toen hij in het typografenvak was, thans zelf boeken schrijft en zoo hoog geklommen is op de maatschappelijke ladder.

Van deze plaats voegen wij onze gelukwenschen bij de vele, die den jongen doctor deze week bereikt hebben.

DE SCHAKEL

Voor den boottocht, georganiseerd door de Amsterdamsche Joodsche Soc. „De Schakel" op Zondagmiddag 4 Juni j.l., bestond groote belangstelling. Daar het bestuur ook rekening te houden heeft met leden, die op Zondagmorgen werkzaamheden te verrichten hebben, worden diverse bijeenkomsten eerst des middags gehouden. Vanaf de Sarphatikade vertrok men per salonboot langs den Amstel naar het Abcoudermeer, waar men eenigen tijd bleef, om tegen 6 uur de plaats van bestemming weer te bereiken. Onnoodig te vermelden, dat de leden een dergelijken tocht in deze warme dagen weten te waardeeren.

Alhoewel er nog meer tochten op het programma staan, komt de cultureele verheffing van de leden der Societeit niet in het gedrang, daar er verschillende excursies enz. in voorbereiding zijn.

Zondag a.s. per touringcars naar Zandvoort met een bezoek aan het Noorder Bad.

Om het saamhoorigheidsgevoel te bevorderen, wordt er Zondagmiddag 18 Juni a.s., in samenwerking met de Joodsche ver. Noar Chazak te Amersfoort en de Joodsche Ver. Utrecht een bijeenkomst te Soest georganiseerd. Er staan o.m. verschillende voordrachten van de leden der deelnemende vereenigingen op het programma.

Nadere bijzonderheden volgen. Inlichtingen alleen schriftelijk bij den secretaris, J. Presser, Muiderstraat 23, alhier.

Pesachviering in de diverse vluchtelingenkampen

Kort verslag van het Vluchtelingencomité

Wij willen niet nalaten door middel van de Joodsche pers hartelijk dank te brengen aan allen, die er toe hebben medegewerkt om de gelegenheid te geven, dat in de kampen Pesach gevierd kon worden.

Deze dank geldt in de eerste plaats de heeren Opperrabbijnen, die door een speciale actie ertoe hebben medegewerkt, dat niet alle kosten der viering op ons Comité drukte. In de tweede plaats allen, die aan hun oproep hebben gehoor gegeven en tevens geldt onze dank hen, die gehoor hebben gegeven aan ons verzoek tot het zenden van versnaperingen, het in bruikleen geven van vaatwerk en in het algemeen de medewerking tot alles, welke de Pesach tot een feest zou maken.

De actie heeft plus minus *f* 5800.— opgebracht. Dit bedrag dekt vanzelfsprekend bij lange na niet de groote kosten, die de Pesachviering met zich heeft gebracht. Echter heeft de firma Kuyt te Sneek alle serviezen in bruikleen afgestaan, hetgeen een groote bijdrage in de kosten heeft gevormd. De firma Frank te Groningen heeft emaillewaren in bruikleen gezonden, gestes, die wij van deze beide firma's op hoogen prijs stellen en die zeker door allen gewaardeerd zullen worden.

De kampbewoners zonden ons hun warme dankbetuiging, dat de Joden in Nederland hen in staat gesteld hadden de Pesach te vieren, zooals zij dat zoo lange jaren gewoon waren geweest.

Het Vluchtelingencomité is zeer gelukkig, dat het met hulp van velen in staat is gesteld deze viering zoo te maken, als zoovelen in de kampen verlangden. De dank daarvoor willen wij tevens overbrengen aan allen, die hiertoe hebben medegewerkt.

Joodsch Vuchtelingencomité:
Prof. Dr. D. COHEN.

LANDDAG JOODSCHE JEUGDFEDERATIE

Wegens het enorm aantal aanvragen voor deelname aan den landdag op Zondag 25 Juni a.s., heeft de Landdag-commissie besloten de termijn van aanmelding te verlengen tot 15 Juni a.s. Men kan zich voor dien datum alsnog aanmelden bij den penningmeester der J.J.F., Prins Mauritslaan 82, 's-Gravenhage.

EXAMENS

Te Amsterdam geslaagd voor het candidaatsexamen rechten de heeren S. Peper en S. Odewald; voor het candidaatsexamen klassieke letteren de heer J. Stein, student aan het Ned. Isr. Seminarium alhier; bevorderd tot arts mej. E. Jessurun d'Oliveira en de heer J. Adler;

te Groningen voor het doctoraal examen geneeskunde de heer M. Stern, alhier;

te Delft gepromoveerd met lof tot doctor in de technische wetenschap de heer D. W. van Gelder, scheikundig ingenieur, geboren te Dordrecht;

te Zutphen voor het examen Middenstandsdiploma Handelskennis de heer Jacob Slager;

te 's-Gravenhage voor het eindexamen gymnasium de heer E. Polak.

Geslaagd voor het Middenstandsdiploma de heer L. H. de Leeuw, Steenwijk.

Geslaagd voor de voorbereidende vakexamina recht en belastingrecht van het Ned. Inst. van Accountants, de heer D. Heertjes.

WANNEER DEZE SLEUTEL

DE SLUITING VERBREEKT
en U de luchtledige DEL MONTE bus opent, dan kunt U er van verzekerd zijn, dat de koffie in deze bus even versch is als op den dag, waarop ze gebrand werd.
Van het karakteristieke aroma, dat DEL MONTE, 's werelds allerfijnste koffie, kenmerkt, is niets verloren gegaan.
Heele bussen 0.80 - Halve bussen 0.40
Del Monte
Imp.: FELIX COHEN - ROTTERDAM
FIRMA HERMAN GOSSCHALK, AMSTERDAM
817

OFFICIEELE BERICHTEN

De Ressortale Vergadering van het Synagogaal Ressort Amsterdam zal bijeenkomen op Donderdagavond 22 Juni a.s., tot benoeming van een lid in de Centrale Commissie tot de Algemeene Zaken van het Nederlandsch-Israëlietisch Kerkgenootschap, ter voorziening in de vacature, ontstaan door het overlijden op 3 Mei j.l. van den heer Jacq. H. Rubens, en tot benoeming van een plaatsvervangend lid in de Centrale Commissie, bij plaatsvervulling voor den heer Mr. E. A. L. Boas, die zijn herbenoeming niet heeft aangenomen. Na afhandeling dezer punten zal de Ressortale Vergadering overgaan in een zitting van den Kerkeraad.

De Centrale Commissie tot de Algemeene Zaken van het Nederlandsch-Israëlietisch Kerkgenootschap zal bijeenkomen op Zondag 25 Mei e.k.

Het Kerkbestuur heeft Mevr. B. de Groot—Gazan benoemd tot lid der Directie van het Doodgraverscollege der Hoofdsynagoge, in de vacature ontstaan door het vertrek van Mevr. H. Dünner—Auerbach.

S. Poons zeventig jaar

Wanneer men den titel van dit artikeltje heeft gelezen, dan zal men onwillekeurig denken, dat het foutenduiveltje den zetter parten gespeeld heeft en den immer jeugdigen eerw. heer S. Poons een leeftijd heeft aangemeten, die niet in overeenstemming is met de werkelijkheid. Doch inderdaad, Donderdag 15 Juni a.s. herdenkt de eerw. heer S. Poons zijn zeventigsten geboortedag, geheel in overeenstemming met zijn persoonlijkheid, n.l. in alle stilte, omdat hij zich dien dag niet in onze stad zal bevinden.

Zeventig jaren — wij hooren hem reeds zeggen: Is dit een verdienste? — de bijbelsche leeftijd. Een moment waarop het ons niet een plicht, doch een behoefte is om het een en ander omtrent dezen sympathieken jubilaris aan de vergetelheid te ontrukken. Niet uitvoerig, dat zou hem niet aangenaam zijn, doch slechts in grove trekken, willen wij memoreeren, hoe geacht de eerw. heer Poons was in Gorinchem, waar hij zoo heel veel voor de Joodsche gemeente heeft weten te bereiken. En toen hij deze standplaats verliet om in Amsterdam de functie van gazzan in de Lange Houtstraatsynagoge te aanvaarden, zag men hem daar dan ook zeer ongaarne vertrekken. Doch noch de jubilaris, noch de Joodsche gemeente in de hoofdstad heeft ooit spijt gehad van deze verwisseling van standplaats, want reeds zeer spoedig wist de heer Poons zich de sympathie van velen te verwerven. Als hoofd der school in den Jordaan, als hoofd der godsdienstscholen aan het Meijerplein, heeft de jubilaris zijn taak vervuld op een wijze, die vele jongeren heden ten dage nog een schitterend voorbeeld biedt. En naast zijn schoolbezigheden, zijn arbeid voor Sjemieras Sjabbos en zijn vertalingen van Bereisjiet en de Teffila heeft hij in den loop der jaren nog velen als particulier onderwijzer de kennis van het Jodendom bijgebracht. Wij weten uit eigen ondervinding, op welke weldoordachte wijze de eerw. heer Poons zijn leerlingen de beginselen van het Jodendom leerde en wij mogen constateeren, dat velen er zeer veel profijt van hebben getrokken.

Toen de jubilaris zijn ambt beëindigde is hem gebleken hoezeer men zijn arbeid waardeerde, toen hebben ook zijn oud-leerlingen hem bewezen hoe zij voor hem voelden en over hem dachten. Wij behoeven dit alles dus niet meer in den breede naar voren te brengen.

Wij besluiten met den wensch, dat de jeugdige zeventigjarige nog vele voorspoedige jaren met zijn echtgenoote en verdere verwanten beschoren mogen zijn, zoodat hij nog langen tijd zijn vroegere leerlingen in onze groote Joodsche gemeente zal kunnen volgen en de resultaten van zijn arbeid aanschouwen.

BENEI TEIMON

Zaterdagavond j.l. sprak Dr. Hans Goslar voor Benei Teimon over „De vlucht uit het Jodendom". De heer Goslar zette uiteen, hoe vele Joden, die tengevolge van hun Jood-zijn hebben geleden, wegen zoeken om zich in de toekomst hiertegen te vrijwaren. Er zijn er die meenen, dat men geheel in de andere volkeren moet opgaan. Sommigen geven zich daarbij in hun streven naar sociale gerechtigheid geheel over aan socialistische of communistische leerstellingen. Spr. zette uiteen, dat er, wanneer men slechts geheel volgens de Torah zou leven, meer gerechtigheid zou heerschen dan men van al

deze ideologieën kan verwachten. Anderen laten zich doopen. Ook hier ziet men voorbij, dat het Christendom er niet in is geslaagd gerechtigheid op aarde te brengen. Het kan dit ook niet, daar het met zijn ideeën geheel op het leven hiernamaals is ingesteld en geen regelingen voor het geheele maatschappelijke leven geeft als de Torah doet. Als laatste middel om het Jodendom te ontvluchten noemde de heer Goslar den zelfmoord, een middel, dat op het oogenblik door honderden in het nauw gebrachte Joden wordt toegepast. Het is den Jood echter verboden zelf over zijn leven te beschikken, zelfs indien hij martelingen moet ondergaan. Spr. vermeldde hier als mooiste voorbeeld van Joodschen heldenmoed, dat de Joden in verscheidene Duitsche gemeenten zich door de kruisvaarders liever op den brandstapel lieten brengen, dan dat zij zich lieten doopen.

A.s. Zaterdagavond om 9.15 spreekt de weleerw. heer Opperrabbijn voor Benei Teimon over het onderwerp „Jodendom en Christendom".

OOST-JOODSCH VERBOND

Zondagavond a.s. 8.30 uur zal voor b.g. vereen. in gebouw „De Leeuw", Valkenburgerstraat 149, de heer B. Stark uit Palestina een voordracht houden over het onderwerp: „De tegenwoordige economische situatie in Palestina".

Jaarverslag van de Vereeniging „Israël" over 1938

uitgebracht door den Secretaris, Prof. Dr. D. Cohen, op de Jaarvergadering van 21 Mei 1939

NU ik voor de laatste maal, door werkzaamheden op verwant gebied gedwongen mijn ambt als Secretaris neer te leggen, het Jaarverslag van „Israël" uitbreng, bekruipt mij een gevoel van weemoed naast veel anders, dat dit afscheid valt in het jaar, waarin onze vriend Van Raalte heenging. Nog in de laatste dagen van zijn leven hebben wij, voor zoover zijn toestand het toeliet, gesproken over de belangen, die wij zoovele jaren tezamen hadden verdedigd. Hij was als altijd vol goede hoop voor de toekomst en ik zelf had niet den moed de ernstige berichten, welke juist toen tot ons kwamen, hem mede te deelen. Maar zelfs deze zouden zijn vertrouwen niet hebben geschokt; want het is naast zijn trouw aan onze Joodsche zaak zijn vertrouwen geweest in de kracht van ons volk, die het over alle moeilijkheden heen een betere toekomst tegemoet leidt, welke niet alleen hem zelf staande heeft gehouden, maar ook hem den moed heeft gegeven dit werk voortdurend op nieuw aan te vatten en hem dien glans en bijna kinderlijke blijheid zijn gansche leven door verleend heeft, welke allen, die met hem in aanraking kwamen, aan hem verbonden en met hem deden werken, zonder door den druk der tijden te worden terneer geslagen. Het is dit vertrouwen, dat ook ons werk moet leiden en dat ik in dit Jaarverslag tot uiting moge brengen.

In het begin van het jaar hadden de Voorzitter en wijlen Dr. A. van Raalte, een bespreking met Prof. Schorr uit Warschau, die verzocht wederom een actie ten behoeve van het Poolsche Jodendom op touw te zetten. Dit geschiedde in de maand September en had tot resultaat een netto-opbrengst van *f* 4500.—. Later kwam nog een verzoek van het Comité van Prof. Schorr ten behoeve van de uit Duitschland uitgewezen Poolsche Joden, die in het zoogenaamde Niemandsland bijeengebracht werden; voor dit doel werd eenige malen een bijdrage gegeven. Het Bestuur heeft goedgekeurd, dat een Comité ad hoc voor deze zaak werkzaam is. Er werden door de Propaganda-Commissie, bestaande uit de heeren wijlen Dr. A. van Raalte, E. de Metz en Mr. L. D. Frank, stappen gedaan tot opvoering van het ledental, door hen, die bij een vorige actie een bijdrage gegeven hadden, uit te noodigen tot het lidmaatschap der Vereeniging toe te treden. Als gevolg hiervan konden 42 nieuwe leden worden ingeschreven en kwam er ongeveer *f* 500.— aan extra-giften binnen. Een poging der Commissie om in Hilversum een afdeeling te stichten, heeft nog niet tot het gewenschte resultaat geleid.

(Wordt vervolgd)

BINNENLAND

EEN VERZOEK

GOUDA In het alhier gevestigde Joodsch Vluchtelingenkamp voor kinderen is een groot gebrek aan leermateriaal als exemplaren van Tenach, Tefilla, Misjnajoth etc. Misschien hebben eenige lezers van dit blad nog in hun boekenkast dergelijke boeken over, die voor het kamp beschikbaar zijn. Zij kunnen deze dan zenden naar den eerw. heer E. v. d. Hoeden, Zoutmanstraat 68, Gouda, en kunnen er zeker van zijn, dat van een en ander een zeer nuttig en dankbaar gebruik zal worden gemaakt.

— Den heer M. E. Leuw is namens den Kerkeraad een lamp aangeboden als dank voor de vele diensten verricht als waarnemend secretaris tijdens de vacature, ontstaan door het overlijden van den eerw. heer J. Brommet z.g.

— Onder voorzitterschap van den heer L. S. van Collem vergaderde het genootschap „Reisjies Gogmo". De heer H. Heymans bracht het jaarverslag uit, waarin o.a. gememoreerd werden de zoo succesvolle cursusavonden van den eerw. heer L. Vorst. Tot voorzitter-leeraar van de vereeniging werd gekozen de eerw. heer E. van der Hoeden.

— Mr. Dr. K. O. James, burgemeester van Gouda, vergezeld van den commissaris van politie, den heer C. Hess, heeft onlangs een bezoek gebracht aan de Joodsche Land- en Tuinbouwschool „De Catharinahoeve".

— Zondag 4 Juni j.l. hield de vereen. „Tot Ons Genoegen" haar jaarl. algemeene vergadering. De voorzitter, de heer A. Wijnberg, herdacht het overlijden van den eerw. heer Brommet, waarna de notulen werden vastgesteld. Het keurig gestyleerde verslag van de secretaresse, mevr. S. Leefsma—Mogendorff, verwierf aller instemming, evenals 't jaarverslag van den penningmeester, den heer M. van Tijn. Het reglement werd op vele plaatsen gewijzigd, waarna bij de rondvraag nog zeer lang gedebateerd is over de verhouding der jeugdige leden ten opzichte van T.O.G.

LEEUWARDEN A.s. Zondag 11 Juni is het 45 jaar geleden, dat de thans 80-jarige mevrouw wed. J. van Gelder—Vreedenburg alhier, als debitante bij de Ned. Staatsloterij is aangesteld. Mevrouw van Gelder verricht de aan deze functie verbonden werkzaamheden nog steeds met opgewektheid.

AALTEN Zondag j.l. werd onze kehillo door onzen Opperrabbijn, den weleerw. heer J. Vredenburg, bezocht. Het was voor het eerst sinds de indienststreding van onzen leeraar, den eerw. heer J. Jedwab, dat zijne weleerw. in ons midden vertoefde. Voor den middag vond in het bijzijn van het schoolbestuur de inspectie op school plaats. 's Middags, na afloop van den Minchodienst, hield zijn weleerw., uitgaande van Hoofdstuk 10, zin 2 uit de Sjabbos j.l. voorgelezen sidro, zijn boeiende toespraak. De Opperrabbijn herinnerde eraan, dat hijzelf 21 jaar geleden met dezelfde woorden zijn installatierede, bij het aanvaarden van het Opperrabbinaat van Gelderland te Arnhem, had ingeleid. Spr. wees onzen leeraar, naar aanleiding van bovengenoemde zin, op zijn verantwoordelijke taak als leider van deze Joodsche gemeenschap. Zijn weleerw. deed uitkomen, dat hij ervan overtuigd is, dat de heer Jedwab, zooals hij hem gedurende zijn vijfjarig verblijf in Arnhem heeft leeren kennen, voor deze taak ook volkomen berekend is. Met de bede dat God hem en de kehillo steeds Zijn onmisbare hulp moge verleenen, sloot spreker zijn mooie predikatie, die door de talrijk opgekomen gemeenteleden met groote aandacht werd gevolgd.

Na afloop van den dienst was gelegenheid om z.weleerw. in het huis van den leeraar te begroeten en te spreken, waarvan door verschillende gemeenteleden gebruik werd gemaakt.

HILVERSUM. „Wat leert ons Jozua?" is de titel van de populair-wetenschappelijke voordracht, welke door den eerw. heer I. Denneboom a.s. Sabbat ter Synogage, des avonds kwart vóór 10, wordt gehouden.

857 Wie slank wil zijn en blijven
moet vet, koolhydraten en in het bijzonder suiker vermijden.
Dit laatste wordt doelmatig vervangen door
Hermesetas
Deze gekristalliseerde sacharine-tabletten maken zoet zonder eenigen bij- of nasmaak. Zij kunnen bij koken en bakken worden gebruikt. Onschadelijkheid gewaarborgd.
Verkrijgbaar bij apothekers en drogisten in handige blikken schuifdoosjes à 43 cts., inhoudende 500 tabletten (= ongeveer 4 KG suiker).
Zwitsersch fabrikaat
A.G. „Hermes", Zürich 2.

MEDEDEELINGEN VAN DE ADMINISTRATIE

NU NAAR ZEE

zegt de Heer Keijl te Scheveningen, maar dan naar zijn Hotel O.R.T. En wij kunnen dit ook voor hen, die van zee houden, zeer aanbevelen. Gelegen op een der rustigste en mooiste gedeelten van deze gerenommeerde badplaats, is dit Hotel een der aantrekkelijkste wat installatie en comfort betreft. De heerlijke, luchtige eetzalen en conversatiezalen maken dit ook buiten onze grenspalen zoo welbekende Hotel tot het beste wat op Hotelwezen O. R.T. te vinden is. Thans gelden voorseizoen-prijzen. Des te meer dus om eens van zee en Hotel Keijl O.R.T. gebruik te maken.

OPKLAPBEDDEN

en Gezondheidsmatrassen zijn door het bekende In- en Verkoophuis Jaap Bijl, Waterlooplein 109, Tel. 44785, in enorme sorteering aangekocht. De geheele voorraad, circa 1000 stuks, wordt tegen fabelachtig lage prijzen verkocht. Dit magazijn bereikt u zeer gemakkelijk met lijn 9 en 14. Wie van den goedkoope gelegenheid gebruik wil maken, haaste zich, want er zullen vele liefhebbers zijn.

MEVROUW G. BIRNBAUM—LANG

Avenue Leopold 29, Telef. 70339, Middelkercke bij Ostende, vraagt de aandacht van ouders en pupillen voor haar hoogst modern ingericht Kinderpension. Wegens de ondervonden drukte ten vorige jare, moest Mevrouw Birbaum haar inrichting te Westende verplaatsen naar bovengenoemd adres. In een aankondiging in onze Hotelrubriek vindt men een uitvoerige mededeeling omtrent dit nieuwe Kinderpension. Het geheel staat onder Ivri en R.E.O.R. en is dus het kasjroes gewaarborgd. Gaarne worden door de actieve eigenares alle verdere inlichtingen verstrekt.

GROOT BADHUIS IN NIEUWE EXPLOITATIE

Wij bezochten het gerestaureerde en nieuw geëxploiteerde „Groot Badhuis" in Zandvoort. De nieuwe Directeur, de Heer Küchlin, toonde ons de diverse vernieuwingen. We kunnen hiervoor slechts één woord zeggen, dat de situatie juist weergeeft n.l. het is het summum van een geperfectioneerd modern amusementsbedrijf. Eerst toonde men ons de „Normandie Bar". De binnenhuis-architectuur, welke de fa. H. Pander E.zn., Den Haag, hier verrichtte, is een meesterwerk der moderne techniek. Het meubilair draagt het cachet van het massieve Engelsche type, de stoffeering, voorzien van origineele shadows, kortom alles is tot in het uiterste verzorgd en het geheel geeft een aristocratisch cachet.

Het uitzicht dat men van hieruit op de zee heeft, is unique in Nederland. Het zou het beste te vergelijken zijn met het gevoel alsof men zich op zee bevindt in een van de meest comfortabele oceaanstoomers. Wat het terras betreft, ook dit levert een heerlijk schouwspel op voor de bezoeker, die hier volop genieten kan van het heerlijke natuurschoon dat deze badplaats biedt. De geheel gerestaureerde „Palmzaal" is de plaats geworden waar het cabaretleven en tooneelvoorstellingen schitterend tot hun recht komen en de bekoorlijkheid daar is brillant. Alles tezamen genomen een bedrijf, waarop de Directeur en ook zeer zeker de badgasten trotsch kunnen zijn en dat een bezoek in elk opzicht ten volle waard is.

SCHITTEREND HOLLANDSCH RESTAURANT O.R.T. TE BRUSSEL

Rue St. Michel 13 bij de Place de Brouckère is sedert vorig jaar gevestigd het gerenommeerde Restaurant van den heer Gerrit Beem, voorheen te Antwerpen. Het établissement te Brussel is in de nabijheid van het station gelegen. De eetsalons zijn nog moderner en chiquer geïnstalleerd dan in Antwerpen en kunnen wedijveren met de beste die in Brussel te vinden zijn. Een foto geeft U een beeld van dit Restaurant O.R.T. Zij, die tot de getrouwe bezoekers van het O.R.T. staand Restaurant te Antwerpen waren, zullen bij een bezoek aan Brussel goed doen, ook het hierboven meergenoemde Restaurant van den Heer G. Beem te bezichtigen en met het fraaie interieur kennis te maken. De spijzen, daar opgedischt, voldoen aan de hoogste eischen en zullen U overtuigen, dat ook te Brussel de reputatie, die het Restaurant sedert zijn langjarig bestaan geniet, ook hier gehandhaaft blijft. Kortom, een Restaurant O.R.T. dat gaarne door onze landgenooten bezocht werd en

wordt. Met het oog op uitstapjes welke men in het mooie België eventueel wenscht te maken, meenden wij goed te doen eenigszins uitvoerig uit te weiden over Restaurant Gerrit Beem, voorheen te Antwerpen, thans Rue St. Michel 13 bij de Place de Brouckère. Men lette er op: het staat onder toezicht van het orthodoxe Rabbinaat.

BROODBAKKERIJ SILBERBERG O.R.T.

Sedert Zondag j.l. werkt deze goed ingerichte Broodbakkerij onder toezicht van het Amsterdamsche Rabbinaat. Ritueel levenden kunnen nu ook zonder bezwaar dit brood nuttigen. Men lette er wel op, dat het adres uitsluitend is: Weesperstr. 57.

REIS NAAR PALESTINA

Het Passage- en Reisbureau J. Wolff, „American Lloyd" organiseert van Woensdag 19 Juli a.s. tot Woensdag 9 Augustus a.s. een 22-daagsche reis naar Palestina. De reis kan verlengd worden, daar ieder deelnemer individueel mag terugkeeren. Prospectus en inlichtingen Singel 419, Amsterdam, Tel. 44578.

LIEFDEGIFTEN

Aan ons bureau in dank ontvangen:

Voor de Joodsche Vluchtelingen: Ngad Mosaj *f* 1.—, Leeuwarden *f* 1.—, T. S. te O. *f* 2.50, M. P. *f* 0.25, Isroe Gak *f* 1.50, Rachmonoes *f* 1.—, Ngad Mosaj *f* 1.—, N. N. *f* 0.50, E. v. L. *f* 2.50, Moed en vertrouwen *f* 2.—, B. Pardo *f*0.49, Zuid-Oost *f* 5.—.

Redt de Kinderen uit Niemandsland (Joden in Niemandsland): Z. K. *f* 0.50, N. N. *f* 0.50, Lekowed Jomtof *f* 5.—, Reina de L. *f* 2.—, Ch. R. *f* 5.—, J. R. *f* 0.25, Met diep medelijden *f* 0.50, M. P. *f* 0.25, Gez. L. te D. *f* 2.50, Ter voldoening aan den oproep van den weleerw heer J. Goldsmid te Oss *f* 7.50, Moed en vertrouwen *f* 1.50, winst kaartavondje whistclub Zaltbommel *f* 2.80, Mevr. S. v. Witsen *f* 7.50, Zuid-Oost *f* 2.50, I. F. te Oss *f* 25.—.

Voor de weesjongen uit Emden: Mevr. V. D. *f* 1.

Voor Keren Hajischoew: J. B. *f* 2.50.

Oproep tot Steun Palestijnsche Jeugd voor Thora en Traditie: Zuid-Oost *f* 2.50.

Voor het Heilige Land: Matn. J. *f* 0.30, I. F. te Oss *f* 10.—.

(Onze Giro-nummers zijn: Postgiro 14792, Gemeente-Giro J 472).

HOEDENSTOOMERIJ „MODERN" OUDE DOELENSTRAAT 3 NAAST HOLLENKAMP DAMSTRAAT TEL. 49082
859

FINANTIEEL NIEUWS

Algemeene Friesche Levensverzekering-Maatschappij „De Groot-Noordhollandsche van 1845"

Wij ontvingen de jaarverslagen over 1938 van bovengenoemde Instellingen, welke — gelijk bekend — ingevolge een in het begin van vorig jaar gesloten belangengemeenschap, nauw met elkaar samenwerken. Aan genoemde verslagen ontleenen wij het volgende.

Zoowel de bedragen van de bruto- als die van de netto-toename van verzekerd kapitaal voor beide Instellingen, beteekenden een record-productie. Bij de *Algemeene Friesche* bedroeg de netto-toename in 1938 *f* 31.060.699.44 en bij *De Groot-Noordhollandsche* *f* 8.073.660.71 of wel in totaal *f* 39.134.330,15; de stand op Ultimo 1938 was bij de A.F. *f* 357.660.976,80 en bij de G.N. *f* 62.707.843,73. Bij het concern derhalve niet minder dan *f* 420.368.820,53.

Bij beide Instellingen was de gemiddeld gekweekte rente belangrijk hooger dan het percentage, waartegen de premie-reserve is berekend. Het sterfteverloop was eveneens zeer gunstig en de voor doorloopende onkosten beschikbare bedragen lieten ruime overschotten. Zoodat alle drie winstbronnen, met name rente, sterfte en onkosten, weer rijkelijk hebben gevloeid.

De grondslagen van de premie-reserve werden naar den eisch van dezen tijd, welke het treffen van voorzorgsmaatregelen voorschrijft, opnieuw versterkt. Daartoe werd bij de A.F. een bedrag van *f* 533.595,78 en bij de G.N. een bedrag van *f* 122.040, naar de premie-reserve overgeboekt.

Over de beleggingen in hypotheken, effecten, vaste eigendommen enz. geven beide jaarverslagen zeer uitvoerige gegevens, welke tot de conclusie leiden, dat de resultaten van haar exploitatie zeer gunstig moeten worden genoemd. Behalve de zichtbare reserves, welke op de balans voorkomen, ontdekt men bij nadere beschouwing der gegevens nog verschillende sluimerende reserves, welke niet in cijfers op de balans staan vermeld.

Bij de *Algemeene Friesche* werd uit de bedrijfswinst o.m. *f* 292.903,36 voor verzekerden beschikbaar gesteld. Daardoor steeg het voor winstuitkeering aan verzekerden gereserveerde bedrag tot *f* 1.002.198,79.

Almetal kan worden vastgesteld, dat het concern van de *Algemeene Friesche* en *de Groot-Noordhollandsche* niet alleen kerngezond is, maar dat het zich onder een uiterst bekwame leiding krachtig ontwikkelt. Zoodat beide Instellingen haar reputatie als oersoliede Maatschappijen ongerept weten te handhaven.

BRIEVENBUS

A. Toncman te Oude-Pekela. 1 Dec. 1879 = 16 Kislew 5640.

N. d. P. te A. Deze kwestie is reeds voldoende onder de aandacht gebracht. Men wachte thans op het antwoord van het bestuur, dat zeer zeker zal komen.

Familie-Aankondigingen

IN PLAATS VAN KAARTEN
Verloofd:
LIESELOTTE MEYER
en
ALEX COHEN
Ketelstraat 47.
Arnhem, Koningstraat 62.
Receptie Zondag 18 Juni, van 3—5 uur, Ketelstraat 47. 935

Verloofd: 826
MARTHA KLEEREKOPER en
ANDRÉ FRANK
Pl. Middenl. 16. Pl. Franschel. 11.
A'dam, Zondag 11 Juni - 24 Siwan

Getrouwd:
ELIAS BEEKMAN en
SELMA FONTEYN
die, mede namens wederzijdsche familie, hartelijk dank zeggen voor de vele blijken van belangstelling bij hun huwelijk ondervonden.
A'dam, 8 Juni (21 Siwan).
Kuinderstraat 32 (Z.). 844

Geboren: 925
SALOMON BEHR
Deventer, 18 Siewan 5699.
Tijdelijk: Ziekenhuis Singel.

בר מצוה
van onzen Zoon LEON
23 Siwan 5699 (10 Juni 1939).
JOSEF MAGNUS.
FRANSISCA MAGNUS—
747 GOLDSCHMIDT.
Amsterdam-Z., Euterpestraat 41.
Receptie van 2½—5 uur.

Eenige en algemeene kennisgeving
ב"ה בר מצוה
van onzen Zoon
LOEB - יהודה
ש"ק פ' קרח, ר"ח תמוז תרצט
op 17 Juni 1939.
M. BISTRITZKY. 815
S. BISTRITZKY-LAGOVIER.
Rotterdam, Beatrijsstraat 67.
Receptie van 2½—5 uur.

Woensdag 27 Siwan 5699 (14 Juni 1939), hopen onze lieve Ouders, Behuwd- en Grootouders, 821
SAM. J. VAN ZUIDEN
en
B. VAN ZUIDEN—STERN,
hun **Gouden Huwelijksfeest** te herdenken.
Uit aller naam,
B. VAN ZUIDEN.
Hoogeveen, Hoofdstraat 62.
Receptie van 3—5 uur in Hôtel Homan.

Heden overleed tot onze diepe droefheid, onze innig geliefde Zuster en Tante, 825
LENA KROST,
in den ouderdom van 66 jaar.
Uit aller naam,
Wed. G. VAN GELDER—KROST.
4 Juni 1939.
Amsterdam, 17 Siwan 5699.
Geen Rouwbeklag.

Heden overleed onze lieve Zuster, Behuwdzuster en Tante,
SARA VAN CAMPEN,
Weduwe van
LOUIS WIJZENBEEK,
in den ouderdom van 77 jaar.
Uit aller naam,
RACHEL VAN CAMPEN.
Amsterdam, 3 Juni 1939. 944
Geen rouwbeklag.

Plotseling overleed Vrijdag 2 Juni, onze geachte Pensiongast, Mevrouw 942
V. DIAMANT—DE PAAUW.
F. FRANKENHUIS
en Huisgenoten.

Heden overleed onze lieve Moeder, Zuster, Behuwd-, Groot- en Overgrootmoeder,
Mevrouw
F. DE VRIES—LELIE.
Uit aller naam,
LOUIS DE VRIES.
Amsterdam, 7 Juni 1939.
Cilliersstraat 4. 971
Begrafenis Vrijdag 10 uur, vanaf N. Kerkstraat 127 naar Muiderberg.
Geen bezoek.

Eenige en algem. kennisgeving.
Heden trof mij een zware slag door het plotseling overlijden van mijn innig geliefde Vrouw,
JANSJE KORNALIJNSLIJPER—SCHUIT,
in den nog jongen leeftijd van 32 jaar.
Zij, die haar gekend hebben, kunnen beseffen, dat deze slag voor mij onvergetelijk is.
Haar liefhebbende Man,
M. KORNALIJNSLIJPER.
8 Juni 1939.
Enkhuizen, 21 Siwan 5699.
Begrafenis Vrijdag te 12½ uur, vanaf N. Kerkstraat 127 naar Diemen. 954

Heden trof ons een gevoelige slag door het plotseling overlijden van onze zeer beminde Dochter, 955
JANSJE KORNALIJNSLIJPER—SCHUIT,
in den nog zoo jongen leeftijd van bijna 32 jaar.
Dit verlies zal voor ons onvergetelijk zijn.
Haar diep bedroefde Ouders:
S. VAN FURTH.
R. VAN FURTH—GANS.
Amsterdam, Hunzestraat 109.

Heden overleed plotseling onze geliefde Zuster en Schoonzuster, 956
JANSJE KORNALIJNSLIJPER—SCHUIT,
in den jongen leeftijd van bijna 32 jaar.
Dat zij ruste in vrede. Haar nagedachtenis zal altijd bij ons in herinnering blijven.
L. VAN FURTH.
S. v. d. WOUDE.

Heden trof mij een zware slag door het plotseling overlijden van mijn lieve Tante, 957
JANSJE KORNALIJNSLIJPER—SCHUIT,
in den leeftijd van 32 jaar.
Haar liefhebbend Nichtje:
MARIETJE COHEN.
Amsterdam, 8 Juni 1939.

Eenige en algem. kennisgeving.
Heden trof mij een zware slag door het plotseling overlijden te berichten van onze lieve Nicht, 958
JANSJE KORNALIJNSLIJPER—SCHUIT,
in den nog zoo jongen leeftijd van 32 jaar.
Zij, die onze omgang gekend hebben, kunnen beseffen, dat deze slag voor ons onvergetelijk is.
I. BONN.
B. BONN—GANS.
BERNARD BONN.
HERMAN BONN.
Scheveningen,
Harstenhoekweg 91.

5 Juni overleed onze lieve Man, Zwager en Oom, 972
JOËL TURK.
Uit aller naam,
V. TURK—HOFFMANN.

Tot onze diepe droefheid, overleed plotseling, in den ouderdom van 59 jaren, onze lieve Vrouw, Moeder, Behuwd- en Grootmoeder, 834
K. WOLFF—COHEN.
Uit aller naam,
M. WOLFF.
Winschoten, 16 Siwan 5699. 3 Juni 1939.
Joh. Modastraat 1.

Tot onze groote droefheid overleed plotseling, onze lieve Zuster, Behuwdzuster en Tante,
K. WOLFF—COHEN.
16 Siwan 5699 - 3 Juni 1939.
Den Haag: 835
Mevr. F. COHEN—FRANK.
Fam. E. WOLFF—COHEN.
Amsterdam:
Fam. S. v. d. KAARS.
Groningen:
Mevr. R. COHEN-BOUTELJE.
Winschoten:
Fam. S. v. STRIEN—COHEN.
Fam. A. SALOMONS-COHEN.
Emmen:
Fam. J. JAKOBS—COHEN.

Heden overleed onze geliefde Schoonzuster en Tante, 920
K. WOLFF——COHEN.
Winschoten, 16 Siwan 5699.
Den Haag:
Fam. WOLFF—APTROOT.
Meppel:
J. J. WOLFF.
Zwolle:
Fam. DE JONG WOLFF.
Fam. WOLFF-DANNEBOOM.
Nijmegen:
FR. WOLFF.
Fam. WOLFF—COHEN.
Amsterdam:
Fam. v. PRAAG—WOLFF.

Heden overleed, diep betreurd door ons allen, in den ouderdom van 55 jaar, onze lieve Moeder, Behuwd- en Grootmoeder, Zuster en Tante, 945
SIENTJE HAKKER,
Weduwe van
ARTHUR MAHLER.
Uit aller naam,
PH. MAHLER.
Den Haag, 7 Juni 1939.
Hofwijckplein 40.
De begrafenis zal plaats vinden Vrijdag te 10 uur, vanaf R.K. Ziekenhuis Westeinde, naar Isr. Begraafplaats Wassenaar.

Heden overleed onze geliefde Moeder, Behuwd-, Groot- en Overgrootmoeder, 933
VROUKE VAN COEVORDEN,
weduwe van SIMON KOEKOEK
in den ouderdom van 80 jaar.
Amsterdam:
E. KOEKOEK en Echtgenoote.
Rotterdam:
E. BREMER en Echtgenoot.
L. KOEKOEK en Echtgenoote.
Den Haag:
B. KOEKOEK en Echtgenoote.
Rotterdam:
M. BREMER en Echtgenoot.
S. KOEKOEK en Echtgenoote.
R'dam, 4 Juni '39, 17 Siwan '99

Heden overleed, tot onze droefheid, onze geliefde Vader, Behuwd- en Grootvader, 930
ABRAHAM LEMAN,
Wedn. van BETJE DAVIDSON,
in den ouderdom van ruim 75 jaar.
Uit aller naam,
M. LEMAN.
Balkbrug, 3 Juni.

Voor de belangstelling ondervonden bij het overlijden van onze lieve Echtgenoote, Moeder, Behuwdmoeder, Zuster, Behuwdzuster en Tante, 968
HENDRINA DE VRIES-POLAK,
betuigen wij hierbij onzen hartelijken dank.
Uit aller naam,
H. B. DE VRIES.
Amsterdam, 8 Juni 1939.

Voor de deelneming, mij betoond bij het overlijden van mijn lieven Man, den Heer 833
BENJAMIN MEIJER,
betuig ik mijn hartelijken dank.
Wed. R. MEIJER—COHEN.
Oude-Pekela, Ericastraat 466.

Voor de vele blijken van deelneming bij het overlijden van onze geliefde Moeder, Behuwd- en Grootmoeder, Mevrouw Wed. S. v. STRATEN—KALKER, betuigen wij onzen hartelijken dank. Uit aller naam,
Rotterdam. H. v. STRATEN.

Voor de deelneming ontvangen bij het overlijden van onze geliefde Zuster en Schoonzuster, Mevrouw S. VAN STRATEN—KALKER, betuigen wij onzen dank. 960
Rotterdam. R. KALKER.

NV. RUSTHUIS PARKZICHT
TENIERSSTRAAT 4
B.H. MUSEUMPLEIN TEL. 22887 AMSTERDAM (Z)
TEHUIS VOOR BEJAARDE DAMES EN HEEREN.
RUSTIGE OMGEVING. DESKUNDIGE VERPLEGING. AFZ. APARTEMENTEN MOD. COMFORT. STRENG RITUEEL.
DIR. I. HES
932

GEZICHTSHAREN
volgens nieuwste methode
VOORGOED VERWIJDERD.
860 Geen litteekens.
Behandeling vanaf *f* 1.—.
Pédicure - Massage - Hoogtezon.
I.V.E.O. — AMSTELLAAN 38
bij Berlagebrug. TEL. 91614.
AFWEZIG VAN 10 TOT 20 JUNI

GRASKAAS
DE BESTE O.R.T.
831
Fa. S. SEYFFERS
GOUDA-TELEFOON 3456
VRAAGT PRIJS!

ZOMERTIJD - IJSTIJD
SAL TROMPETTER Banketbakker O.R.T. Weteringschans 179 **Tel. 35450**
OOK VOOR SUIKERZIEKEN 947

JOSA ELECTRA
UW ELECTRICIEN
JOSEPHS & SABATZKY 910
Telefoon 92796
AMSTERDAM-Z. - BIESBOSCHSTRAAT 44

JAAP BIJL heeft aangekocht een partij van de beste kwaliteit twee- en éénpersoons
OPKLAPBEDDEN
962
met ombouw, tweepersoons compleet . . . . . **f 20-**
Alleen in geb. „Diligentia"
Waterlooplein 109 Tel. 44785
Ook vele andere goederen — Zondags geopend

A. J. BARTELS Vleeschhouwerij en Fijne Vleeschwaren en GEVOGELTE O. R. T.
JACOB OBRECHTSTRAAT 27 - TELEF. 27051
HET EENIGE AANGEWEZEN ADRES ONDER TOEZ. v.h. AMSTERD. RABBINAAT VOOR 'T CONCERTGEBOUW- en APOLLOKWARTIER
GROOTE RUNDERTONGEN (versch of gepekeld) vanaf f 2.50
KALFSTONGEN f 1.25. UITGESNEDEN PEKELTONG 40 ct. p. ons
974

DOOR ONTRUIMING
DER PERCEELEN
Koningsstraat 46-48
en daardoor ontstaan plaatsgebrek zijn wij genoodzaakt tegen
bijzonder lage prijzen
te verkoopen. 975

Madepolam D.-hemden geborduurd	29 ct.
Dames japonnen	49 ct.
Heeren overhemden	49 ct.
Interl. heerenhemden en pantalons	24 ct.
Kinder jurken	19 ct.
12 els kamermatten	79 ct.
12 els holtap-karpetten	4.49
Handweefstof 120 c.m. breed	24 ct.
Etamine voor gordijnen	6 ct.
Beuken tuinstoelen	49 ct.

BOVENDIEN 15% EXTRA KORTING
OP ALLE ANDERE ARTIKELEN
Manufacturen-, Meubel-, Bedden- en Tapijtmagazijnen
N.V. v/h Wed. S. M. Asser Sr.
Koningsstraat 42-44
ZONDAGS TOT 6 UUR GEOPEND
Zaterdags den geheelen dag gesloten

Heeft U iets te repareeren aan Uurwerken of Sieraden etc.?
BEL OP 94696
K. SAMUEL
GEULSTRAAT 5
bij de Maasstraat
Gedipl. Horlogemaker. **Billijk en 1 j. gar.**
912

SCHADCHEN
Mevr. SEELIG, Argonautenstr. 90 A'dam-Z. Spr.uur 4-8. Tel. 94679.
Tallooze huwelijken werden door ons tot stand gebracht. 961

Kaufm., 33 J., Mitinhab, einer hiesigen Firma, wünscht gutaussehend J. Dame zw. **Heirat.** ken. zulernen Verm. erw. aber nicht bedingung. Br. A 132, b. v. d. b.

Isr. handelsm,, middelb. leeft., m. goede zakenkennis, **z. kennism.** m. Friesch of Gron. meisje v. 53 à 55 j., v. gezell. gelukkig samenleven. Br. A 125, bur. v. d. bl.

Juffr. uit kleine plaats, 38 j., niet onbemiddeld, **zoekt kennism.** met Heer met vaste positie of goede zaak. Br. A 121, bur. v. d. blad.

2 Duitschers, 30 j., **zoeken kennism.** m. besch. meisjes tot 26 j., om **huwelijk aan te gaan** en event. gezam. emigratie. Br. m. photo, welke teruggez. worden, A 123, bureau v. d. blad. Geheimh. verz.

Serieuse SCHADCHEN gevr.
Relatie goede kringen. Br. letter M. B., MAX R. NUNES, A'dam.

HUWELIJK
Voor mijn vriendin, kn. versch., eigen zaak drijvende, ± 35 j., zoek ik **PASSENDE PARTIJ.** Alleen op serieuse aanbiedingen zal gereflecteerd worden. Br. A 143, bvdb.

Liberaal Meisje, 21 jaar, **ZOEKT**
nette Vriendin
Brieven onder A 126, bur. v. d. bl.

Orth. eenvoudig meisje **vraagt dito VRIENDIN,**
om vacantie door te brengen, leeftijd ± 20 jaar. Br. A 140, b.v.d.b.

Te huur op zeer drukken winkelstand, **MODERN WINKELHUIS, Camperstraat 38.** Dagel. te bezichtigen van 11—1 uur. 927

TE HUUR 934
Moderne nieuwgeb. woning
2e étage, **St. Anth. Breestraat 62,** bev. 3 kamers, keuken, badk. met ingeb. bad. Huur *f* 34.— p. mnd. Te bevr. Telef. 51852 en 51972.

Ritueel Rusthuis
heeft een plaats voor Dame vrij. Brieven A 135, bureau van dit bl.

Voor jongen v. 9 j., **VACANTIEVERBLIJF aan zee gez.,** waar meerdere jongens van denzelfden leeftijd zijn. Br. A 136, b. v. d. b.

In **Scheveningen** of **Zandvoort z.** jong echtp. met 1½-j. kind, direct voor de zomermaanden, 1½ of 2 **gemeub. kamers** met keuken of kookgelegenh., in rustige omg. Br. m. prijsopg. no. A 128, b. v. d. b.

Frissche **KAMER AANGEBODEN** voor pers., b.b.h.h., z. pension, gelegen aan lijn 8 of 25, Tel. aanw. Brieven onder A 139, bur. v. d. bl.

Hilversum
aangeboden gemeub. kamers met gebr. keuken, in prachtig gelegen halve villa. Br. A 134, b. v. d. b.

Scheveningen
In modern rustig kl. heerenhuis, vl. bij zee, duin en bosch, goede tram-, bus- en treinverb., **aangeb.** mooie mod. **Zit-Slaapk.,** 1 of 2 p. En 2-pers. gr. slaapk. m. k. en w. water, bad en tel. Br. A 133, bvdb.

Een gezelllig **TEHUIS GEZOCHT** door eenzaam lib. Heer (vijftiger), niet in staat veel te betalen. Bij Wed. of Dame alleen, wien het meer te doen is om gezelschap dan winst. Br. A 137, b. v. d. b.

Pension aangeboden
voor jongens, om in de boerderij te worden opgeleid. Billijke prijs. Br. onder lett. R. 10, Correspondentschap „De Graafschapbode", Zutfen. 931

Den Haag
Voor de zomerm. of voor vast pr. **RIT. PENSION AANGEBODEN,** gr. fr. zit-slaapk. m. mod. comf., nabij tram naar Scheveningen. Br. onder A 129, bur. v. d. blad.

Juffr. zoekt, tegen betaling, **opname** (hier of elders) in kl. gezin of tehuis voor dames. Bereid behulpz. te zijn in huish. Br. Maastrichtschestr. 86, Scheveningen.

Huishoudster, Duitsche, **zoekt zelfstand. betrekk.,** perf. in alle huis. bezigh., goed kunn. koken, pr. getuigen, liefst bij Heer of Dame. Br. J. 69, Bkh. VIS, Rijnstr. 12. 977

Tsjecho-Slov. Jodin, 36 j., uitst. kokin en alle huis. werkz. verr., bij alleenstaand Heer of Dame of huisdame in gez. Br. A 124, bvdb.

P. & C. kondigt aan...
Een moole, warme zomer. Onze zomerkleeding is daarom onontbeerlijk! Echte zomersche tinten. Elegante coupe. In luchtige garbicords en fresco's.
Van **16.50** tot **44.-**
In de bekende P.&C. Kwaliteiten
P&C beter, dus goedkoper
Bijna 70 jaar en nog steeds aan de spitse!
PEEK & CLOPPENBURG
OP DEN DAM - AMSTERDAM
906

Besch. Juffr. **z. betrekking** in kl. gezin, v. alle huish. bezigh., liefst bij enkele heer of dame. Br. 311, Bkh. Onderwijzer, Hunzestraat 23 970

„DE JOODSCHE INVALIDE" **vraagt** voor direct een flink
dagmeisje
Aanmeld. 's avonds tusschen 8—9 uur, Weesperplein 1. 978

BIEDT ZICH AAN (Dame) **HUISHOUDSTER** geheel zelfstandig, met of zonder hulp, pr. refer. Br. A 138, b.v.d.b.

Gedipl. kinderverzorgster
(orthodox) **biedt zich aan** voor de zomermaanden. Br. A 131 b.v.d.b.

HUISHOUDSTER biedt zich aan, Duitsche, Wed., 40 j., uit goede familie. Brieven JACOBS, Waverstraat 101 1, Amsterdam-Z. 979

Joodsche Zee- en Bosch kolonie te Wijk a. Zee
vraagt per 1 Juli of later prima
kookster
Salaris *f* 50.— p. m. Br. A 142, bureau van dit blad.

BESCH. JUFFR. zoekt betrekk. in huish. bij Dame of Heer. Pr. refer. Br. BMS 85, Advert.-Bur. SLAGTER, Rotterdam. 959

Compagnon gevr. voor Tech. Vak.
In **Nederl.-Indië, Java,** gezonde streek, vele jaren gevestigd, met groote vooruitzichten, zeer gesch. voor jongen man met werklust, event. een emigrant. Steller dezer (momenteel in Amsterdam) is genegen voor eenige jaren wegens hoogen leeftijd, zich terug te trekken. Benoodigd kapitaal 20 mille. Brieven A 144, bur. van dit blad.

GEVRAAGD TER OVERNAME
סוכה
in goeden staat. Br. A 145, b.v.d.b.

Na onze Groote Demonstratie van Mei 1939 op het voorm. Wereld-Jamboree-terrein hebben wij weder af te geven: Gloednieuwe
KAMPEERTENTEN
voor 1/3 van de prijs
(iets smoezelig) volle garantie, courante maten. Tenten en zeilfabriek „The Indiana", Haarlem, Zijlweg 111; Rotterdam: Coolsingel 85; Utrecht: Moreelsepark 1 voorm. Hoofdgeb. der N.S. 928

Reiziger, 25 jaar, **wenscht van betrekking te veranderen.** Manufacturen-, Confectie- of Bedrijfskleedingbranche, in bezit van rijbewijs. Prima getuigschriften en referenties. Br. A 130, b. v. d. bl.

FEINES LEDERWAREN GESCHÄFT zu verkaufen in A'dam. Kan in Deutschland bezahlt werden. 12500.— Mk. Br. M. A., MAX R. NUNES, Amsterdam. 981

English Lessons
Business Correspond., für Schule und Emigrat, erteilt billigst junge Lehrkraft. Br. A 127, b. v. d. bl.

Voor direct **gevraagd** een 967
bakkersbediende
bij A. COHEN, Elisabethstr. 17-19 Utrecht.

EMIGRATIE
NAAR BOLIVIA. 965
Inl. no. 589, Advert. Bureau DIE HAGHE, Plein 11, Den Haag.

TE HUUR **groote en kleine ZALEN voor div. doeleinden in** 854
HET AMSTERDAMSCHE SCHAAKHUIS
Plant. Franschelaan 14. Inlichtingen Telefoon 50192

WEGENS UITBREIDING GROSSIERSBEDRIJF
Jong actief persoon gevraagd
die zich financieel wil interesseeren. Brieven A 141, bur. v. d. blad.

Personen, die bereid zijn tegen vergoeding **MINDERJARIGEN** (event. ook jeugdige kinderen) **IN HUN GEZIN OP TE NEMEN,** dienen zich uitsluitend **schriftelijk** te wenden tot het Secretariaat der Ver. van Joodsche Gezinsvoogden, Cilliersstraat 6, Amsterdam-Oost. 823
Beslist geen persoonlijk bezoek.

IN JEDES JUEDISCHE HAUS
möge daher Aufnahme finden die
ABBILDUNG DER GRABSTAETTEN
teurer Verblichener. Unsere Weltorganisation „MASKIR" vermittelt fachmännische photographische Abbildung jeder gewünschten Grabstätte. Zuschriften unter A 122, Exped. dieses Blattes.

Het bestuur der **Bouwvereeniging MISCHKENOTH ISRAEL te 's-GRAVENHAGE** roept sollicitanten, beneden den leeftijd van 35 jaar, op voor de betrekking van 926
OPZICHTER
Sollicitaties, met bijvoeging van getuigschriften en behaalde **diploma's** in het **timmervak,** te richten vóór 1 Juli a.s. aan den secretaris: M. SPEIJER, Rijnboomstraat 98, 's-Gravenhage.
Bezoek alléén na uitnoodiging.

GRAND-HOTEL ZANDVOORT
TEL. 2503 — TEL. 2564
VOORNAAMSTE HOTEL TER PLAATSE
Onmiddellijk aan zee gelegen - Alle modern comfort
Pension vanaf fl. 4.50 per dag 916

HOTEL HIEGENTLICH O.R.T
Nw. Hoogstraat 9-13, Amsterdam-C.
ZANDVOORT Zeestraat 36-38 Speciale Voorseizoenprijzen.
Prima Diners vanaf **75ct.** 885

Huize SAMAS Valeriusplein 18, Amsterdam-Z. Tel. 90431 - O.R.C. - Het adres voor Uw Feesten - Kamers disp.
863

AMSTERDAM Restaurant O.R.T. **CONTENT** UTRECHTSCHESTR. 44, Tel. 36283 Diners vanaf f 1.- Fijne Vleeschwaren en belegde Broodjes
886

PENSION WERTHEIM Rafaelplein 36 - A'dam-Z. Tel.95485, Onder toezicht van R.E.O.R. heeft kamers disponibel. Tevens gelegenheid te dineeren 941

GLASER, ARNHEM Zijpend.weg 43-53a over Sonsbeek
Pens. Rest. R. E. O. R. VRAAGT ONZE VOORSEIZOENPRIJZEN - Telef. 22427
872

BERGEN N.-H. Pension SOHLBERG, str. rit. Geopend v.af 1 Juli, KAREL DE GROOTELAAN 42
REOR inl. Dan. Willinkplein 33, Tel. 23522, Amsterdam-Z.
909

BERGEN N.-H. WOUD EN DUIN 't nieuwste Joodsche Pension gelegen op 't mooiste gedeelte (1 min. van Bus en Tram, BREELAAN 46, Telef. Alkmaar 3187). Het geheele jaar geopend. 871

BUSSUM PENSION BLIJDENHOF Telefoon 6244
Zr. A. G. DE MESQUITA. O.R.T. SCHWERINLAAN 7.
889

PENSION M. LANGER-BRANDON
KARBOUWSTR. 29 - BUSSUM
heeft nog EENIGE KAMERS disponibel. Alle comfort.
Dicht bij bushalte. - TEL. 7436.
969

RUSTHUIS „RUBENS" O.R.T.
Van Ostadelaan 74, Telef. 5146
NAARDEN—BUSSUM
Pension - Billijke condities
899 Zr. RUBENS

DIEREN 953
Prima כשר Pension aangeboden in boschr. omg. Kam. m. str. w. J. LEVIE, Spankerscheweg 33.

868 **BERGEN N.H.**
Bezoekt het van ouds bekende PENSION
„DE REIGERSHOEK"
Prima keuken. - Gelegenheid tot Dineren. - Het geh. jaar geopend.
TEL. 2477. H. MELKMAN.

BUSSUM - GANS PENSION REST. KR. ENGLAAN 9 O.R.T. naast de Synag. Kamers m. stroomend water
Voor tijdelijk en permanent verblijf - Lage prijzen
820

PENSION HERZ DINXPERLO
Rustige ligging in gr. tuin, goede keuken, str. water, bij strandbad.
829

DRUKKER, HILVERSUM Pens. Rest. ond. Rabb. Toez.
MAURITSLAAN 26-28 - TELEFOON 5813 881
Koud- en warm stroomend water op alle kamers.

HILVERSUM MOOI GOOI COHEN VAN CREVELD O.R.T. Pension-Restaurant - KONINGSSTR. 23 - Tel. 9563 Alle kamers stroomend water — Groote tuin
964 SPECIALE CONDITIES VOOR GEZELSCHAPPEN

LOCHEM Pension S. HEILBRON, Nw.weg 6 Zonnige kamers, stroomend water, mooie tuin, goede keuken, R.E.O.R.
915

MAASTRICHT GRAND HOTEL WILHELMINA (R.E.O.R.) WILHELMINASINGEL 73
914 Telefoon 3213 Lage prijzen

NUNSPEET 15 JUNI OPENING van het ritueele pension **„VILLA VOORBOSCH"**
Dr. MOLIJNLAAN 50 — NUNSPEET
Alle kamers stroomend water, badkamer, prachtige tuin, eigen bosch.
90 Aanbevelend, Mevr. S. VECHT—LEVIE.

SCHEVENINGEN כשר PENSION BON - Harstenhoekweg 91 Telef. 556488 - Str. water - Prima keuken Reserveert tijdig kamers. 874

SCHEVENINGEN ASSER GOUDSMIT R.E.O.R. Pension Renbaanstraat 2
UITZICHT OP ZEE 921 KAMERS MET STROOMEND WATER

SCHEVENINGEN E. PARFUMEUR - STEVINSTRAAT 62 TELEFOON 554193. Comestibles, Fijne Vleeschwaren. Gelegenheid voor dineeren. Uitzending v. diners.
956

VALKENBURG (L.) PENSION GOTTSCHALK, eenig ritueel pension ter plaatse - Tot 1 Juli voorjaarsprijzen — OUD VALKENBURGERWEG B 33a
913

WASSENAAR Rustoord en Pension HUIZE „KLIM-OP" RAADHUISLAAN 4 . TELEF. 710425
858 Modern comfort — Ritueele keuken
Directrice M. FRENK, Oud-Hoofdzuster Isr. Ziekenhuis Rotterdam.

כשר 983
100 Meter vanaf Strand is in ZANDVOORT
Hotel-Pension BIER - O.R.T.
Dr. Metzgerstraat 84 gevestigd. Schitterende kamers. Uitstekende verzorging. — Restaurant.

HOTEL NOORDZEE O.R.T. SCHEVENINGEN
• Centrale verwarming. Stroomend koud en warm water. Telef. 551631
879

SCHEVENINGEN Pens. GOSLER-DE JONGH Arnhemschestr. 20e, h. Gentschestr.
Op alle kamers str. water — Gelegenheid tot dineeren — R.E.O.R.
878

RITUEELE PRIVÊ-REIZEN
ZOMERVACANTIE 1939
(geen gezelschapsreizen)
UITSLUITEND onze Cliënten profiteeren van SPECIALE PRIJZEN, volgens overeenkomst met de RITUEELE HOTELS in:

ZWITSERLAND	BELGIE
Arosa	Spa
Engelberg	Middelkerke
Grindelwald	LUXEMBURG
Interlaken	Mondorf
Kandersteg	FRANKRIJK
Lenzerheide	Menton
Locarno	Vichy
Lugano	ENGELAND
Luzern	Londen
Schuls-Tarasp	Torquay
St. Moritz	

VRAAGT GRATIS TOEZENDING ONZER BROCHURE:
PASSAGE- EN REISBUREAU J. WOLFF
„AMERICAN LLOYD"
SINGEL 419, AMSTERDAM-C. - TEL. 44587
938 (tusschen Heiligeweg en Spui)
ZATERDAG GESLOTEN - ZONDAG GEOPEND VAN 9-1

ZANDVOORT-BAD SOESTER
875 HOTEL, PENSION-RESTAURANT
Zeestraat 62-64 - Telefoon 2576
f 3.- PER DAG TOT 14 JULI
1 MINUUT VAN ZEE, DUIN EN SPOOR

ZANDVOORT Kinderpension ZEE EN DUIN O.R.T. Modern geinstalleerd
Tel. 2388 - Dr. JOH. METZGERSTRAAT 82. M. FRANK
873

Familie Hotel Pension „Favauge" O.R.T.
BOULEV. DE FAVAUGE 25-26 - ZANDVOORT - Tel. 2704
ZANDVOORT, DE IDEALE BADPLAATS. 966
„FAUVAUGE", HET IDEALE FAMILIE-PENSION.
In voorseizoen volledig pension vanaf f 4.— per dag, per persoon.

ZANDVOORT - L. STREEP
Hotel, Pens., Restaur. Zeestraat 60, Tel. 2899
f 3.- per dag tot 14 Juli 908

KINDERPENSION VILLA BEP
KOSTVERLORENSTRAAT 68, ZANDVOORT - Telefoon AMSTERDAM, 52835
Dir.: Zr. S. v.d. GLAS-FRANK. 869 Prospectus op aanvraag

ZANDVOORT PENSION BRAUN
Dr. METZGERSTRAAT 39, Tel. 2729. — Bekende prima keuken. Gelegenheid voor Lunch en Diner. Matige prijzen.
907

Hotel **„Groot-Badhuis" Zandvoort**
• Nieuwe Directie
• Nieuwe Exploitatie
TELEFOON 2141
„NORMANDIE" BAR-DANCING. Uniek aan onze kust
WILLY ROCKIN ET SON ORCHESTRE
JOE LODZKY, Entraineur-Conférencier de l'Hotel des Indes La Haye.
Bijzonder gesoigneerde keuken o.l.v. Ex-Chef de Cuisine Maison Anjema, La Haye.
LUXE BAD. GARAGE. TERRASSEN, etc.
11 JUNI A.S., 8.15 UUR
Palmenzaal: „Ein Walzertraum" door het Nederl. Operette Gezelschap m.m.v. leden der Haarlemsche Orkestvereeniging.
Entrée: f 1.—, f 1.25, f 1.50, excl. Gem. Bel.
923 S. W. KUCHLIN, Dir.

ANTWERPEN REST. DELICIA - O.R.T. PELIKAANSTR. 92, n. d. Diamantbeurzen
Eenig modern ing. Holl. Rest. te Antwerpen. - Eig. H. LAKMAKER.
877

Joodsch Kindertehuis
KANDERSTEG
Berner Oberland. 1200 M. boven zee. Het beste voor rust en vacantie. Prima Holl. referenties. Tel. 76. LEOPOLD KEMPLER.
853

ZWITSERLAND CHALET SÉVIGNÉ Champéry (1050 M.) Valais
Vacantiën in de bergen van Juni tot October. Voor jonge meisjes. Gelegenheid voor Lessen en Sport. Uitgestrekt terrein schitterend gelegen. Refer. de Dames M. BLOCH, Officier d'Académie et de l'Instruction. Publique en B. BLOCH.
843

GRINDELWALD (ZWITSERLAND)
Hotel Silberhorn כשר
Huis met modern comfort en 1e kl. verzorging tegen bill. prijzen
837

Men lette er op, dat in deze rubriek ook niet-Joodsche Hotels voorkomen, die evenwel voor logies uitstekend zijn.

Mansfield College
47 CROMWELL ROAD, BRIGHTON, ENGELAND
Gezellige Zomervacantie voor Meisjes
TENNIS ZWEMMEN DANSEN
Hollandsche referenties. Prosp. op aanvraag verkrijgbaar.
887

INTERLAKEN Berner Oberland
Hôtel de la Paix
De meest geschikte plaats voor Uw VACANTIE.
Alle comfort. Prima keuken
Tel. 428 Eigen. CH. SCHLEICHKORN
849

PENSIONAAT
for students and Children from the age of 13 and upwards. Principal: Mr. M. MUNK, orthod. Education.
LONDON N.W. 6 Hampstead, 3 Parsifal Road, telef. Hampstead 1001

Streng כשר **BLANKENBERG (België)**
Hotel SILBERSTEIN, DIJK 140, Tel. 41608 en 41609
Schoonste ligging aan zee, verzorgde Holl. keuken O.R.T., goede ref., alle kamers met stroomend k. en w. water, badk.
904

GERRIT BEEM - BRUSSEL voorheen te Antwerpen
RESTAURANT onder Rabbinaal Toezicht - Prima Holl. Keuken
RUE St. MICHEL 13, b.d. Place de Brouckère
851

KNOCKE - ZOUTE (BELGIE)
PENSION SILBERSTEIN — TEL. 62555 — O. R. T.
Direct aan de Dijk. Alle kamers met stroomend k. en w. water, badk. 830 Hollandsche keuken.
850

KNOCKE-ZOUTE (België)
כשר
Tel. 61405, Grand Hotel DU PHARE, Tel. 61405. Eig. Spira O.R.T. Machasike Hadas. Het mooiste Joodsche Hotel-Rest. aan de kust, alle mod. comf. 100 kamers, vlak bij zee. Voor Juni spec. laag tarief. Vooruitbestelling gewenscht.
939

Naar MIDDELKERKE bij Ostende
Stuurt U natuurlijk Uw kinderen met de vacantie bij
Mevr. G. Birnbaum-Lang, Avenue Leopold 27, Tel. 70339
GEZELLIG EN GEZOND. MODERN GEINSTALLEERD.
Onder toezicht van I.V.R.I. en R.E.O.R. 25 kamers met uitzicht op zee, str. k. en w. water. Lift. Gymnastiek-, Ping-pong- en Leeszaal. Bad- en Douchekamers. Solarium. - Gelegenheid voor Lunch en Diner.

BAD MONDORF, LUXEMBURG
כשר
HOTEL HEMMENDINGER, Onder Rabbinaal Toezicht.
Dezelfde kuur als in Karlsbad en Mariënbad. Eerste klas Hotel. Mod. comfort. Lift. Voor- en naseizoen prijsreductie.
876

SPA כשר Hotel Rest. BLOCH
Casteel Clementine - RUE CH. HAUSTER 2-4-6, - Telef. 418-852
Onder toezicht van het orth. Rabbinaat te Antwerpen.
Bekend als best Joodsch Hotel ter plaatse. Alle kamers van nieuwste comfort voorzien; salons, leeszaal, Bridge-club, groot Park. - 1e Rang bekende beste Holl. keuken. Zeer accurate bediening. Garage gratis.
838

SPA Park Hotel Eden
onder Toezicht van het Orth. Rabbinaat te Antwerpen
Eigenaar CH. COHN, Telefoon 261
Hollandsche keuken. Mooiste Joodsche Hotel ter plaatse met eigen park en bosch 30.000 M² Alle kamers zijn volgens modern comfort ingericht. open en overdekte terrassen. Conversatiezalen en eetzalen zijn midden in het park gelegen. Vlak bij Badinrichting, Bronnen en Casino. 905

Als U New-York World's Fair bezoekt, bezoekt dan:
POLIACOFF'S STRICTLY כשר RESTAURANT
121 W. 45 str. - Telef. ME 3-8782
Matige prijzen! Zaalinstallatie garandeert U heerlijke temperatuur

כשר Hotel DOLDENHORN. Het mooist gelegen Joodsche Hotel in Zwitserland in de ideale badplaats, 16.000 M². park, bosch en weide. Mod. comf. Conversatie. Voortreffelijke keuken v. elk dieet, matige prijzen. Directe treinverbindingen. Prospectus op aanvr. - Aanbev., PUGATSCH, Eig.
43

EEN KEUR VAN STRENG RITUEELE REIZEN!

PARIJS	6 dagen, per luxe autocar, met bezoek aan Versailles en Malmaison	f 49.75
PARIJS	8 dagen, 2e klas D-trein, met bezoek aan Versailles, Malmaison en Fontainebleau	f 65.—
PARIJS	5 dagen, populaire treinreis 7 t/m 11 Augustus, met bezoek aan Versailles	f 37.50
ZWITSERLAND	met standplaats St. Moritz 10 dagen. Per trein tot Bazel en terug. Verder per luxe autocar	f 113.—
ZWITSERLAND	met standplaats Interlaken 10 dagen, geheel p. luxe autocar	f 98.—
LONDEN	6 dagen	f 80.—
LUXEMBURG	6 dagen, p. luxe autocar	f 55.—
WATERTENTOONSTELLING LUIK	3 dagen, met bezoek aan Brussel, per luxe autocar	f 28.50
BRUSSEL	2 dagen, met bezoek aan Antwerpen, per luxe autocar	f 17.50

In totaal schrijven wij 55 reizen uit voor dit zomerseizoen.
Onze eerste reis naar Parijs in dit seizoen gaat Maandag a.s. detinitief door
VRAAGT ONS PROSPECTUS aan, wij zenden het U gaarne geheel gratis.
N.J.W.-Reisbureau
AMSTEL 47 - TELEF. 41380 (NA 7 UUR 52657)
Wij organiseeren op verzoek een jeugdreis naar Luxemburg met bezoek aan de Watertentoonstelling te Luik

Uit den moppenhoek

WIJ kregen dezer dagen weer eens onzen ouden vriend „De Controleur" in handen. Er stond o.a. een groot artikel in over een revisionistisch bulletin, dat onlangs uitgegeven is en dat mededeelingen bevat omtrent de militaire kracht van de Jisjoew in Erets Jisroeïl, speciaal in verband met het optreden van de revisionisten aldaar. Wij citeeren het slot van het artikel.

„Niet uit te maken is, wat in deze opgaven van het bulletin, b.v. over de getalsterkte van het Joodsche leger juist en wat slechts dikdoenerij is."

Accoord, laten wij dat als een niet uitgemaakte zaak beschouwen.

„Veel belangrijker is de vaststelling van de georganiseerde Joodsche terreuractie en de wil van de revisionistische Joden om met brutaal wapengeweld ten strijde te trekken, met het doel om te krijgen, wat hun tot heden steeds is geweigerd. Geen wonder, dat de Arabieren ieder Engelsch plan moeten verwerpen, dat de oprichting van een Arabischen staat afhankelijk maakt van „een goede verstandhouding met de Joden."

Zoo is het; de houding der Joden komt nu wel in een schrille tegenstelling te staan tot b.v. die van Duitschland, dat er nooit of te nimmer aan gedacht heeft met brutaal wapengeweld ten strijde te willen trekken om zoo te krijgen, wat het tot dusver steeds geweigerd was. Evenzoo is de tegenstelling fel ten opzichte van de houding der Arabieren, die nooit een terreuractie hebben georganiseerd en die het begrip „wapen" alleen passief, als slachtoffer kennen. Is het niet héél onvoorzichtig van de revisionisten, zulke compromitteerende mededeelingen te doen? Hier volgt de meening van den „Controleur".

„Zou dit bulletin weer niet een van de typisch Joodsche onvoorzichtigheden zijn, waarmede zij alles in de wereld plegen te verraden, wat zij tientallen jaren lang hebben trachten geheim te houden."

En wanneer wij dan juist Nederland willen feliciteeren met het bezit van zulke goede journalisten, die zich door de Jodenpers niet laten misleiden, maar die er een eigen onbevooroordeelde opinie op na houden, lezen wij met schrik de laatste twee regels van het lange artikel:

„vraagt Hermann Seifert aan het slot van een artikel in „Die Judenfrage", dat wij bij het onze gevolgd hebben."

En wij vragen ons af: zouden deze twee regels niet een van de typisch antisemietische botheden zijn, waarmee zij alles aan de wereld plegen te verraden, wat zij 169 regels lang hebben trachten [1]) geheim te houden?

H. D.

[1]) „Trachten" is goed.

Oproep tot steun

aan de opvoeding der Palestijnsche jeugd in den geest van Thora en Traditie

In het belang van den opbouw van Erez-Israël in den geest van Thora en Traditie, nemen de ondergeteekenden de vrijheid Uw aandacht op het volgende te vestigen.

In Tiberias wordt de Talmud-Thora-school met ± 200 leerlingen in den leeftijd van 7—15 jaar, alwaar naast de Joodsche ook de maatschappelijke vakken worden onderwezen, tengevolge der heerschende terreur en ongunstige economische omstandigheden, ernstig door sluiting bedreigd, aangezien de inkomsten van dit instituut geheel en al hebben opgehouden. Behalve dit gevaar, hetgeen reeds op zichzelf voor het gezag der Thora in Erez-Israël zeer nadeelig is, bestaat ook het treurige vooruitzicht, dat zeer velen dezer leerlingen, welke in behoeftige omstandigheden verkeeren, een gemakkelijke buit zullen worden voor de verschillende missies, die hen gaarne onder hun invloed brengen.

Het is daarom, dat wij juist in deze tijden, waar het Joodsche front in Erez-Israël zijn grootste kracht in de Thora moet vinden, een zeer dringend beroep doen op allen, wien den opbouw van ons Volk in religieuzen en Joodsch-culturelen zin ter harte gaat.

Bijdragen kunnen slechts worden gestort op girorekening van Dr. B. I. Ricardo Alhier, penningmeester van onderstaand Comité, hetwelk zich met het beheer der ingekomen gelden zal belasten.

Het Comité:

Rabbijn E. M. FRANCES, Voorzitter.
Rabbijn Dr. B. I. RICARDO, Penningmeester, Gem. Giro R. 1147, Postgiro 126083.
Opperrabbijn S. A. RODRIGUES PEREIRA, Den Haag.
J. TEIXEIRA DE MATTOS, Penningmeester van Pekidim en Amarcalim der Sephardische Gemeenten in het Heilige Land.
ALAN A. MOCATTA (Barrister), Londen.

Het Comité ter aanbeveling:

Opperrabbijn L. H. SARLOUIS, Amsterdam.
Opperrabbijn S. J. S. HIRSCH, Zwolle.
Opperrabbijn S. DASBERG, Groningen.
Opperrabbijn PH. FRANK, Haarlem.
Opperrabbijn A. S. LEVISSON, Leeuwarden.
Opperrabbijn I. MAARSEN, Den Haag.
Rabbijn PH. COPPENHAGEN.
Rabbijn G. DE LANGE.
Rabbijn J. H. DÜNNER.
Prof. Dr. J. L. PALACHE, Hoogleeraar Gem. Universiteit.
Dr. I. DE JONGH, Conrector Ned. Isr. Sem.
Prof. A. S. YAHUDA, Londen.

De oproep wordt ten zeerste ondersteund en warm aanbevolen door de Opperrabbijnen van Palestina.

Giften kunnen gestort worden op giro van Rabbijn dr. B. I. Ricardo of afgedragen worden aan den vertegenwoordiger der school, Rabbi S. Yelloz.

PARLEMENTAIRE KRONIEK

Ir. De Miranda contra Prof. Cohen — De Stichting ter verdediging van de cultureele en maatschappelijke rechten der Joden en het Comité voor Bijzondere Joodsche Belangen — Reglementair-theoretische mogelijkheid van intrekking van bevoegdheden en titels — De Nederlandsche Mizrachie en de jeugdvereeniging Zichron Jaäkob — Bijbelsch en modern Hebreeuwsch

SLECHTS enkele insiders onder de aanwezigen te Amersfoort in de jaarvergadering der Vereeniging *Israel* van 21 Mei begrepen iets van den *dessous* van de woordenwisseling tusschen *Ir. De Miranda* en *Prof. Cohen*. Sprekende over de Duitsche propaganda, die het als haar roeping beschouwt, den haat tegen den Jood ook naar andere landen over te brengen, zeide *Prof. Cohen* in zijn jaarverslag:

Bijna geen land is door deze uitbreiding eener noodlottige en dwaze gedachte onberoerd gebleven. Het feit, dat bijna overal vereenigingen tot verdediging van het Jodendom of van zijn cultureele belangen worden opgericht — dikwijls door hen, wier namen in Joodsche kringen nauwelijks bekend zijn en die zich om Joodsche aangelegenheden tot nu toe nauwelijks bekommerden — is op zich zelf al een bewijs, hoezeer men in elk land tegen deze vloedgolf zich bedreigd gevoelt. Men zou zelfs in zekeren zin den terugkeer van velen naar de oude moeder met vreugde kunnen begroeten, ware het niet, dat de aanleiding een zoo noodlottige was, en moest men niet vreezen, dat, mocht deze aanleiding ooit verdwijnen, deze terugkeer een niet blijvende zal blijken te zijn.

Bij het aanhooren van deze woorden heeft *Ir. De Miranda* vlam gevat. Volgens het verslag der vergadering in het voorlaatste nummer van het *Nieuw Israël. Weekblad* verklaarde hij, dat hij 't betreurt

„dat in het zoo uitstekende verslag een passus voorkomt, die van weinig waardeering voor het werk van de Amsterdamsche vereeniging tot verdediging van de maatschappelijke en cultureele rechten der Joden getuigt. De bestuurders, waartoe ook spr. behoort, zijn zich bewust van de groote verantwoordelijkheid, die zij op hun schouders hebben genomen. De wijze, waarop zij de rechten der Joden verdedigen, is anders dan de tot nu gevolgde. Met de methode om op het medelijden van niet-Joden te speculeeren, kunnen zij zich niet vereenigen. De eenige juiste manier om sympathie te verwerven, zien zij in het afdwingen van respect. Het is daarvoor, dat zij dag aan dag en vaak ook 's nachts hun krachten geven. De Stichting beoogt hetzelfde doel, dat Prof. Cohen voorstaat, zoodat diens discrimineerende woorden beter achterwege hadden kunnen blijven".

Waarom raakte *Ir. De Miranda* zoo in vuur? Omdat hij, zooals hij zeide, bestuurslid is van een Stichting — de *Stichting ter verdediging van de Cultureele en Maatschappelijke rechten der Joden* —, welke *Prof. Cohen* naar zijn meening bedoelde, toen hij sprak van bestuurders, „wier namen in Joodsche kringen nauwelijks bekend zijn en die zich om Joodsche aangelegenheden tot nu toe nauwelijks bekommerden". *Prof. Cohen* antwoordde, niet in het bijzonder aan deze Stichting gedacht te hebben, maar aan soortgelijke instellingen in Frankrijk en Engeland. Van *Ir. De Miranda* zou men inderdaad niet kunnen zeggen, dat hij nooit belangstelling had voor Joodsche aangelegenheden. Hij was voorheen voorzitter van de Joodsche Gemeente te Leiden en werd spoedig na zijn vestiging in Amsterdam lid van den Kerkeraad der Portugeesch Israël. Gemeente aldaar. Wie zijn echter verder bestuursleden der Stichting? Onder een in de dagbladen gepubliceerd adres aan de Tweede Kamer, waarin stelling werd genomen tegen het voornemen tot inrichting van een centraal vluchtelingenkamp, kon men kortelings, naast den naam van den heer *De Miranda, de* onderteekeningen lezen van de heeren *dr. Van Oss, Eli de Vries* en *mr. J. de Vries*. De heer *E. de Vries* is een blauwen Maandag bestuurslid geweest van *Talmoed Thora* en van *De Joodsche Invalide* en heeft ook een paar jaar gefungeerd als voorzitter van de voormalige kiesvereeniging *Kerkelijk Belang*. Hij heeft echter in al deze functies weinig *Ausdauer* getoond en zich sinds zeer geruimen tijd, ook om private redenen, uit het openbare Joodsche leven, waarin hij voor een wijl te voorschijn was getreden, teruggetrokken. De vroegere gemeentelijke bezuinigingsinspecteur *dr. Van Oss* is in de Joodsche samenleving een volslagen onbekende, evenals *mr. De Vries*, rechterlijk ambtenaar in Indië, die reeds weer op weg daarheen terug is, na een kort verlof, tijdens hetwelk hij bij de Stichting aangesloten was. Zij heeft nog andere voormannen, wier namen echter niet gepubliceerd zijn, onder wie er zijn, op wie de door *Prof. Cohen* gegeven omschrijving ongetwijfeld volkomen toepasselijk is.

Wat was nu de *dessous* van de gedachtenwisseling? Niet de vraag, wie aan het hoofd der Stichting staan, maar de *incompatibilité d'humeur* tusschen haar en het *Comité voor Bijzondere Joodsche Belangen*. Wij, aldus betoogde Ir. De Miranda, willen de rechten der Joden op andere manier verdedigen dan laatstgenoemd Comité. *Met de methode om op het medelijden van niet-Joden te speculeeren, kunnen wij ons niet vereenigen. De eenige juiste manier om sympathie te verwerven zien wij in het afdwingen van respect.*

Men begrijpt de controverse. Niet te zachtzinnig zijn, zoo wil het de Stichting. Niet te veel toegeven aan de inzichten der Regeering, zooals in zake het vluchtelingenkamp. Respect afdwingen. Als er, zooals in Amsterdam in het ijssalon in de Rijnstraat, geknokt wordt, ertegen ingaan en in pamfletten protesteeren tegen zachtaardig politie-optreden. In het algemeen: meer van zich afbijten; minder zoetsappig-diplomatiek optreden; minder kalm overleg en meer resoluut zijn in het stellen van zijn eischen dan, haars inziens, bij het Comité gebruikelijk is.

Deze tegenstelling tusschen Stichting en Comité is daarom ook van belang, omdat het laatstgenoemde een officieel karakter draagt en zijn mandaat heeft ontvangen van de beide Israël. Kerkgenootschappen hier te lande. Gaat het nu aan, dat het Comité in zijn gestie gecontrariëerd wordt door een Stichting, van welke wij voor een deel niet weten, wie haar verantwoordelijke leiders zijn, onder wie er echter zijn, van wie wij wèl weten, dat zij nimmer een zoodanige plaats in de Joodsche gemeenschap hebben ingenomen of zullen kunnen gaan innemen, dat zij geacht kunnen worden de eerstgeroepenen te zijn om de verdediging van bedreigde Joodsche belangen ter hand te nemen? Is het verder, gezien de tegenstelling, niet eigenaardig, dat naast Prof. Van Gelderen, Prof. Laqueur en dr. Henri Polak ook de voorzitter van het Comité voor Bijzondere Joodsche Belangen, de heer Asscher, zitting had in het Comité van Aanbeveling der Stichting, welk comité hij nu pas verlaten heeft naar aanleiding van de voortgezette actie der Stichting betreffende het vluchtelingenkamp? Het is noodzakelijk, dat de Stichting zich, wat haar samenstelling, doelstelling en middelen betreft, niet langer in geheimzinnigheid hult, maar daarmede openlijk en officieel voor den dag komt, opdat het Comité en de Kerkgenootschappen, even openlijk en officieel, hun houding te haren opzichte zullen kunnen bepalen.

In de gelederen der *Nederlandsche Mizrachie* is beroering gekomen door een controverse, waarvan uit een in ons vorig nummer opgenomen communiqué en een daarmede verband houdende beschouwing van een onzer medewerkers is gebleken. Wij zullen ons thans niet daarin mengen, doch willen voldoen aan het verzoek, door een der lezers in een briefje aan de redactie gedaan, om de volgende vraag te beantwoorden:

Gesteld, dat de Opperrabbijn iemand, wien dan ook, om een reden van godsdienstigen aard, ontheven wil zien van zijn recht om functies als die van *mohel* en *kabran* uit te oefenen, of om een kerkelijken eeretitel te dragen, is het dan *kerkgenootschappelijk-reglementair* mogelijk dit, zonder medewerking van den betrokkene, te bewerkstelligen?

Verordening No. 15 van het Kerkgenootschap, *regelende het examen van, de toelating tot en het toezicht op de Moheliem*, bevat daaromtrent een bepaling (art. 19), welke luidt:

Mocht, om welke reden ook, de akte van toelating van een Mohel behooren te worden ingetrokken, of deze in zijn functie moeten worden geschorst, is het kerkbestuur der gemeente verplicht, daarvan, met aanduiding der reden, kennis te geven aan de Permanente Commissie. Deze beslist na gedaan onderzoek en ingewonnen advies van de Commissie van Examen.

Natuurlijk is een van de redenen, die tot intrekking van de bevoegdheid kunnen leiden, een daartoe strekkend advies van den Opperrabbijn. De zaak is eenigszins anders geregeld dan die van de vervallenverklaring van de bevoegdheid van een godgeleerde of een godsdienstonderwijzer, welke alleen kan geschieden op voorstel van den Opperrabbijn aan de Permanente Commissie, die het voorstel aan een commissie van drie Opperrabbijnen ter beoordeeling voorlegt.

Wat de uitoefening van de functie van *kabran* betreft, dienaangaande kan het *Doodgraverscollege* een beslissing nemen en voor wat aangaat het dragen van een kerkelijken eere-titel kan de Opperrabbijn den wensch kenbaar maken, dat de betrokkene *in de gemeente-synagogen* niet onder dezen titel voor de Thora zal geroepen worden. Verder dan tot de gemeentelijke synagogen in zijn ressort reikt uiteraard de macht des Opperrabbijns niet.

Zóó staat de zaak theoretisch. Practisch zal een Opperrabbijn echter, ook om tactische redenen, niet dan bij hooge uitzondering tot een *cherem* en een doen verwisselen van de *keser sjel thora* met de kroon van het martelaarschap zijn toevlucht nemen. Tot dusver heeft onze Opperrabbijn zich in de onderhavige quaestie ertoe bepaald in zijn *sjewoeoth*-predikatie in de Groote Synagoge ouders ervoor te waarschuwen hun kinderen te zenden naar de bijeenkomsten der Vereeniging *Zichron Jaäkob*, zoolang daar als leiders fungeeren personen, die door de verkondiging hunner theorieën bij de kinderen het Godsgeloof, de *emoena*, aan het wankelen zouden kunnen brengen. In een motie der algemeene ledenvergadering werd het Hoofdbestuur der *Mizrachie* de opdracht gegeven, aan de leden der Nederlandsche Mizrachie de maatregelen voor te leggen, welke naar zijn meening in dezen noodzakelijk zijn. De geschiedenis is dus nog niet uit en wij zullen er nog wel meer van hooren.

Een ander briefje, dat bij de redactie is ingekomen, is het volgende:

AMSTERDAM-Z. 6 Juni 1939.

Zeer geachte Redactie!

In de „parlementaire kroniek" in uw laatste nummer wijdt „Outsider" aandacht aan een passage in het verslag van de examencommissie, waarin een minder gunstig oordeel over de Hebreeuwsche opstellen bij het examen voor Hoofdacte B. wordt uitgesproken.

Naar aanleiding daarvan schrijft „Outsider":

„De opmerking der commissie verdient, zeker in het huidige tijdsgewricht, nu de studie van de Hebreeuwsche taal alom opleeft, alle aandacht. De bezitter van de hoogste bevoegdheid als godsdienstonderwijzer dient, nu meer dan ooit, zijn gedachten vaardig in goed Hebreeuwsch te kunnen uitdrukken".

Het zal „Outsider" nu niet meer mogelijk zijn iemand te doen gelooven, dat hij ervan op de hoogte was, dat het bedoelde opstel in Bijbels Hebreeuwsch geschreven moet worden.

Juist in de kringen, waarin men voor het modern Hebreeuwsch belangstelling heeft en men de eisch, dat de candidaat zich behoorlijk in het Hebreeuwsch kan uitdrukken, zeer dringend acht, is men zeer gekant tegen de handhaving van het opstel in Bijbels Hebreeuwsch, dat met deze eisch geheel niet in verband staat.

„Outsider" dient op de hoogte te zijn van de zaken, waarover hij wenscht voor te lichten.

Met dank voor de plaatsing,

Z. MOSSEL.

Wat de heer *Mossel* wel of niet gelooft van onze bekendheid met het feit, dat de kerkgenootschappelijke verordening voor den candidaat-hoogstenranger het maken van een opstel in *Bijbelsch* Hebreeuwsch op zijn examen vereischt, is niet ter zake dienende. Zeker is het echter, dat het Nieuw Hebreeuwsch nog niet als examenvak is ingevoerd. Men kan dat betreuren en van oordeel zijn, dat het opdoen van kennis van modern Hebreeuwsch voor de jeugd en dus zeker ook voor den onderwijzer noodzakelijk is en dat daarmede ook bij de vaststelling van het programma, zoowel voor het onderwijs op de scholen als voor de examina der onderwijzers, rekening gehouden moet worden. De heer *Mossel*, op dit gebied bij uitstek tot oordeelen bevoegd, zal echter niet ontkennen, dat het Bijbelsch Hebreeuwsch den grondslag vormt voor het moderne en dat degeen, die het eerste goed beheerscht, zich de kennis van het laatste gemakkelijker eigen kan maken dan hij, bij wien dit niet het geval is. Voor den godsdiensthoofdonderwijzer mag een volledige bekendheid met het Bijbelsch Hebreeuwsch en vaardigheid om dit op schrift te brengen wel degelijk geëischt worden en het is volstrekt niet onbegrijpelijk, dat de Commissie van Examinatoren dit verlangt. Het schijnt ons toe, dat ook wanneer de wensch van den heer *Mossel*, ten opzichte van het Nieuw Hebreeuwsch verwezenlijkt zal worden, toch ook het Bijbelsch Hebreeuwsch een niet minder belangrijke plaats dan thans op het examenprogramma zal blijven innemen en wij kunnen niet onderschrijven, dat dit afbreuk zal doen aan den eisch, die met betrekking tot het Nieuw Hebreeuwsch door belangstellende kringen gesteld wordt.

OUTSIDER.

902

Oneg Sjabbath-bijeenkomsten „Zichron Jaäkov"

Zichron Jaäkov (afdeeling Gimmel) organiseert ook dit jaar weer gedurende de zomermaanden een serie Oneg-Sabbath-bijeenkomsten. De traditie getrouw is er wederom gezocht naar een onderwerp, dat èn actueele beteekenis heeft èn passend is bij den sfeer van den Oneg-Sabbath. Wij meenen, dat het door ons gekozen onderwerp, n.l. „Het Messianisme", aan deze eischen voldoet. Immers de hevige crisis, welke onze verlossingsbeweging thans doormaakt, vereischt van ons alleen een bezinning op den verheven religieuzen en universeelen achtergrond van onze beweging, teneinde hierdoor nieuwe impulsen voor onzen strijd te ontvangen. En daar aan de Sabbath van oudsher dergelijke „Messiaansche" gedachten verbonden zijn, willen wij op deze Oneg-Sabbath-bijeenkomsten nagaan, hoe en in hoeverre deze gedachten werkzaam waren en zijn, zoowel bij andere volken als bij ons, zoowel vroeger als thans.

De bijeenkomsten worden gehouden op vijf achtereenvolgende Sabbatot, beginnende 23 Siwan (10 Juni) a.s. in het Beth-Am, Coöperatiehof 14, om 8.45 uur precies. Wij hopen, dat er groote belangstelling zal zijn voor deze bijeenkomsten en wekken alle medestanders op, door hun aanwezigheid hiervan te getuigen.

Het programma is als volgt: 23 Siwan (10 Juni): Het Messianisme en zijn plaats bij niet-Joodsche culturen. Door Jetty Boas. Definitie van Messianisme. Het voorkomen van Messiaansche gedachten bij andere volkeren. Punten van verschil en overeenkomst. — 30 Siwan (17 Juni): Het Messianisme in Tenach door Z. Mossel. De oorsprong van het Joodsche Messianisme. Nationale en universeele aspecten. — 7 Tammoez (24 Juni): Het Messianisme in den Halagisch-Agadischen tijd door M. J. Premsela. De Messiaansche gedachte bij de Farizeeërs en bij de oudste Christenen. Mystiek. — 14 Tammoez (1 Juli): Het Messianisme tijdens het Galoeth. De nood van het Galoeth. Nationale gerichtheid van het Messianisme. Mystiek. Pseudo-Messianisme. — 21 Tammoez (8 Juli): Messianisme in dezen tijd door Lion Nordheim. Het streven naar verlossing bij de menschheid. Het Zionisme als voortzetting en vernieuwing van het Joodsche Messianisme.

Er zal gezorgd worden voor passende bijprogramma's met zang en voordracht.

D. J. S.

Zondagavond j.l. gaven „De Joodsche Spelers" o.l.v. Louis Levit een bonte avond in de inrichting Schuurman, P. C. Hooftstraat. Na 3 uur onafgebroken vroolijkheid bood zuster Schuurman namens 60 patiënten fraaie bloemen aan voor de dames Ina de Lange en Kitty Levit, terwijl de regisseur een woord van dank richtte tot den heer Ad. Visser voor zijn groot aandeel in het succes. Zondagavond a.s. geeft dit gezelschap een tuinvoorstelling in huize „Hermina".

Commissie tot versterking der Financiën van het Nederl. Israël. Armbestuur te Amsterdam

Volgende week voortzetting der buslichting. Wanneer de bus minstens ƒ 1.- bevat, neemt gij deel aan de verloting van o.a. bons naar keuze ter waarde van: één van ƒ 100.—, één van ƒ 50.—, één van ƒ 40.—, twee ieder van ƒ 20.—, vijf ieder van ƒ 10.— en tal van andere voorwerpen. BOVENDIEN ZULLEN ALS EXTRA BONS WORDEN VERLOOT, UITSLUITEND VOOR DEZE TREKKING ÉÉN BON VAN ƒ 60.— EN ÉÉN BON VAN ƒ 40.—.

AFSCHEID VAN DEN EERW. HEER F. HOOGSTRAAL

Huldiging door Kerkeraad en gemeenteleden

Waardeerende woorden van Opperrabbijn J. Vredenburg

De eerw. heer F. Hoogstraal, voorganger en leeraar der Ned. Isr. Gemeente te Apeldoorn, heeft Zondag 28 Mei j.l. als zoodanig afscheid genomen, bij welke gelegenheid op treffende wijze is gebleken welk een belangrijke plaats de scheidende functionaris in de harten van al zijn gemeentenaren en velen daarbuiten zich in den loop van zijn ambtsperiode — van de 55 jaar fungeerde de heer Hoogstraal 44 jaar in de gemeente Apeldoorn — heeft verworven.

Nadat de heer Hoogstraal Zaterdag de gemeente voor het laatst was voorgegaan, was Zondagmiddag het eigenlijke afscheid daar.

In een bijzondere vergadering van den Kerkeraad waarbij tegenwoordig waren de Opperrabbijn van het ressort Gelderland, de weleerw. heer J. Vredenburg uit Arnhem; de opvolger van den heer Hoogstraal, de eerw. heer L. Slagter en echtgenoote; de familie van den heer Hoogstraal en de besturen van de verschillende pieuse vereenigingen, is de [illegible] voorganger op bijzonder hartelijke wijze [illegible].

De heer H. van Son, voorzitter der Ned. Isr. Gemeente alhier, sprak in zijn openingswoord zijn vreugde over uit, dat de Opperrabbijn op deze bijeenkomst aanwezig heeft willen zijn.

Zich tot den heer Hoogstraal wendend, gewaagde spr. van de bijzondere beteekenis van dit afscheid [illegible] in de lokalen, waarin de heer Hoogstraal zoo[illegible] heeft gearbeid.

Niet te releveeren omtrent dien arbeid, is spr. [illegible], doch spr. bracht den heer Hoogstraal dank voor de kracht en de energie, waarmede deze de Joodsche jeugd de Joodsche beginselen had bijgebracht en haar had onderwezen in alles wat zij [illegible] te kennen.

[illegible] is het ook geweest, dat de heer Hoogstraal [illegible] functie van secretaris de notulen van de [illegible]vergaderingen schreef, vanaf den tijd, dat de gemeente nog in haar kinderschoenen stond.

[illegible] persoonlijk woord memoreerde spr. hoe [illegible] bij den heer Hoogstraal in de schoolbanken [illegible] gezeten en legde er den nadruk op, dat de [illegible] sfeer, die er steeds tusschen den heer Hoogstraal en spr. heerschte, steeds gebleven is, [illegible] spr. voorzitter van het Kerkbestuur was [illegible]. Spr. bracht den heer Hoogstraal dank [illegible] wat hij in de verschillende functies, die [illegible] de Joodsche gemeente bekleed heeft, heeft [illegible].

De Opperrabbijn spreekt

De Opperrabbijn, de weleerw. heer J. Vredenburg, het woord nemend, zeide: In vreugde en [illegible] wij elkaar aan onze zijde gezien en [illegible] getracht te doen, wat wij konden doen. [illegible] moogt ge zijn, dat ge uw vrouw nog [illegible] zijde hebt. Dat zij u nog langen tijd ge[illegible] blijven. Spr. voelde wel partir c'est [illegible] un peu, maar spr. wilde den nadruk leggen op „een weinig". Spr. wenschte den heer Hoogstraal [illegible] dat God hem nog een lange reeks van jaren zal hebben beschoren.

Achtereenvolgens spraken thans de leden van het Kerkbestuur, den Kerkeraad en de bestuursleden der pieuse vereenigingen, die allen den heer Hoogstraal op hartelijke wijze dank brachten voor wat hij voor hun besturen en voor henzelf is geweest.

Zichtbaar bewogen dankte de heer Hoogstraal [illegible] voor de prettige samenwerking, die hij steeds [illegible] ondervonden en in het bijzonder den Opperrabbijn en den toekomstigen functionaris voor hun aanwezigheid op deze voor spr. zoo gedenkwaardige bijeenkomst. Nadat spr. een oogenblik de besturen [illegible] verleden had herdacht en dank gebracht had [illegible] vriendelijke woorden tot hem gesproken, bracht de heer Van Son verademing in de sfeer van weemoed, die nu eenmaal altijd met een afscheid gepaard gaat door onder hilariteit te beweren, dat de heer Hoogstraal het Kerkbestuur [illegible] in moeilijkheden had gebracht, daar genoemd college nooit in de gelegenheid was geweest [illegible] van afscheid nemen eenige routine op te doen...

Hierna sloot de heer Van Son de plechtige zitting van den Kerkeraad en begaf het gezelschap zich naar de Poort van Kleef, waar de afscheidsreceptie werd gehouden, die tot een plechtigheid is [illegible], waarbij de geheele Joodsche gemeente van haar liefde voor haar scheidenden leeraar getuigde.

Het afscheid van de gemeente

Onder de talrijke aanwezigen — de zaal was geheel gevuld — merkten we nog op de voorgangers van Zutfen, Arnhem, Beilen en het Apeldoornsche Bosch, benevens den vroegeren voorganger van het Apeldoornsche Bosch en voorts gemeenteleden uit de vroegere standplaatsen van den heer Hoogstraal, uit de gemeenten dus, waar de heer Hoogstraal vóór 't 44 jaar is geweest.

Bij het betreden van de zaal had mevr. Hoogstraal—de Bruin een bouquet bloemen in ontvangst te nemen.

Nadat de heer J. Philips, kerkvoogd, lid van den Kerkeraad, namens de huldigingscommissie de bijeenkomst met een enkel woord had geopend, nam de heer Van Son, voorzitter der gemeente, wederom het woord om den heer Hoogstraal, thans in breeder kring, toe te spreken namens de Joodsche gemeente.

Al was deze bijeenkomst van minder vreugdevollen aard dan bij het veertigjarig jubileum van den heer Hoogstraal, dat enkele jaren geleden is herdacht, spr. achtte veel reden tot dankbaarheid aanwezig, ook voor den heer Hoogstraal, omdat deze met volle tevredenheid op zijn loopbaan mocht terugzien. Dat er 'n tijd is van komen en dat die van gaan ook moet aanbreken, dat is nu eenmaal de groote rechtvaardigheidsgedachte, die achter het schouwspel van het leven, als een verborgen harmonie schuil gaat, aldus spr.

Spr. gewaagde vervolgens van het groote voorvoorrecht, dat de heer Hoogstraal heeft gehad, te mogen beleven, dat de gemeente van zeer klein tot een groote gemeente is uitgegroeid en spr. legde er den nadruk op, dat de heer Hoogstraal steeds met al zijn gemeenteleden vriendschappelijke betrekkingen onderhield.

Namens den kerkeraad der gemeente en namens alle gemeenteleden individueel bracht spr. den heer Hoogstraal dank voor wat hij voor de gemeente is geweest.

Ook mevrouw Hoogstraal bracht spr. dank voor den steun dien zij haar echtgenoot bij zijn langdurige en eervolle ambtsvervulling heeft gegeven en welke steun ongetwijfeld ook de gemeente ten goede is gekomen.

Opperrabbijn Vredenburg zeide, den heer Hoogstraal te kennen, zoolang spr. het ressort Gelderland had, ongeveer 21 jaar.

Aan de hand van Numeri IV: 22, 23 en verder, schetste de weleerw. spreker de taak van den voorganger.

Tot hun 50ste jaar dienden de Levieten, doch daarna bleven zij hun broeders helpen. Niet de materie hebt gij gediend, maar den geest, onzen godsdienst. Hoe ge dat gedaan hebt, is reeds door anderen naar voren gebracht. Doch ge hebt niet alleen gediend, ge hebt ook gedragen. De gemeente is gegroeid en de zorgen zijn meegegroeid. Zorgen van jong en oud, van arm en rijk, van krachtigen en zwakken, van gelukkigen en geslagenen, gij hebt ze meegedragen. Het moet voor u een voldoening zijn, de woorden van hartelijke waardeering en diep-innig respect, die tot u gesproken zijn, te hebben mogen aanhooren.

Het was spr. een behoefte geweest, om dezen dag aanwezig te zijn om te getuigen van zijn gevoelens jegens den heer Hoogstraal.

De Opperrabbijn wenschte den heer Hoogstraal tenslotte toe, dat hij de rust, die zeer zeker niet in ledigheid zal worden doorgebracht, in gelukkige omstandigheden met vrouw, kinderen en kleinkinderen zal mogen genieten.

Talrijke huldeblijken

Namens de damesvereeniging „Ateres Nosjiem" bood de vice-presidente, mevr. L. Elzas—Emanuel, den scheidenden voorganger, die leeraar was van genoemde vereeniging, onder overhandiging van een oorkonde het eerelidmaatschap dezer vereeniging aan en een stoffelijk blijk van waardeering.

De heer M. de Jong, oud-kerkbestuurslid, lid van de huldigingscommissie, schetste in het kort de vriendschap, die zijn gezin met den heer Hoogstraal vanaf diens komst naar Apeldoorn onderhield en bood den scheidenden functionaris namens de leden der Joodsche gemeente eveneens een stoffelijk huldeblijk aan.

Als voorzitter van de mannenvereeniging „Gemieloeth Chasodiem" sprak de heer J. Philips, eveneens onder aanbieding van een afscheidsgeschenk, zijn beste wenschen uit voor het verdere welzijn van den heer Hoogstraal, die ook van deze vereeniging secretaris en leeraar was.

Tevens deed de heer Philips mededeeling, dat de heer Hoogstraal tot eerelid was benoemd, bij welke gelegenheid wederom een oorkonde werd aangeboden.

De heer J. Elze, voorzitter der Apeld. Joodsche Tooneelvereeniging, die ook van deze vereeniging het eerelidmaatschap kwam aanbieden, vestigde er nog de aandacht op, dat de heer Hoogstraal in zijn particplier leven altijd blijven zal wat hij was, en dat van een werkelijk afscheid geen sprake is.

Achtereenvolgens spraken nog de eerw. heer Pinto uit Arnhem, secretaris van de afd. Gelderland van den Bond van Joodsche Godsdienstonderwijzers „Achawa"; de eerw. heer S. A. van Witsen, oud-voorganger aan de Gestichtssynagoge van „Het Apeldoornsche Bosch"; de heeren J. Elzas, vice-voorzitter der gemeente en M. Meyer als oud-leerling en mevr. L. Hoogstraal—v. d. Hal, penningmeesteresse van „Ateres Nosjiem".

De eerw. heer L. Slagter uit Rotterdam, opvolger van den heer Hoogstraal, Jeremia I: 6 en 7 aanhalend, zeide zich te voelen als een kind. Doch waar God ons heenzendt, daarheen hebben wij te gaan — aldus spr. — en wij hebben te spreken wat Hij ons gebiedt.

Deze huldiging bewijst, wat gij gedaan hebt, zeide spr., zich tot den heer Hoogstraal richtend. Spr. hoopte voort te bouwen op hetgeen zijn voorganger heeft tot stand gebracht.

Nadat de heer Van Son had dank gebracht aan den Opperrabbijn en den heer en mevr. Slagter voor hun aanwezigheid, sprak de heer Hoogstraal

een dankwoord

Wanneer ik de hulde zie, die mij wordt gebracht — aldus de heer Hoogstraal — dan begrijp ik niet, of ik het wel ben, die daar zoo wordt gehuldigd. Spr. meende niets meer gedaan te hebben dan zijn plicht. In het kort ging spr. zijn langdurige loopbaan na en dankte het Opperwezen voor den zegen, dien hij al dien tijd was deelachtig geworden. Spr. betuigde de gemeente zijn dank voor het medeleven met hem en zijn gezin, bij zoo talrijke gelegenheden ondervonden en dankte tevens voor de hulde, hem dezen dag bereid. Meer nog dan de huldeblijken, deden spr. de vele blikken van vriendschap en genegenheid, die deze huldeblijken kracht bijzetten, goed. Als aandenken bood spr. de gemeente een fraaien zilveren Jad, in den vorm van een hand, het symbool van de vriendschap, aan en verzocht de liefde en sympathie, die spr. ondervonden had, over te dragen op zijn opvolger, den heer Slagter.

De eerw. heer Hoogstraal besloot zijn dankwoord met den zegen over de aanwezigen af te smeeken.

Nadat de Voorzitter der Gemeente het kostbare geschenk namens de gemeente had aanvaard, was er gelegenheid, den heer Hoogstraal persoonlijk de hand te drukken, waarbij de scheidende leeraar en de zijnen handen te kort kwamen.

Woensdag j.l. heeft de eerw. heer Hoogstraal alhier ook afscheid genomen van de leerlingen der Godsdienstschool in de vergaderkamer achter de Synagoge. De heer H. was daarbij vergezeld van zijn echtgenoote en mede waren aanwezig enkele oud-leerlingen, familie van den heer H. en eenige belangstellenden. De leden van het Schoolbestuur konden wegens ontstentenis, ziekte, als anderszins het samenzijn niet bijwonen. De heer H. sprak de kinderen gemoedelijk toe, stelde de beteekenis van het afscheid in het licht, releveerde de prettige verhouding, die er steeds tusschen de scholieren en hem geheerscht had en drukte hun op het hart, hunne genegenheid te willen overdragen op den nieuwen functionaris. Onder het genot van eenige versnaperingen sprak de oud-leerling, Frederik Polak, den scheiden leeraar in dichtmaat toe, waarbij hij, als blijk van erkentelijkheid namens leerlingen en oudleerlingen, sigaren en fraaie kamerplanten aanbood; de heer H. bracht — zichtbaar bewogen — daarvoor den kinderen hartelijk dank. — Ten slotte sprak de nieuwe leeraar, de heer L. Slagter, den leerlingen toe en het gezellig samenzijn werd op zijn verzoek besloten met een hiep, hiep, hoera! voor den heer en mevr. Hoogstraal. Na een handdruk aan dezen gingen de kinderen in opgewekte stemming huiswaarts. Ook dezen zullen steeds een prettige herinnering behouden aan hun scheidenden leeraar.

(Nw. Apeld. Crt.)

Het nieuwe motorschip
„Koningin Emma"
voor den DAGDIENST VLISSINGEN—HARWICH v.v. der MAATSCHAPPIJ „ZEELAND"
IS IN DE VAART
828

Plechtige inwijding van een Seifer Touroh

Een geschenk van den Heer I. A. Lessing

HAARLEM Een bijzondere bijeenkomst vond Zondagavond plaats in de met palmen versierde kerkeraadszaal der Nederl. Israël. Gemeente Haarlem, in verband met de aanbieding van een Seifer Touroh door den heer I. A. Lessing, ter gelegenheid van zijn 60sten verjaardag.

Onder de aanwezigen waren o.a. de weleerw. heer Opperrabbijn Ph. Frank en Rabbijn S. Ph. de Vries Mzn., het Kerkbestuur, bestaande uit de heeren J. Rodrigues Pereira, Abr. de Lieme Bzn. en B. J. Chapon, vele Kerkeraadsleden, de heer I. A. Lessing met zijn zuster en verdere familieleden, vertegenwordigers van verschillende vereenigingen en genoodigden.

Nadat de Voorzitter, de heer J. Rodrigues Pereira, de bijeenkomst met een welkomstwoord heeft geopend en het doel daarvan medegedeeld, is het woord aan den heer I. A. Lessing. Deze vangt aan met het Opperwezen dank te brengen voor de weldaad hem bewezen, dat hij dezen dag heeft mogen beleven. Spr. heeft minder aangename tijden meegemaakt, die hij echter van het Opperwezen aanvaardde, zooals al het andere. Op dit oogenblik wil hij zijn ouders gedenken, wien hij veel dank verschuldigd is en ook zijn overleden zuster. Als nagedachtenis aan wijlen zijn vader wil spr. der Gemeente een Seifer Touroh aanbieden, en de hoop daarbij uitspreken, dat dit een beter lot beschoren moge zijn, dan die, welke men in een ander land verbrand heeft. God zal eenmaal hen, die zich aan die Sifrei Touroh vergrepen hebben, ter verantwoording roepen. De Gewro Kediesjoh „Gemieloeth Chasadiem" heeft gemeend naar aanleiding van sprekers verjaardag een zilveren jad aan te moeten bieden; een onbekende gever heeft spr. vereerd met een fraai zilveren schild; van Rabbijn de Vries mocht hij een mappoh ontvangen. Bij deze draagt spr. deze cadeaux aan de gemeente over ten gebruike ter Synagoge. Rabbijn de Vries wil spr. dank brengen voor de adviezen die hij van dezen kreeg betreffende den eventueelen aankoop van één der uit Duitschland geredde Sifrei Touroh. Toen deze niet meer mogelijk bleek, heeft de eerw. heer M. Petzon spr. attent gemaakt op een fraai Seifer, dat in Antwerpen te koop was. Spr. wil ook den voorzitter danken voor de gelegenheid hem geboden, in deze bijeenkomst zijn geschenk aan te bieden. (applaus).

I. A. LESSING

De Voorzitter zegt, dat er door alle eeuwen heen personen waren, die zich gedrongen voelden, geschenken te geven. Vroeger waren het vaak offergaven; thans zijn het gaven voor de Synagoge. De heer Lessing heeft bij verschillende gelegenheden der gemeente reeds cadeaux aangeboden. Dit geschenk mogen wij zien als een symbool van het Jodendom, dat onvergankelijk is. Vervolgingen noch rampen kunnen het Volk vernietigen. Door deze Touroh-schenking hebt u zich, aldus spr., op het gebied van alle drie grondzuilen des Jodendoms verdienstelijk gemaakt. Voor uw werk voor Gemieloeth Chasadiem bestaat hier geen belooning en ge wenscht er geen dank voor. Maar het mag wel eens gezegd worden, dat u steeds gereed staat hulp te verleenen, wanneer dat noodig is. Spr. aanvaardt het geschenk namens de gemeente en hoopt, dat de heer Lessing het gebruik van zijn geschenk nog lange jaren moge aanschouwen.

Opperrabbijn Ph. Frank vergelijkt het aanbieden van deze Wetsrol met een taak van Aron in den Tabernakel, n.l. het ontsteken van de lichten. Door dit geschenk wordt de Touroh verbreid en levend gehouden. Spr. wenscht de Haarlemsche Joodsche Gemeente geluk met het feit, dat er onder hare leden nog menschen zijn, die een dergelijk cadeau willen geven; en ook den heer Lessing, dat zijn liefde uitgaat naar de verfraaiing van de Synagoge. Spr. hoopt, dat de heer Lessing nog jaren lang ter Synagoge uit zijn Seifer Touroh zal kunnen hooren voordragen.

Rabbijn S. Ph. de Vries Mzn., herinnert aan het gezegde: het is prettiger te geven dan te ontvangen. Over het genot van het ontvangen komt in onze litteratuur ook niets voor. Maar waar het hier een Seifer Touroh betreft, spr. weet niet wat grooter is: de vreugde van den gever òf die van de gemeente, die het ontvangt, en bovendien nog deelt in de vreugde van den schenker, dat hij dit feit mag beleven. Spr. heeft slechts één wensch, dat wij allen met elkaar veel vreugde óver den heer Lessing en mèt hem in deze gemeente mogen beleven.

De heer H. de Beer (Amsterdam), schetst den heer Lessing, met wien hij reeds 40 jaar hechte vriendschap onderhoudt, als een nobel mensch.

De heer J. H. Davids wil als collega-kerkvoogd ook een persoonlijk woord tot den heer Lessing richten. De heer Lessing is geen geboren priester, doch door zijn zieleadel behoort hij tot de geestelijke nakomelingen van Aron. Hij heeft steeds — gelijk R. Simon b. Gamliël het zegt — gestreefd naar de waarheid, het recht en den vrede in de Gemeente.

De Voorzitter dankt den heer Lessing nog bijzonder voor de Jad, het Schild en de Mappoh, die de gemeente indirect van hem heeft ontvangen.

De heer Lessing zal niet zeggen, dat de lofrede van den heer Davids geen waarheid bevat, maar spr. wil er wel op wijzen, dat hij hier in Haarlem steeds illustre voorbeelden heeft gehad in wijlen den heer D. L. Staal en — lehawdiel bein meisiem lechajiem — Rabbijn de Vries.

Nadat wijn rondgediend is, wordt de bijeenkomst gesloten.

Ter Synagoge

Men begaf zich vervolgens naar de Synagoge, alwaar te 8 u. 15 een plechtige dienst aanving, waarbij de eerw. heer M. Petzon op zeer melodieuze wijze in het Middaggebed voorging. Hierna werd, onder het zingen van Boroech Habbo, het nieuwe Seifer Touroh door den Opperrabbijn de Synagoge binnengedragen en naar de biema gebracht, terwijl de jongedames Hannie Meyers en Rosie Jacobs bloempjes strooiden. Eenige bijbelverzen werden gereciteerd en onder het zingen van psalm 19 werden zeven omgangen om de biema gemaakt, waarna de Seforiem naar de Heilige Arke werden teruggebracht.

Vervolgens hield Rabbijn De Vries een predikatie. Uitgaande van psalm 40:8: *Hinei bosie bemegillas seifer,* schildert spr. hoe koning David, na vervolgd en ontkomen te zijn, dankbaar gestemd is; hij wil God danken, doch over de manier waarop hij dat zal doen, twijfelt hij. Dan zegt hij: *Hinei bosie,* zie, ik ben gekomen, wat een variant is op het oude, veel gebruikte: *hineinie,* hier ben ik, geheel, met lichaam en ziel. *Bemegillas seifer kosoef ngoloj.* Met deze boekrol, die de mijne is, die mij voorgeschreven is. Deze gedachte overwint alles. Deze boekrol is door alle eeuwen met ons meegegaan en zal door alle tijden met ons meegaan. Spr. wijst op de woorden: *watonach ngaleihem horoeag,* betrekking hebbende op Eldad en Meidad, de twee eenvoudige mannen in de legerplaats, die daar profeteerden, daar zij van den geest van Mozes medegekregen hadden. Het is noodig, dat ook wij zulke geroepenen, en bezielden, in ons midden hebben; ofschoon zij alleen kunnen het Jodendom niet redden. Daarvoor zijn ook de gewone mannen en vrouwen uit het volk noodig. Onze bedehuizen zijn verbrand met de Sifrei Touroh er in; maar hier halen wij een nieuw in. Er wordt hier een Seifer Touroh aangeboden ter nagedachtenis van den vader van den schenker, die temidden van ons geleefd en geleerd heeft, en gezongen heeft oude en nieuwe Joodsche gezangen en psalmen, welke melodieën hier thans nóg zweven in de ruimte. Hier is een voorbeeld van *watonach ngaleihem horoeag.* Toen de Synagogen brandden, heeft spreker gezegd: Zie, de onze staat er nog. Ik vraag u, in religieuzen zin: Waaraan hebben wij dat te danken; zijn wij beter dan de anderen? Waarom wij *niet* en zij *wel?* Alleen God weet het. Wij hebben te danken en te zeggen: „Zie, ik ben gekomen", of liever: Hier zijn *wij. Wij allen* moeten dit Seifer ontvangen. Dan is er geen nood of wanhoop. Onze Midrasj-vorsten verklaarden dat Eldad en Meidad profeteerden: „Mozes sterft, maar Josua brengt het volk in het land". Dit beteekent dat, ook als Mozes, de leider, sterft, dan nog zal de toekomst niet gesloten zijn; ook dan zullen wij komen in het land, dat ons is toegezegd, dat ons is toegezegd, door ons onverwoestbaar vertrouwen in God. — Laten wij koning David nazeggen: Hier zijn wij allen, bemegillas seifer kosoef ngoleinoe — omijn.

Hierna werd een mie sjebeirach uitgesproken voor den heer Lessing en zijn familie. Chazzan Petzon gaf een schoone voordracht van de psalmen 100 en 150; Opperrabbijn Frank sprak het gebed voor het Koninklijk Huis uit. Met het avondgebed, waarbij Chazzan Petzon zich weer van zijn beste zijde liet hooren, werd de dienst besloten.

— Vrijdagmiddag j.l. kwam het bestuur van de Godsdienstige Instelling „Gemieloeth Chasadiem" bijeen ten huize van den voorzitter, den heer I. A. Lessing. Bij die gelegenheid werd het woord gevoerd door Rabbijn de Vries, die den heer Lessing de gelukwenschen van de Gewro aanbood bij zijn 60sten verjaardag, en dit vergezeld deed gaan van een zilveren jad, ten gebruike in de Synagoge.

— Bij den 98sten verjaardag van de sjoel op Sjabbos Behangallousecho heeft de gemeente van de Joodsche Vrouwenvereeniging „Bigdei Koudesj" een tweetal Tourohmantels mogen ontvangen. Deze zijn door de dames van het bestuur der vereeniging, met medewerking van mevr. E. Davids—Roos, vervaardigd.

VEENDAM-WILDERVANK Den Sjabbos voor Sjowoengous heeft onze ressortale Opperrabbijn, de weleerw. heer S. Dasberg, in onze gemeente doorgebracht. Voor Moesaf hield z.weleerw. een predikatie met als tekst Ruth 1:16, aan de hand van welk vers door den geleerden spreker de ons door het Jodendom opgelegde plichten in hun geheelen omvang werden uiteengezet. Een uur voor nacht, na het Mincho-gebed, werd wederom in een leerrede door zijn weleerw. het „Halleil" behandeld. Als steeds was alles zeer onderhoudend en leerzaam en vond de Opperrabbijn een dankbaar gehoor. Zondag vond de schoolinspectie plaats en werden door den Opperrabbijn nog enkele bezoeken afgelegd.

SPORT

SPORTMIDDAG

Zondag had te Enschede een sportmiddag plaats, georganiseerd door de Contact-comm. voor Twente en den Achterhoek, in samenwerking met de plaatselijke Vereeniging J.E.S. Deze middag, welke in hoofdzaak bestemd was voor de jeugdige leden, bracht heel wat jongeren naar het Gemeentelijk Sportterrein, waar de verschillende athletiek-nummers, dank zij een voortreffelijke organisatie, vlot werden afgewerkt. Hierna verzamelden allen zich in de Synagoge om een korte rede, uitgesproken door den eerw. heer Cats, aan te hooren. Deze middag werd besloten met een gezellig samenzijn, dat nog werd opgeluisterd door leden der Enschdeesche Jeugdclub. Men kan terugzien op een zeer geslaagde bijeenkomst, waarbij het nuttige werk, dat de Contactcommissie kan verrichten, weer eens zeer duidelijk op den voorgrond getreden is.

TAFELTENNIS-COMPETITIE

Het Comité Joodsche Sportdagen heeft het voornemen een tafeltennis-competitie te organiseeren tusschen teams uit Amsterdam, Hilversum, Amersfoort en Utrecht, waarvoor een wisselbeker en individueele prijzen beschikbaar worden gesteld.

Het ligt in de bedoeling dat elk team zal bestaan uit 3 personen, terwijl voorloopig alleen enkelspel zal worden gespeeld. Tenslotte zal het winnende team zich hebben te meten met den winnaar van een gelijksoortige competitie in het Oosten, terwijl als sluitstuk een groot tournooi wordt voorbereid, hetwelk in den winter in Amsterdam zal worden gehouden.

Opgave tot deelname van teams wordt gaarne vóór 15 Juni a.s. tegemoet gezien bij het Secretariaat van het Comité, Postbus 46, Apeldoorn, waar men ook alle nadere inlichtingen kan verkrijgen.

JODEN IN NEDERLAND

Wederom wenden wij ons tot U. Thans niet meer met het verzoek, maar met den eisch

REDT HET KIND UIT NIEMANDSLAND.

Wij hebben het recht van U te verlangen, dat U allen naar draagkracht zult geven. Wij, die Goddank in gezegende omstandigheden verkeeren tegenover onze verdrukte en verjaagde broeders en zusters, moeten offers brengen, vooral als het erom gaat kinderen te redden.

Wacht niet tot het te laat is. Nu direct een daad. Zendt omgaand een gift, liefst zoo groot mogelijk, want er is veel, heel veel noodig!

Centraal Comité Noodactie voor de uit Duitschland naar Polen verdreven Joden.
Dr. J. TAUBES, Amsterdam, Voorzitter.
J. M. KLEEREKOPER, Den Haag,
Secretaris, Weteringkade 91, Tel. 720669.
Z. SCHMERLER, Den Haag, Penningm.

Bankiers: voor Amsterdam: Bankierskantoor Jules Roos FFF, giro 325882; voor Rotterdam: Hollandsche Bank Unie, giro 8179; voor het overige land: Lissa & Kann, Den Haag, giro 2040.

Ook aan het bureau van dit blad worden gaarne giften in ontvangst genomen. Bij geldzendingen steeds vermelden: „Noodactie Polen".

Ingezonden Stukken

NAAR aanleiding van het artikel van den eerw. heer Chaim Abram, gepubliceerd in ons blad van vorige week, bereikten ons een aantal „ingezonden stukken", welke wij voor het meerendeel hieronder afdrukken. Eenige moesten terzijde gelegd worden, daar de schrijvers zich niet bepaalden tot den inhoud van het artikel, waardoor deze belangrijke zaak slechts vertroebeld zou worden. Uit onderstaande stukken blijkt, dat, afgezien of men over het algemeen de theorie van den heer M. J. Premsela wel of niet wenscht te verdedigen, men ageert tegen de conclusie van den eerw. heer Abram, die zich richt rechtstreeks tot den heer Premsela en van hem daden eischt, waarmede de inzenders niet kunnen instemmen. Ook moesten wij het verwijt hooren, dat wij een dergelijk artikel niet hadden moeten publiceeren.

Wij hebben natuurlijk den inzenders van „ingezonden stukken" gaarne plaatsruimte afgestaan, temeer omdat wij dit in het belang van de geheele zaak vinden. Wij betreuren het, dat een enkeling gemeend heeft onzen medewerker „jeugdige voortvarendheid" te mogen verwijten. Dit is o.i. een geenszins steekhoudend argument.

Tenslotte willen wij erop wijzen, dat wij het betreuren, dat men ten onrechte uit het artikel van onzen medewerker conclusies omtrent de goede trouw van den heer Premsela getrokken heeft en daardoor in vertrouwen op de vermeende bewering van onzen medewerker practische consequenties heeft laten volgen.

REDACTIE N.I.W.

Het artikel van Chaim Abram, op de voorpagina van het laatste nummer van uw blad, gericht tegen M. J. Premsela, heeft bij mij ontstemming gewekt.

Men begrijpe mij goed: de theorieën van de groep jongeren, waarvan M. J. Pr. een der prominente woordvoerders is, keur ik volstrekt af en bestrijd ik. Indien in het artikel de verkeerde ideeën zakelijk waren bestreden en weerlegd, dan zou ik volle instemming hebben betuigd.

Evenwel wordt in het artikel de mensch Premsela inquisitorisch en persoonlijk aangevallen. Een dergelijke strijdmethode acht ik niet in overeenstemming met de Thora, die wij tegen aanvallen moeten verdedigen. Tevens begeeft de schrijver zich op gebieden van rabbinale en organisatorische beslissing, die de zijne niet zijn en niet ter openbare journalistieke discussie staan.

Ik wil U aanmoedigen, Chaim Abram, den strijd voor den Thora krachtig en eerlijk te voeren, maar moge U tevens aansporen de grenzen van Joodsche en organisatorische welgevoegelijkheid in acht te nemen.

Met dank voor de plaatsing,

Hoogachtend,

S. DASBERG.

Groningen, Siwan 5699 / Juni 1939

LO ZOE HADÉRECH!

Naar aanleiding van het stuk van Chaim Abram, voorkomende in het N.I.W. van 15 Siwan (2 Juni) j.l., veroorloof ik mij de volgende opmerkingen te maken.

Het wil mij voorkomen, dat, afgezien van de zaak waarom het hier gaat — en waaromtrent onze meeningen waarschijnlijk in het geheel niet uiteenloopen — iets over de journalistieke bevoegdheid moet worden gezegd. Waar ter wereld behoort het tot de journalistieke usances, dat een weekblad, dat onder de oogen van duizenden menschen komt, een dergelijk requisitoir met de daaraan verbonden scherpe persoonlijke eischen, door één van zijn medewerkers doet houden?

Voelt de heer Abram zelf niet, dat zijn uiteenzetting en betoog sterk te lijden hebben, ja stellig ontsierd wordt door het ongemeen fel persoonlijk karakter, dat deze bestrijding draagt? Gelooft hij dat *dit* de weg is, waarop men een vriend, dien men achting toedraagt, in het publiek bestrijdt? Moet hij niet tot de conclusie komen, dat ondanks de ongemeen ernstige en betreurenswaardige uitingen van M. J. P. het toch beter ware geweest, indien deze zaak dáár werd uitgevochten, waar zij thuis behoort, n.l. in den engeren kring der Mizrachie? Hij weet toch immers, dat deze aangelegenheid er een is, die, als uitvloeisel van een bepaalde geestesgesteldheid, de gemoederen in de Mizrachie sinds lang fel beweegt en die *daar* tot een einde *moet* worden gebracht?

Ik laat het den heer Abram over, zich rekenschap te geven van de door hem toegepaste strijdmethode, die ik niet anders dan als een ernstig deraillement kan karakteriseeren. De waardigheid en de emoena zouden er door gediend zijn, wanneer overigens met alle respect, jeugdige voortvarendheid zou plaats maken voor Jischuw Hadaäth, wat we het beste vertalen met: „rustig, kalm overleg.

Lo zoe hadérech! De zaak is te delicaat en de beoordeeling van de vraag of iemand waardig is de in het geding gebrachte waardigheden en bedieningen te bekleeden is van te subtielen aard, dan dat men zou mogen verwachten, dat een dergelijke openbare behandeling effect zou hebben, hetzij bij den aangevallene, hetzij bij de massa, door den schrijver tot oordeelen geroepen. Nogmaals: „lo zoe hadérech"!

E. ASSCHER Ezn.

EEN STRIJD „LESJEM SJAMAJIM"

Het stuk van den heer Abram in het vorige nummer, onder bovengenoemden titel, heeft op sommigen, ook op mij, geen aangenamen indruk gemaakt. Ik moet dit wel in het openbaar zeggen, omdat ook de heer Abram zijn aanmerkingen in het openbaar heeft gemaakt, hoewel men had mogen verwachten, dat hij, bevriend als hij is met den door hem beoordeelden schrijver, zijn meening aan hem had te kennen gegeven. Voorloopig immers gaat noch die meening, noch de raad, dien hij den schrijver geeft, anderen aan.

Ik wil nu zeggen, dat ik, het beoordeelde stuk herlezende, volstrekt niet kan inzien, dat een veroordeeling in dezen vorm noodzakelijk en gerechtvaardigd is. En nu is één van de twee waar: òf ik begrip het verkeerd, òf de heer Abram.

In het eerste geval een reeds lang volwassen persoon, in het andere geval een bevoegd geleerde. En dit zou aanleiding kunnen zijn tot één opmerking aan den heer Premsela, doch een, die noch zijn karakter, noch zijn beteekenis aantast: hadt gij dingen, die zelfs door volwassenen of geleerden verkeerd begrepen kunnen worden, nu wel in dezen vorm aan de jeugd moeten voorzetten? Hadt gij niet moeten denken aan de mogelijkheid van verkeerd begrijpen, welke voor de jeugd van zooveel ernstiger beteekenis is dan voor gerijpte personen? Hebt gij niet aan de kortheid de duidelijkheid opgeofferd? En zoudt gij uwe hypothese — waarvan wij het bewijs in uw opstel niet geleverd zien — niet beter in den kring der bevoegden hebben kunnen te berde brengen, gedachtig aan de beginselen van de Misjna in אין דורשין?

Maar overigens kan ik zeggen, dat een aantal personen, die het ernstig meenen met de ons overgeleverde Leer, maar blijkbaar even kortzichtig als ik, de gegrondheid van de veroordeeling, door den heer Abram, van de strekking van het gewraakte stuk, alsnog niet kunnen inzien.

H. PINKHOF.

Geachte Redactie,

Zonder mij ook maar eenigszins een oordeel te kunnen of willen aanmatigen over den inhoud van 's heeren Premsela's artikelen en de verweerstukken daartegen, noopt de „Strijd Lesjem Sjamajim" in het laatste nummer van het N.I.W. mij tot een ikele opmerking omtrent de strijdmethode.

Over wat al of niet Joodsch-traditioneel is, kan ik uit den aard der zaak niet oordeelen. Waar bij zooveel ter zake kundige mannen hieromtrent meeningsverschil mogelijk blijkt te zijn, moet elke leek zich afzijdig houden. Dat de heer A. alle meeningen, die volgens zijn inzicht een gevaar voor het Jodendom opleveren, bestrijdt, is niet alleen zijn goed recht, maar zijn plicht tevens. Ik ben het met hem eens, dat vriendschapsbanden niemand mogen verhinderen om, elk op zijn manier, het Jodendom naar zijn beste weten en kunnen te verdedigen en te sterken. Wanneer echter de heer A. aan het slot van zijn artikel zijn vriend P. wil voorschrijven, hoe deze zich te gedragen heeft, om tenminste „onze achting te behouden", dan gevoel ik mij verplicht, hiertegen appèl aan te teekenen. Hier is geen Jodendomsbelang aan de orde, maar een particuliere aangelegenheid en het is allesbehalve vriendschappelijk en correct, iemands particuliere gedragingen in het openbaar te taken. Ongetwijfeld meenen de heeren A. en P. beiden, het Jodendom een dienst te bewijzen met hun publicaties, maar de heer Abram wachte zich er voor in een strijd „Jesjem Sjamajim" punten naar voren te brengen, die buiten het eigenlijke strijdgebied liggen.

„Zelfs persoonlijke gevoelens van vriendschap en achting kunnen den heer Abram niet weerhouden" van de onvriendschappelijke slot-alinea's, die voor het wezen van de zaak geen belang hebben. Gedachtig aan het spreekwoord „wie zwijgt, stemt toe" acht ik het gewenscht, ter voorkoming van misverstand, dat andere vrienden van den heer P. hem openlijk hun achting toonen. Het ligt niet op mijn weg te beoordeelen, wie al of niet den Chowertitel verdient en wie al of niet eerebaantjes mag bekleeden. Het komt mij voor, dat ook de heer A. niet geheel en al tot oordeelen bevoegd is in deze. Wat ik wel uit ervaring mag verklaren is, dat onze vriend P. zich bij alles wat hij doet en denkt, door een eerlijke godsdienstige overtuiging laat leiden.

Met dank voor de plaatsing,

B. SOHLBERG.

EEN WOORD VAN PROTEST

Geachte Redactie,

In uw blad van Vrijdag j.l. schreef uw medewerker, de heer Chaim Abram, een artikel, waarin hij dr. M. J. Premsela op scherpe wijze aanviel wegens een beschouwing gewijd aan de Sjawoeothgedachte. Dit artikel was verschenen in het orgaan van een Mizrachistische jeugdvereeniging. Over de wetenschappelijke kritiek door den heer Abram ten beste gegeven, behoef ik wel niets te zeggen; geen enkel oprecht, orthodox, traditioneel opgevoede en nog zoo levende Jood, zou hiertegen eenig bezwaar kunnen hebben. Kort en bondig: dr. Premsela's inzichten in deze zijn niet scherp genoeg te veroordeelen en het feit, dat dr. P. niet schroomt dergelijke overpeinzingen aan de jeugd voor te zetten, is hoogelijk betreurenswaardig. Dit alles geeft echter mijns inziens den heer Abram niet het recht een artikel, dat voor zoo'n klein kringetje bestemd is, in zoo'n breeden kring tot punt van bespreking te maken, daar hierdoor minstens zooveel kwaad is gezaaid, als goeds is gesticht. Maar wat nog erger is: waar uit Chaim Abram's artikel blijkt, dat hij dr. Premsela's overwegingen als uitingen van wetenschappelijke studie beschouwt, is het de persoonlijke en geestelijke vrijheid van dr. Premsela ten zeerste beknotten door hem suggesties te geven als: stuur uw Choweir terug, bedank als Kabran en als Mohel.

Als dr. Premsela's gedachten zoo kettersch zijn, is de geestelijkheid daar, om voor de belangen van de gemeenschap te werken.

Met dank voor plaatsing,

Hoogachtend,

BEN KONIJN.

EEN STRIJD „LESJEM SJAMAJIM"

Geachte Redactie,

In het vorige nummer van uw blad verscheen een artikel onder bovenstaanden titel van uw medewerker Chaim Abram, waarin van den heer M. J. Premsela wordt verlangd, dat hij zijn titel van choweer en zijn eerefuncties van mohel en kabran opgeeft. Wanneer hij daaraan geen gevolg geeft, zou hij de achting van den heer Chaim Abram verliezen.

Deze eisch wordt gesteld op grond van de volgende overweging:

„Premsela... Men heeft u uw eeretitel van Cho„weir gegeven in de wetenschap en de overtuiging, „dat ge op het standpunt van het traditioneele „Jodendom stond, en tot den kring van hen, die de „wet kennen en haar tot eenig richtsnoer van hun „leven maken, behoort. In deze zelfde overtuiging „heeft men u de uitoefening van onze heiligste mits„woth opgedragen. *Ge weet thans, dat dit niet waar „is.*[1]) Ge behoort niet meer tot de Chaweriem, tot „het Jodendom van de traditie. Kunt ge het nog „met uw eer en geweten in overeenstemming bren„gen, om dezen titel te blijven dragen en deze mits„woth te blijven uitoefenen?"

De heer Chaim Abram wekt dus de schijn, alsof Premsela zelf wel zou weten, dat hij niet meer tot het traditioneele Jodendom behoort en alleen de consequenties niet wil trekken. Dit is echter volkomen in strijd met de waarheid. Premsela behoort naar zijn overtuiging nog steeds tot het „Jodendom van de traditie" en hij kan dus het dragen van zijn titel en het uitoefenen van die mitswoth heel goed met zijn eer en geweten in overeenstemming brengen.

De heer Chaim Abram c.s. hebben een andere opvatting van het traditioneele Jodendom dan Premsela; dat is hun goed recht. Maar Premsela heeft toch precies evenveel recht op zijn meening. En waaraan ontleent dan de heer Chaim Abram het recht eischen te stellen aan Premsela? En de woorden eer, geweten en achting daarbij te gebruiken?

Het ergste van alles is echter nog, dat de heer Chaim Abram *heel goed bekend moet zijn* met het feit, dat Premsela zich nog steeds tot het traditioneele Jodendom rekent. Dat heeft deze vaak genoeg in zijn tegenwoordigheid uitgesproken. Wat dan te denken van een zin als deze: „Ge weet thans dat dit niet meer waar is"? Zoolang hij dit niet nader heeft verklaard, zullen we moeten aannemen, dat hij van onverantwoorde methoden gebruik heeft gemaakt om het zich in dezen strijd gemakkelijk te maken — in een strijd „lesjem sjamajim".

Er zou nog heel wat te zeggen zijn over de zakelijke inhoud van het artikel, b.v. over het assimilatorische karakter van de orthodoxe theologie van Ch. A. en de zijnen; over zijn van godsdienst-historisch standpunt zoo treffend nieuwe opvatting over het verschil tusschen de „leer" der Christenen en de onze; en over het Zionistische standpunt in deze materie. Een dergelijke discussie is m.i. heel noodzakelijk. Maar dat is met den heer Chaim Abram eerst mogelijk, nadat hij zijn beschuldigingen volledig heeft ingetrokken.

Met dank voor de plaatsing,

LION NORDHEIM.

[1]) Cusiveering van mij. (L. N.).

LESJEM SJAMAJIM

Het Jodendom geeft ons de beschikking over een schat van zegswijzen en korte psoekiem, waarin met een paar woorden waarlijk diepe, allesomvattende waarheden worden samengevat.

Daarin schuilt een groot gevaar voor hem, die uit hoofde van zijn ambt of toekomstig ambt, zich oefent in de kennis en het gebruik van deze kort geformuleerde waarheden. Het is als het wapen, dat zijn waarschuwende kracht verliest voor hen die zich dagelijks in den „wapenhandel" oefenen...

Chaim Abram, ik heb het over U! Niet voor niets zeggen onze Wijzen: חכמים הזהרו בדבריכם

Gij gebruikt de *woorden:* „Een strijd, lesjem Sjamajim" en gebruikt de *Pasoek:* Sjemoth 32:27 ter rechtvaardiging van niemand anders, dan Uzelf, omdat gij innerlijk ervan overtuigd bent, dat gij het meest grove geschut uit Uw arsenaal hebt gehaald. Gij meendet een „eerlijk en moedig man" hieraan te kunnen blootstellen, omdat het ging „Lesjem Sjamajim".

Abram, ook ik betreur in hooge mate, evenals gij, het door U gewraakte artikel van M. J. P.

Maar het doet mij innig leed, dat de lezers van het N.I.W. omtrent het begrip „Lesjem Sjamajim" zóó worden geïnstrueerd, als door Uw artikel! Dit betreur ik nog méér, dan het stuk van M. J. P., omdat „Lesjem Sjamajim" tenslotte om het *Allerhoogste* gaat. En gij moet Uzelf wel zéér „zuiver" weten, vóór en aleer gij met groote letters zulke woorden boven Uw artikel plaatst!

„Lesjem Sjamajim" beteekent — U zult dit zonder meer erkennen — „bezien *los* van den persoon, geheel gericht op het Groote Heilige Doel".

Gij polemiseert. Goed. (Ofschoon ik, als leek, meen, dat dit niet het sterkste deel was. Er zijn belangrijkere opmerkingen tegen het stuk van M. J. P. te maken zónder „hinein-zu-interpretieren"; doch dit laat ik liever aan vaklieden over.)

Gij hebt echter gemeend, dat Uw polemiek-alléén te weinig effect sorteert, althans voor Uw lezers.

Abram, deze zaak is te ernstig *en te subtiel,* om door middel van een vet-gedrukt slot met een „kalp op den vuurpijl" te eindigen. Uw succes is ongetwijfeld verzekerd, nu gij de antecedenten van dengeen waartegen U polemiseert als omlijsting gebruikt.

Gij hebt bewerkt, dat men een „eerlijk en moedig man" van dingen beschuldigt, die onwaar zijn. Neen, Abram, die dingen stáán niet in Uw artikel, maar grof geschut raakt nu eenmaal zelden de kern... en de verwoesting is groot!

En al moge het artikel van M. J. P. zelf nog zooveel stof tot misverstand opleveren, waarom werkt ge zelf mee aan de vergrooting daarvan?

Gij hebt een „eerlijk en moedig man" een soort ultimatum gesteld, dat, *indien gij deze woorden eerlijk meent,* nimmer door U gesteld had mogen worden. Als gij waarlijk ervan overtuigd zijt, dat M. J. P. „eerlijk en moedig" is, dan hadt gij rustig kunnen afwachten tot hij *zichzelf* dit ultimatum zou hebben gesteld. Nu hij dit niet heeft gedaan is dit een bewijs, dat M. J. P. er anders over denkt dan gij gedacht hebt, uit zijn woorden te moeten afleiden!

Gij meent M. J. P. twee onzer grootste Mitzwoth te moeten ontzeggen...

Abram, op welke plaats staat gij? Kent gij soms nog de uitspraak, die begint met de woorden המורה הלכה לפני רבו... en kent gij de sanctie hierop?

Ook ik hoop, dat de strijd wordt uitgestreden, doch dan „eerlijk en moedig"... Lesjem Sjamajim!

J. PINKHOF.

IDEAAL ZOMERVERBLIJF IN
LENZERHEIDE GRAUBUNDEN Zwitserland 1500 M. b.z.
PENSION ERNA BOLLAG
Kamers met stroomend koud en warm water
GOEDE VERZORGING 246 MATIGE PRIJZEN

UTRECHT, 29 Mei 1939.

In het parlementair overzicht van uw blad, valt ditmaal „Tsofouno" de eer te beurt om door uw medewerker in het zonnetje te worden gezet.

Het is zeer zeker de plicht van de pers misstanden voor het forum der openbaarheid te brengen, maar de verantwoordelijkheid van den journalist brengt toch mede, dat zooveel mogelijk de waarheid benaderd wordt.

Een belichting van de feiten van alle partijen is hiervoor noodzakelijk. Klaarblijkelijk is uw medewerker alleen geïnspireerd door het verslag van de Kerkeraadszitting. Alvorens te oordeelen zou het juister geweest zijn, om zich ook door Tsofouno te laten voorlichten. Als secretaris van Tsoufono meen ik dan ook het volgende te moeten mededeelen:

1. *De brief van het Kerkbestuur om Sjabbos j.l. geen dienst te houden.*

Het verzoek van de gemeente vonden wij (het bestuur in zijn geheel) eenigszins eigenaardig, omdat ons indertijd van deskundige zijde was medegedeeld, dat wij er steeds voor moesten zorgen, dat de sjoeldiensten regelmatig voortgang zouden vinden. De brief had meer den vorm van een bevel, dan van een vriendelijk verzoek en herinnerde ons aan een dergelijk schrijven, dat we ongeveer een jaar geleden ontvingen, om op jomtef geen dienst te houden, opdat de leden van Tsofouno gelegenheid zouden hebben om in de gemeentesjoel te offeren.

Van een Opperrabbinale goedkeuring van dit schrijven hoorden wij pas een uur voor de Kerkeraadszitting, waarin de befaamde motie werd aangenomen! Unaniem (dus niet door den „vereenigingspotentaat") werd door het bestuur besloten het schrijven voor kennisgeving aan te nemen.

Onze voorzitter, de heer L. Engelsman, deelde de president van de Joodsche gemeente mede, dat de sjoeldienst in Tuindorp voortgang zou vinden; wel zou er bij onze leden op worden aangedrongen om zooveel mogelijk naar de gemeentesjoel te gaan. In dit onderhoud wees hij de voorzitter van de Joodsche gemeente erop, dat continuïteit in de sjoeldiensten een vereischte was, hetgeen ons bij de oprichting van gezaghebbende zijde was medegedeeld. Ook legde hij nog den nadruk op het feit, dat de afstand van Tuindorp naar de gemeentesjoel meer dan 50 minuten bedraagt.

Voor vele leden van onze vereeniging, waarbij er verschillenden boven de 70 jaar zijn, is deze afstand veel te groot.

2. *Het verzoek van het Kerkbestuur om een zoontje van een lid van onze vereeniging niet in onze sjoel bar-mitswoh te laten worden.*

Dit verzoek ontvingen wij Vrijdag voordat de bar-mitswoh zou plaats vinden.

De reden hiervan was, dat ons lid een finantieele kwestie met het Kerkbestuur had. Onze voorzitter had hierover een onderhoud met een Kerkeraadslid, dat aanvankelijk adviseerde de bar-mitswoh te laten doorgaan, maar te zorgen, dat de financieele kwestie met het Kerkbestuur geregeld werd. Om geen kwaad bloed bij het Kerkbestuur te zetten, besloot ons bestuur alleen de bar-mitswohjongen op te roepen en de vader niet eerder dan nadat hij de kwestie met de gemeente geregeld had. Een kwartier na het beëindigen van de Sjabbos kregen wij de mededeeling van den secretaris der gemeente, dat de seforiem, die wij van de gemeente in bruikleen hebben, teruggegeven moesten worden. Ofschoon de overeenkomst, die wij met de gemeente hebben, een opzegtermijn van een maand stelt, beloofden wij onmiddellijk aan dit verzoek te voldoen.

In hetzelfde onderhoud deelde onze voorzitter nog mede, dit overhaaste besluit te betreuren, omdat de kwestie welke ons lid met de gemeente had, op een voor de gemeente bevredigende wijze, geregeld kon worden.

3. *De motie, aangenomen in de Kerkeraadszitting van 15 Mei.*

Hierin wordt onze vereeniging van niets minder dan contractbreuk beticht. De eenige overeenkomst, die onze vereeniging met de Joodsche gemeente heeft, is een bruikleencontract, waarin de gemeente twee seforiem in bruikleen heeft gegeven. Artikel 4 van deze overeenkomst luidt: „Tsofouno onderwerpt zich aan de bepalingen van het reglement en aan de tegenwoordige en toekomstige verordeningen der Ned. Isr. Gemeente te Utrecht. Zijn reglement mag daarmede niet in strijd zijn".

Het verzoek van de gemeente om een jongen niet bar-mitswoh te laten worden, kan toch allerminst beschouwd worden als een overtreding van een reglement, tenzij de wil van den penningmeester in de oogen van de Kerkeraad hetzelfde zou beteekenen als „het reglement", of verordening. Ten overvloede deel ik u nog mede, dat wij er bij onze leden op aandringen zooveel mogelijk de belangen van de Ned. Isr. Gemeente te Utrecht te dienen. Door ons toedoen werd een Joodsch inwoner van Tuindorp, die hier al drie jaar verblijft, maar nog nimmer als lid werd aangezocht, lid van de Joodsche gemeente te Utrecht. Stemmen die opgingen om in Tuindorp (dat in de gemeente Maartensdijk ligt) een aparte kehillo te stichten, werden door het bestuur nimmer aangemoedigd, maar steeds de kop ingedrukt.

De medewerking van de gemeente laat alleszins te wenschen over. Toen de particuliere woning, waar aanvankelijk de sjoeldiensten gehouden werden, te klein bleek, achtte de gemeente het nog niet noodzakelijk voor een gebouw te zorgen.

Gelukkig vond ons bestuur de Hervormde gemeente bereid om tegen uiterst billijke voorwaarden haar kerkzaal aan ons af te staan. Het maken van een contract werd geheel overbodig geacht. Wel werd door het Kerkbestuur der Ned. Isr. Gemeente een commissie ingesteld, die met het bestuur van Tsofouno zou overwegen om tot het oprichten van een eigen gebouw te komen, hetgeen echter strandde op de financieele onmacht of onwil van de Joodsche gemeente. Natuurlijk is het onjuist, dat regelmatig sjoel moet worden gehouden in een gebouw waar een orgel, een harmonium en een preekstoel aanwezig zijn. Maar de Joodsche gemeente schijnt hiertegen geen bezwaar te hebben. De sjoeldiensten in Tuindorp worden regelmatig door 30 à 40 man bezocht, meer dan 1/3 van het aantal, dat wekelijks de gemeentesjoel bezoekt. Hopelijk zal „outsider" door deze mededeelingen wat meer „insider" zijn geworden. „Rebellen" en „vereenigingspotentaten" zal hij onder de *Tsofouno*-leden *niet* vinden.

Ook hij zal tot de conclusie moeten komen, dat door „Tsofouno" werk wordt verricht, dat in andere Joodsche gemeenten bij het Kerkbestuur de meeste waardeering ondervindt, maar in Utrecht door een deel van het Kerkbestuur als een financieele schadepost beschouwd wordt, omdat de „Tsofouno"-leden nu niet meer in de gelegenheid zijn in de gemeentesjoel te offeren.

Meer waardig voor den Kerkeraad ware het geweest, genade voor recht te laten gaan, juist in de week, dat het 150-jarig bestaan van onze gemeente, gevierd werd, ook dan nog, wanneer in zijn oogen „Tsofouno" gezondigd zou hebben. Ook de Kerkeraad moet toch inzien, dat de arbeid door „Tsofouno" verricht, feitelijk een taak van de gemeente is, die vroeg of laat, door haar, behoort te worden overgenomen. Voor de overdracht hiervan, zal zij „Tsofouno" ten allen tijde bereid vinden.

Mijnheer de Redacteur, u dankend voor de geboden plaatsruimte,

L. A. HES,
Secretaris „Tsofouno".

De heer Hes betwist niet de feiten, waarover ik, naar aanleiding van het verhandelde in den Utrechtschen Kerkeraad, geschreven heb. Ten opzichte van het eene feit, de weigering om te voldoen aan den wensch van het Kerkbestuur om op den dag van de viering van het jubileum der Gemeente geen eigen sjoeldienst te houden, beroept hij zich ter verdediging op een vroeger van gezaghebbende zijde gedane uitspraak omtrent de wenschelijkheid van continuïteit der diensten. Ook zonder zulke uitspraak springt deze wenschelijkheid in het oog. Nu echter de Opperrabbijn voor dit geval een afwijking daarvan gesanctionneerd heeft, was het plicht van *Tsofouno* zich aan den wensch van het Kerkbestuur te onderwerpen. Wanneer de Opperrabbijn in godsdienstzaken gesproken heeft, past het elk bestuur en elk individu te zwijgen.

Ook inzake het verzoek van het Kerkbestuur betreffende den *barmitswa* mocht van *Tsofouno* meer deferentie voor het gezag van dat college of deszelfs penningmeester verwacht worden. Het gaat niet aan, dat een Vereeniging, die met de Gemeente in verbinding staat, haar dwarsboomt in de regeling van een financieele quaestie met een gemeentelid, dat in zijn verplichtingen te kort is geschoten. De geest van de overeenkomst van *Tsofouno* met de Gemeente is wel degelijk, dat zij in haar *sjoel* geen toevluchtsoord wordt voor hen, die zich aan hun financieele verplichtingen tegenover de Gemeente onttrekken. Uit de opmerking van den heer Hes, dat de Kerkeraad „genade voor recht" had moeten laten gelden, krijgt men den indruk, dat hij zelf voelt, dat er hier door zijn Bestuur onrecht is geschied.

Dit alles neemt niet weg, dat het werk van *Tsofouno,* dat eigenlijk door de Gemeente zelve gedaan moest worden, alleszins lofwaardig is, waarom wij hopen op een betere samenwerking in de toekomst.

OUTSIDER.

DE JOODSCHE JEUGD TE UTRECHT

Onder bovenstaanden titel is in een vorig nummer, een feestartikel ter gelegenheid van het 150-jarig bestaan van de Utrechtsche Joodsche Gemeente.

Het hedendaagsche Jodendom heeft weinig redenen om feestartikelen te laten verschijnen en als er dan nog eens zoo een feestartikel geschreven kan worden, dan moest eigenlijk ieder zich daarover verheugen.

Het spijt me heel erg, maar ik kan geen vrede hebben met hetgeen de heer Wijnberg schrijft. Nu is dat per slot niet zoo erg uit den toon vallend, want het geheel is meer een polemiek of een stukje politieke propaganda dan een feestartikel. Naast vele andere is er één ding, dat me in het bijzonder aanstoot geeft en dat is de zin: „terwijl een neutrale jeugdvereeniging tot nu toe in Utrecht geen vruchtbaren bodem kon vinden".

Nu weet ik niet, wat de heer Wijnberg onder jeugd-vereeniging verstaat. Ik voor mij reken een vereeniging, die voor het allergrootste gedeelte uit leden bestaat tusschen de 16 en 22 jaar, een jeugdvereeniging en derhalve is volgens mij de „Joodsche Vereeniging Utrecht" (J.V.U.) een jeugd-vereeniging. En het moet recht gezet worden, als bij een opsomming van de Utrechtsche jeugdvereen. de J.V.U. domweg vergeten wordt. Afgezien van de kindervereeniging „Mesammeiach Jelodiem" is de J.V.U. de oudste van alle door den heer Wijnberg genoemde vereenigingen. Zij bestaat langer dan de drie politieke vereenigingen tesamen. Dat de J.V.U. niet genoemd wordt, is niet erg, voor zoover het artikel onder de oogen komt van de leden van de Gemeente Utrecht. Die kennen de J.V.U. en weten hoeveel zij voor de Gemeente heeft gedaan en elke Joodsche vereeniging en vele niet-Joodsche vereenigingen en instellingen in Utrecht weten bij ervaring, dat op de hulp en medewerking van de J.V.U. niet licht tevergeefs een beroep wordt gedaan. Maar voor het Jodendom in Nederland, dat natuurlijk alleen maar incidenteel met de J.V.U. kan kennismaken, is het noodig, dat in uw blad gezegd wordt, dat er in Utrecht ook nog een neutrale jeugdvereeniging is en met name de J.V.U.

Heeft de J.V.U. veel gepresteerd voor de Utrechtsche Gemeente, nog veel meer heeft zij gepresteerd in het belang van het Nederlandsche Jodendom. Het is hier niet de plaats om de prestaties van de J.V.U. op te sommen. Ik geloof te mogen zeggen, dat er geen Joodsche vereeniging in Nederland is, die niet op één of andere wijze contact heeft gehad met de J.V.U. Namen van menschen, die haar hebben helpen groot maken, namen als die van M. Bouwman, A. J. Heymans, A. Schielaar, A. B. Menk en zoovele anderen, worden gekend door iedere Joodsche vereenigingsbestuurder in ons land.

Genoemd artikel levert het bewijs, zoo er nog een bewijs noodig ware, dat het sectarisme in Utrecht, evenals overal elders, welig tiert. Moge nog in onze dagen de tijd aanbreken, dat er meer eenheid kome op het vereenigingsgebied in Joodsch Nederland en daarmee ook in Utrecht.

J. G. HERSCHEL,
h.t. praeses J.V.U.

Utrecht, 31 Mei 1939.

NIEUWE GRASKAAS, de fijnste!
Ook kleintjes, 1, 2 en 4 pond
Fa. E. WALG, ROTTERDAM - TELEFOON 50026
Boter- en Kaasmakerijen O.R.T.
NOG VOORRADIG BELEGEN KAAS 816
VRAAGT ONZE NOTERINGEN

OUTSIDER
zult U zijn in de Joodsche literatuur, indien U zich niet op de hoogte stelt van de nieuwe uitgaven. Wij hebben een groote voorraad!
JOACHIMSTHAL'S BOEKHANDEL N.V.
Joden Breestraat 63, Tel. 44340-44740

LANDDAG VAN DEN NED. ZIONISTENBOND

Berl Locker mocht niet spreken

Een groote enthousiaste menigte was Zondag j.l. in het openluchttheater Frankendael bijeen. Dit theater, dat weliswaar oud en vervallen is, bood een typisch landelijke sfeer door de mooie omringende natuur. Het beloofde een mooie dag te worden. Ook het programma zou hiertoe veel bijdragen. Het vermeldde immers eenige beproefde sprekers, declamaties, turndemonstraties en koorzang. De verwachtingen waren dus hoog gespannen. Het was daardoor een zekere teleurstelling voor velen, toen medegedeeld werd, dat één der aangekondigde sprekers, Berl Locker, lid van de Executieve der Zion. organisatie, op politievoorschrift het woord niet mocht voeren, daar het buitenlanders in Nederland verboden is, in het openbaar over politiekgetinte onderwerpen te spreken.

In plaats van dezen spreker sprak nu de heer J. v. Blitz. Het is moeilijk, aldus spr., uiting te geven aan onze gevoelens jegens Engeland, dat in het onlangs verschenen Witboek getoond heeft, de Balfourdeclaratie te willen intrekken. Velen zijn over deze beloftebreuk verontwaardigd, niet alleen in Palestina, ook in vele landen van het Galoeth. Zelfs de leden van de Peel-commissie achten een dergelijke eisch in strijd met de verplichtingen van Engeland. Dit is trouwens te begrijpen, daar zij met eigen oogen aanschouwd hebben, wat er bereikt is en daar zij op grond daarvan begrepen hebben, wat er voor het Joodsche volk nog bereikt kan worden. Voor ons is er slechts één lichtpunt: De heldhaftige en vastberaden houding van onze pioniers, die dag en nacht arbeiden voor de toekomst van hun volk. Zij hebben getoond, dat zij niet alleen het aantal Joodsche kolonies konden handhaven, doch ook uitbreiden. Wat zij eenmaal op zich genomen hebben, zullen zij voortzetten, ondanks vele belemmeringen. Wij moeten hun idealistische arbeid steunen door de Zionistische organisatie te verstevigen en het kolonisatiewerk te versterken. Wanneer allen hiervoor hun krachten geven, wordt Palestina, ondanks de moeilijkheden, werkelijk Erets Jisraël!

Een koor, gevormd door de leden van de jeugdvereeniging Maccabi-Hatsaïr, zong nu eenige Hebreeuwsche liederen, alsmede het lied „Vor zwanzig Jahren". Men kan aan dergelijke zang vanzelfsprekend geen strenge muzikale eischen stellen. Het gaat hier toch in de eerste plaats om de frissche beleving van het gezongene. Doch ook hieraan ontbrak ons inziens wel wat. In de pauze toonden deze jonge Zionisten echter, hiertoe wel in staat te zijn. Blijkbaar heeft het officieele optreden in het openbaar, de spontaniteit geremd. De jeugd wil slechts door ongedwongen zang uiting geven aan wat in haar leeft.

Na de pauze declameerde de acteur Jo Sternheim een fragment uit het tooneelstuk „Vaderland", dat Abel Herzberg naar aanleiding van de gebeurtenissen van 1933 schreef. Dit tooneelstuk stelt tegenover elkaar een Joodsche professor in Duitschland, die zich volkomen aan de Duitsche cultuur geassimileerd heeft en een typische Jood, die ten volle den toestand van zijn volk beseft. Deze laatste moet feitelijk niet als persoon beschouwd worden, doch als personificatie van dat deel van het Joodsche volk, dat het Jodendom nog diep in zich voelt wortelen. De schrijver heeft door dit stuk een zeer realistische schildering gegeven van den toestand van het Jodendom in Galoeth. De vertolking van Jo Sternheim was zeer treffend. Aller aandacht was dan ook zeer gespannen. Niet minder was dit het geval bij de declamatie van een fragment uit het lyrische drama „Saul en David" van Isr. Querido. Steeds treedt hierin het groote godsvertrouwen van David op den voorgrond. Dit gaf hem levensmoed en innerlijke kracht. Ook deze voordracht van Jo Sternheim boeide het publiek zeer. Zijn declamaties waren ongetwijfeld het hoogtepunt van den landdag.

Vervolgens was het woord aan mr. A. J. Herzberg, voorzitter van den N.Z.B. Spr. is onlangs in Palestina geweest en wil nu zijn indrukken uit dit land weergeven. Het ligt echter niet in zijn bedoeling beschrijving van het land te geven. Dat is immers reeds door velen voor hem gedaan. Hij wil slechts weergeven, welke indruk de groeiende Joodsche kolonisatie op hem gemaakt heeft. Het is voor hem een feit, dat er in geen enkel land van het Galoeth, zulke gelukkigvoelende Joden zijn als in Erets Jisraël. Met geen macht, wetenschap of kunst kan in Galoeth zooiets bereikt worden. Gelijk uit de declamatie van Jo Sternheim gebleken is, putte David zijn levensmoed uit zijn bezielende overtuiging. Ditzelfde ondervindt men in Erets: De Joden worden gestimuleerd door een brandend idealisme, dat bij den een wat meer religieus, bij den ander wat meer sociaal getint is. Deze bezieling van de Jisjoew geeft ons het vertrouwen, dat daar de overwinning op de moeilijkheden zal worden behaald. Daar zal het Joodsche volk eens een meerderheid vormen en zich geestelijk vrij ontplooien. Men moet de moeilijkheden weliswaar niet onderschatten, maar wij moeten evenmin vergeten, dat de kracht die in onze chaloetsim schuilt, nog vele mogelijkheden biedt. Waaruit putten zij die kracht? Uit de chibbath haärets! Dit is voor hen immers het land, waar de grootsche Joodsche historie zich afspeelde, het land waar de Maccabeeën met echt Joodsch idealisme streden! Als we dit land met alles wat ons aan vroeger herinnert zien, dan begrijpen we iets van de bezieling van de jeugd in Erets. Dan begrijpen we tevens hoe mannen als Usschiskin steeds geweigerd hebben een ander land dan Erets Jisraël voor het Joodsche volk te accepteeren. Dan begrijpen we tevens, dat het ons aller taak is, ons zooveel mogelijk op Palestina te oriënteeren en onze krachten en ons geld voor dit mooie opbouwwerk te geven!

Tenslotte willen wij nog een enkele opmerking over den landdag maken: Het is voor iedere landelijke organisatie van groot belang, dat er contact tusschen de leden onderling is. Menige organisatie beperkt zich echter slechts tot het samenkomen op de jaarlijksche algemeene vergadering. Voor het overige bestaat dit contact dan door middel van de organisatorische periodieken. Geleidelijk gevoelt men echter behoefte om dit min of meer zakelijke contact te doen samengaan met een gemeenschappelijk idealistisch beleven. In de Joodsche Jeugdfederatie heeft men dit al vele jaren in praktijk verwezenlijkt, door het organiseeren van landdagen, weekends en kampen. Wij juichen het toe, dat de N.Z.B. eveneens aan deze behoefte is tegemoet gekomen. Uit de samenstelling van het programma bleek duidelijk, dat het er in dit geval niet in de eerste plaats om ging, inzicht in diverse Zionistische kwesties te geven: Het geheele programma beoogde dit keer het Joodsche bewustzijn te versterken en het Zionistische streven meer bezieling te geven. Niet alleen de geestdriftige taal van de sprekers, ook de zang van het koor en de treffende declamatie van Jo Sternheim werkten hiertoe mede. Als deze eerste Zionistische landdag een experiment beoogt te zijn, dan kunnen wij dit dan ook als geslaagd beschouwen. Wij zijn er zeker van, dat men vaker dit doelmatige middel zal aangrijpen om de Zionistische individuen hechter aaneen te sluiten. opdat het uiterst noodzakelijk Zionistische streven zijn doel meer en meer zal kunnen naderen. M. R.

(De laatste alinea laten wij geheel voor rekening van onzen specialen verslaggever M. R.

Red. N.I.W.)

PROPAGANDAFEEST JEUGDWERK-ZUID

Zooals reeds gemeld, vindt, ter gelegenheid van het eerste lustrum der Sabbathmiddagbijeenkomsten en godsdienstschool Hygiëaplein op Zondag 11 Juni a.s. een groote propaganda-bijeenkomst plaats in de concertzaal van „Bellevue", Marnixstraat. Aan het uitgebreide en fraaie programma werken circa 60 kinderen mede. Wij noemen slechts een tooneelspel „Vijf jaren", bewerkt naar een revue „Hoe het groeide" van mej. L. Onderwijzer. Dank zij het groote succes der vorige propagandabijeenkomsten, is thans nog slechts een zeer beperkt aantal plaatskaarten verkrijgbaar. Kaarten kunnen afgehaald worden bij Prins, Plant. Kerklaan 63 tot Zondag 12 uur.

Wij vestigen er nog de aandacht op, dat de bijeenkomst om 2 uur precies aanvangt. Sluiting der zaaldeuren 1.50 uur.

GAZZAN DE JONG

EEN huldiging van iemand die een bepaald aantal jaren zijn diensten aan de gemeenschap heeft gegeven, heeft alleen dan zin, wanneer zij zich ten doel stelt, de waarde zijner werken dichter tot die gemeenschap te brengen. Een huldiging van gazzan De Jong bergt deze mogelijkheid in zich en daarom wijdt ik gaarne enkele woorden aan De Jong, mijn leeraar.

Staat een leerling objectief tegenover zijn leeraar? Ik geloof het niet. Niemand kan zich, als leerling, van de persoonlijke bekoring, die van een vereerden leeraar naar hem uitstraalt, volkomen losmaken.

De Jong werd mij echter niet van „boven af" als leeraar aangewezen. Ik koos De Jong zelf.

Na verschillende gazzoniem, ieder met hun eigen verdiensten, gehoord te hebben, trok ik eens naar de Linnaeusstraat-synagoge... om te ervaren, dat ik voor mij geheel nieuwe klanken hoorde.

Eenige dezer diensten leerden mij den dieperen zin dezer voordrachtswijze kennen, en ik bleef geen Sjabbath meer weg uit „Oost"!

Sindsdien is gazzan De Jong mijn leeraar.

Wat treft ons dan in de wijze, waarop hij de Tefillous voordraagt?

De altijd boeiende, inhoudsvolle voordracht, de smaakvolle, nimmer banale, interpretatie van de tekst.

Nooit laat De Jong zich verleiden tot goedkoope stem-effectjes, of andere middelen, die 't gebrek aan een innig doorvoelde beleving zouden moeten compenseeren. Zijn voordragen is altijd eerlijk, voornaam, doorleefd en vooral doordacht.

De gazzan die aan zichzelf en aan zijn gazzonoes strenge eischen stelt, moet, ondanks dit, wel eens concessies doen aan den smaak zijner toehoorders.

Ook De Jong ontkomt daar niet aan. Maar nooit wordt de melodie, van welk gehalte zij ook mocht zijn, door hem als banaliteit gebracht. Door zijn wijze van voordragen heft hij haar op tot een hooger niveau, en het is zijn leerlingen menigmaal gebeurd, dat zij, na 't hooren van een dergelijke melodie, gezongen door gazzan De Jong, verbaasd stonden, over de mogelijkheden van een „deuntje"!

Gazzan De Jong heeft verschillende hoedanigheden, die hem tot een gazzan van groote kwaliteit stempelen.

Hij bezit een bijna onfeilbare intuïtie voor schoon en stijlvol gazzonoes.

Zijn stijlbegrip, zijn kennis van de „steiger", zijn „regiloeth", die nooit mechanisme wordt, smeden zijn diensten altijd samen tot een afgerond geheel.

Zijn mannelijke, fraai getimbreerde bariton, ondergeschikt gemaakt aan zijn voordracht der gebeden, spreekt tot zijn toehoorders. Bovenal echter is gazzan De Jong de meester van het recitatief!

Onuitputtelijk is hij in het vinden van modulaties, passend in den stijl. Diegene, die 't voorrecht geniet zijn voordracht, van de Malchiejous, Zichrounous en Sjoufrous te hooren, is telkenmale weer verrast over de spanning, die De Jong ook in deze stukken van de Tefillo van Rosh-Hasjana weet te brengen.

Hij begrijpt, dat de man, die dit zóó kan, alle goede eigenschappen van een gazzan in zich vereenigt.

Het Godsbegrip, het gevoel voor het schoone en het hoogere is nog steeds matig tot den mensch doorgedrongen.

Dit en alleen dit is de oorzaak van het feit, dat zoovelen onzer volksgenooten hun plaats in de sjoel niet kennen.

Dit veroorzaakt ook het gemis aan goeden smaak, aan liefde voor 't edele, dat in de schoonheid van werkelijk nobel gazzonoes ligt opgesloten.

De gazzan heeft tot taak, de gemeenschap, welke hij vertegenwoordigt, te brengen tot de verheven gedachten, die achter de woorden der gebeden schuilen.

Gazzan De Jong heeft dit in de Linnaeusstraatsjoel gedurende tien jaren met al zijn toewijding en kunde gedaan.

Moge de Tsibboer, welks Sjolieach hij is, zich nog inniger met hem vereenigen, wanneer de Joodsche ziel in hem klaagt, of jubelt, smeekt of juicht, in haar worstelend omhoogstijgen tot God.

Utrecht, Siwan '99. J. WIJNBERG.

TIENJARIG JUBILEUM GAZZAN S. DE JONG

HET is een vereerende taak iets te mogen schrijven ter gelegenheid van het jubileum van den gazzen in Oost. Niet alleen de occupeerders vieren namelijk deze gebeurtenis, in het algemeen zou het vreemd zijn een tien-jarig jubileum te vieren, ware het niet, dat het dezen Gazzen betrof.

Er bestaat niet één Joodsch centrum meer en dus moet er in iedere wijk een nieuw Joodsch middelpunt ontstaan en welke plaats is daar beter voor geschikt, dan het huis van den Gazzen?

Dank zij de heer De Jong is dat in Oost ook inderdaad zoo geworden. Zijn huis is werkelijk *„Posoeach Lorwocho"* en velen die raad noodig hadden, kwamen daar en vonden hem.

Dit is in de eerste plaats te verklaren uit de ruime en ideëele opvatting, die de heer De Jong van zijn taak heeft, het voor ieder die hem kent te begrijpen uit de wijze waarop hij de Ngawoudas Hasjeim als het hoogste beschouwt, dat niet alleen in, maar ook buiten de sjoel zijn leven richt.

Maar het zou niet mogelijk zijn zonder de steun, die mevr. De Jong het Joodsche leven, in Oost en daarbuiten geeft.

Indien het mogelijk is, dat in den zomer en winter de dames van Nachaliël bij haar komen om te leeren èn dat zij het is die de jeugd steeds met raad en daad terzijde staat, dan verstaat men iets van de waarde van dit „huis van den Gazzen" in Oost.

In vele opzichten is deze buurt minder gelukkig dan andere wijken van Joodsch Amsterdam, in haar Sjelieach Tsiboer heeft zij iemand gevonden, die werkelijk een sjelieach is.

Moge het nog lang zoo blijven en mogen de gebeden, die hij zoo bezield en oprecht uitspreekt, ook inderdaad verhoord worden!

JAAP SOETENDORP.

Joodsch regelingscomité bij Oranje-feesten en nationale manifestaties

Uit het verslag over 1938 van bovengenoemd Comité blijkt, dat in den aanvang van Febr. 1938 werd besloten tot de oprichting van een Comité, dat zich ten doel zou stellen een nauweren band tot stand te brengen tusschen de verschillende Joodsche vereenigingen en de Nationale Oranje vereenigingen, ten einde gezamenlijk te kunnen werken bij Oranjefeesten.

Dat het Comité in een reeds lang gevoelde behoefte voldoet, bleek uit de massale opkomst van Joodsche vereenigingen, die door zijn tusschenkomst in de gelegenheid werden gesteld in georganiseerd verband aan de feesten deel te nemen. In de bijeenkomst van 27 Februari werd een bestuur samengesteld als volgt: Dr. S. Kroonenberg, voorzitter; M. Goldenberg, vice-voorz.; mej. R. Spinossa Catella, secretaresse; S. de Haan—Rudelsheim, 2e secretaresse; I. J. Drukker, penningmeester; W. A. Mendes da Costa en L. de Groot. Kort na de oprichting nam de heer I. Gans zitting in het Comité.

In de vergadering van 20 Maart werd het ontwerp reglement besproken en met een kleine wijziging goedgekeurd; de naam van het Comité werd vastgesteld te weten: „Joodsch Regelingscomité bij Oranjefeesten en Nationale manifestaties". De oprichting van het Comité en het reglement werden in ruimen kring ter kennis gebracht. Al spoedig sloten zich eenige vereenigingen bij het Comité aan.

Toen op den verjaardag van H.K.H. Prinses Juliana door het Centraal Comité van Oranje en Nationale Organisaties te Amsterdam een fakkeloptocht zou worden gehouden, werd van de bemiddeling van het Joodsch Reg. Comité gaarne gebruik gemaakt. Door onvoorziene omstandigheden is de fakkeloptocht echter niet doorgegaan.

Hierna volgde de uitnoodiging tot medewerking aan de Jeugdhulde ter gelegenheid van het veertig jarig regeeringsjubileum van H.M. de Koningin op 6 September 1938. Het Comité voor de Nationale jeugdhulde verzocht twee afgevaardigden van het Joodsch Regelings Comité aan te wijzen, waaraan voldaan werd. Een van de bestuursleden werd uitgenoodigd zitting te nemen in het Nationale uitvoerend Comité Jeugdhulde 1938.

Wij mogen zeggen, dat het Comité veel werk verricht. Zoowel de Amsterdamsche Jeugdhulde (Vaandeluitdeiking ten Stadhuize en Vaandelwacht bij het Emma-monument) als ook de groote Nationale Jeugdhulde zijn indrukwekkende manifestaties geworden, waarvan de laatste een der hoogtepunten van de feestweek vormde. Het Comité, waarvan bestuursleden bij de organisatie een werkzaam aandeel hebben gehad, kan met voldoening op deze betooging terugzien. Het slagen der Amsterdamsche Jeugdhulde is in de eerste plaats te danken aan de goede geest en de prettige samenwerking van de organisaties van alle richtingen.

Aan de Jeugdhulde hebben 13 Joodsche Vereenigingen deelgenomen en wel: Hagomil, Toutseous Chajiem, Hassemeigiem Besjierim, Betsalel, Ned. Isr. Meisjes- en Jongensweeshuis, Port. Israel. Meisjes- en Jongensweeshuis, Sjieroh Wezimroh, Zwaluwnesten, Beis Jisroeil, Maccabi Nederland, Sjoloum Wereingoes, de Schakel.

De verschillende Joodsche Vereenigingen in Instellingen werden aangeschreven en wij verzochten afgevaardigden te zenden voor de gecombineerde vergadering op 12 Juli, die gehouden werd in het N. I. Ziekenhuis. De verschillende weeshuizen en vele Joodsche instellingen hebben aan den oproep gehoor gegeven. In deze vergadering werd medegedeeld, dat voor de vereenigingen bovendien nog gelegenheid zou bestaan zich bij den intocht met deputaties van ten hoogste 6 personen, langs de, alsdan door H.M. de Koningin te volgen route op te stellen. Het Joodsch Regelings Comité heeft de Joodsche Organisaties opgewekt aan deze hulde deel te nemen, het heeft vlaggen laten maken voor die organisaties, die geen eigen vlag bezitten, zoodat 20 deputaties aanwezig waren te weten: Sjieroh Wezimroh, Con Brio, Nachaliël, Port. Isr. Jongens- en Meisjesweeshuis, Ned. Agoedas Jisroeil Jeugdorganisatie, Port. Isr. en Ned. Isr. Ziekenhuis, Hassemeigiem Besjieriem, Betsalel, Beis Jisroeil, Oost-Joodsch Verbond, Mogein Dowied, Joodsche Invalide, Maccabi Nederland, Ned. Mizrachie, Benei Teimon. Mogen wij nog vermelden dat vele Joodsche groepen vertegenwoordigd waren bij het défilé voor het onthulde Emma-monument op 16 Juni 1938. Namens de Joodsche vereenigingen werd door het Joodsch Reg. Comtié een Emmakransje bij het monument neergelegd.

Uit de bijdragen van de aangesloten vereenigingen en particulieren konden de kosten bestreden worden; een belangrijke gift mochten wij ontvangen van de dames en heeren en de Directrice van het Beth Sjalom. Op 7 September 1938 was een aubade georganiseerd voor de Amsterdamsche schoolkinderen door het Aubade-Comité. De tekst van de lieren die wij van dit Comtié mochten ontvangen heeft het J.R.C. verstrekt aan Joodsche Ziekenhuizen, gestichten en andere instellingen. Wij zijn er dankbaar voor, dat van Joodsche zijde ons werk zeer op prijs is gesteld. Door de aangename samenwerking met de deelnemende vereenigingen hebben de manifestaties een vlot verloop gehad. In de vergadering van 20 November j.l. werd ter sprake gebracht, dat eenige Joodsche vereenigingen met een zeer gering aantal leden aangesloten zijn bij het Centraal Comité, waarvan voor het meerendeel groote organisaties lid zijn. Wenschelijk is, dat deze Joodsche vereenigingen zich aansluiten bij het Joodsch Regelings Comité.

Met vermelding van de vereenigingen die aangesloten zijn bij het J.R.C. heeft het Comité zich als lid aangemeld bij het Centraal Comité van Oranje en Nationale Organisaties en bij het Ned. Jeugdleiders Instituut.

Wij vertrouwen dat wij in de toekomst steeds op Uw volle medewerking mogen rekenen en dat nog vele organisaties en particulieren zich als lid zullen opgeven.

Dr. S. KROONENBERG, Voorzitter.
M. GOLDENBERG, Vice-Voorzitter.
Mej. R. SPINOSSA CATELLA, Secr.,
S. DE HAAN—RUDELSHEIM, 2e secr.
I. J. DRUKKER, Penningmeester.
W. A. MENDES DA COSTA.
L. DE GROOT.

Bij het J. R. Comité zijn aangesloten: Port. Isr. Jongensweeshuis; Ned. Isr. Meisjesweeshuis; Centrale Organisatie; Con Brio; Joodsche Invalide; Hagomil Gasadiem Laäniem; Sjieroh Wezimroh; Ned. Isr. Jongensweeshuis; Port. Isr. Meisjesweeshuis; Joodsche Vrouwenraad; Nachaliël; Mogein Dowied; Ned. Isr. Armbestuur; Sjoloum Wereingoes.

BETSALEL

Sjabbosnamiddag j.l., 3 Juni—16 Siwan, sprak de eerw. heer Rabbijn I. Vredenburg, over het onderwerp „Moschiach". Spr. behandelde uitvoerig de Moschiach-*gedachten* door alle eeuwen heen, want over Moschiach zelf weten wij niets, en hopen wij dat hij spoedig in onze dagen moge komen. Spr. haalde verschillende pesoekim aan uit Jesaja en Talmud, waarvan Moschiach gesproken en verhaald heeft.

Na deze zeer boeiende en interessante rede bracht de heer B. Blog, voorzitter der vereeniging, dank namens besuur en leden, en sprak de hoop uit, dat de eerw. spreker weer spoedig voor de vereeniging een lezing zou houden.

A.s. Sjabbosnamiddag, 8.15 uur, spreekt de heer M. de Bruin. Onderwerp: „Valsche mesiassen".

„Thermalkurplaats"
ZWITSERLAND
BADEN Pens. Erna Bollag
bij de baden. Tel. 21118
Kamers met volledig pension. Matige prijzen.

„BETH REFOEAH"

Ten kantore van Notaris J. van Hasselt, Kloveniersburgwal alhier, heeft j.l. Woensdagmiddag de Vereeniging tot stichting van rustoorden voor Joodsche herstellenden (Beth Refoeah) haar jaarvergadering gehouden.

Wijlen Ph. Prins herdacht

De Voorzitter, Dr. A. van Norden Jr., heeft in zijn openingswoord de nagedachtenis gehuldigd van den heer Ph. Prins, die sedert de oprichting der Vereeniging in het Bestuur zitting had en steeds in haar wel en wee heeft deelgenomen. Mede aan zijn beleid is het te danken, dat zij de moeilijkheden, die zich in 1938 voordeden, te boven is gekomen. Zijn heengaan is voor de Stichting een groot verlies. Zij zal dankbaar blijven herdenken, wat hij voor haar heeft gedaan en aan zijn eenvoudige, bescheiden persoonlijkheid een aangename herinnering bewaren.

De treffende woorden werden door de aanwezigen staande aangehoord.

Jaarverslagen

Uit het verslag van de Secretaresse, mej. Gisela Spangenthal, blijkt, dat 't jaar 1938

het Bestuur voor groote moeilijkheden heeft geplaatst. Het aantal patiënten liep voortdurend achteruit, zoodat een interne reorganisatie niet achterwege kon blijven. De heer G. H. Sanders, die van de gestichtsadministratie een speciale studie heeft gemaakt, werd als accountant aangesteld, Zr. F. Cohen van Delft tot Directrice benoemd. Dat deze keuze een gelukkige is geweest, bewijst het feit, dat sinsdien over de wijze van verpleging geen klachten meer werden vernomen. Ook Zr. Hausdorff, die tijdelijk de leiding op zich had genomen, heeft zich op uitnemende wijze van deze taak gekweten. De heer A. J. Mendes da Costa, die het presidium heeft neergelegd, blijft het Bestuur met zijn gewaardeerde adviezen ter zijde staan. Voor de vele goede diensten, sedert de oprichting der Vereeniging in zijn functie van voorzitter bewezen, is het Bestuur hem zeer erkentelijk. Dr. A. Norden Jr., van 30 Juli 1938 af bestuurslid, heeft de leiding der Vereeniging van hem overgenomen. Als nieuw bestuurslid is de weleerw. heer S. Rodrigues Pereira opgetreden. De Stichting heeft een ernstig verlies geleden door het plotseling overlijden van den heer Ph. Prins, wiens prettige wijze van werken, toewijding en groote liefde voor het rustoord noode zullen worden gemist. Zijn vele relaties zijn de Stichting vooral in de eerste jaren van haar bestaan van groot nut geweest. Het Bestuur zal hem in eerbied blijven herdenken. Na zijn overlijden is de taak, vroeger door de Commissie van Toezicht verricht, door het Bestuur overgenomen. In 1938 zijn 98 vrouwelijke en 36 mannelijke patiënten verpleegd. Het aantal verpleegdagen bedroeg 6239. De Directrice, de dokter en het verplegend personeel hebben hun taak tot tevredenheid van het Bestuur verricht. De heer A. Scheffer, die gedurende zeven jaar als tuinman werkzaam was, is in den loop van het verslagjaar overleden. Zijn plichtsbetrachting zal in aangename herinnering blijven. Het verslag, dat toegejuicht werd, besluit met een woord van dank aan de heeren N. Dasberg en S. S. Binrbaum, die de patiënten met hun bezoek verblijdden en aan de Joodsche pers voor haar bereidwilligheid om berichten op te nemen.

In het fin. verslag van den heer v. Hasselt wordt mede gewag gemaakt van de ingrijpende maatregelen, die in het afgeloopen jaar zijn genomen en die de verwachting wettigen, dat Beth Refoeah op den goeden weg naar saneering is, zoodat de penningmeester wel niet lang meer onder fin. zorgen gebukt zal gaan. Op de gebouwen is *f* 2645.50 afgeschreven, waardoor deze voor *f* 43.554.50 op de balans voorkomen. De rente van de 5% obligatieleening is tot 3½% teruggebracht. Vijf obligaties zijn uitgeloot.

De jaarverslagen werden onder dankzegging voor de samenstelling goedgekeurd en de penningmeester werd voor zijn beheer gedéchargeerd. De aftredende bestuursleden, de heeren v. Hasselt, I. van Esso Bz. en Norden werden herkozen, de heer I. van Esso Bz. werd tevens tot vice-voorzitter benoemd. De vacature Prins is onvervuld gelaten, omdat het nog niet gelukt is iemand bereid te vinden, die over voldoende vakkennis en tijd beschikt om zich met de controle op het Rusthuis te belasten.

De vergadering besloot tot het instellen van een Steunfonds en de gelegenheid om als contribueerend lid ervan toe te treden open te stellen. De minimumcontributie werd op *f* 1.— bepaald. Het bestuur vertrouwt, dat vele patiënten en oud-patiënten uit erkentelijkheid voor de goede verzorging zich als lid zullen aanmelden.

Na de rondvraag werd de vergadering, die mede door de Directrice was bijgewoond, gesloten.

TENTOONSTELLING „DE TREIN 1839—1939"

Het Amsterdamsch Centraal Comité voor Jongere Werkloozen deelt ons het volgende mede:

Bij de werkzaamheden, verbonden aan de voorbereiding van de tentoonstelling „De Trein 1839—1939" kunnen weer werklooze electriciens en enkele fotografen geplaatst worden, omdat velen, die aan dit interessante werkobject hebben deelgenomen, in de afgeloopen weken werk gevonden hebben. Jongere werkloozen, die zich nog niet voor dit werk hebben opgegeven, kunnen zich dagelijks van 9—12 uur voor deelname aanmelden bij het bureau van het Amsterdamsch Centraal Comité, Westeinde 13. Aan 17-jarigen wordt een vergoeding gegeven van *f* 2.50 per week, aan 18- tot en met 21-jarigen van *f* 3.— en aan 22- tot en met 24-jarigen van *f* 3.50 per week. Deze bedragen worden niet afgetrokken van den steun, welken de betrokkenen of hun ouders ontvangen. Wel wordt de helft van deze vergoedingen ingehouden van den extra bijslag voor inwonende kinderen. Bij aanmelding moet de kaart van de Arbeidsbeurs getoond worden.